

**UNIVERZA V LJUBLJANI
PEDAGOŠKA FAKULTETA**

DIPLOMSKA NALOGA

ANASTASSIA FELINI

UNIVERZA V LJUBLJANI
PEDAGOŠKA FAKULTETA
PREDŠOLSKA VZGOJA

ANASTASSIA FELINI
MENTORICA: DOC. DR. NADICA TURNŠEK

POLETJE V VRTCU -
PROJEKT OTROŠKE PARTICIPACIJE
DIPLOMSKA NALOGA

LJUBLJANA, MAJ 2016

Zahvala

*Najprej se zahvaljujem mentorici, doc. dr. Nadici Turnšek,
za vso strokovno pomoč in usmeritve pri pisanju.*

*Zahvaljujem se sodelavkam iz Aeternie: Alenki, Bianci in Tjaši,
ki so mi stale ob strani in me spodbujale pri pisanju.*

Zahvaljujem se svojim dragim prijateljem iz Skupnosti za zavest Krišne.

*Posebna zahvala gre Brucu Ownu Jacobsu
(oz. njegovi svetosti Bir Krishna das Goswamiju),
ki mi je v odločilnem trenutku skorajšnje opustitve pisanja
vlil motivacijo za dokončanje študija.*

Diplomsko nalogo začentam z mislijo Bruca Owna Jacobsa:

*Ko so otroci sprejeti v proces odločanja, jim to omogoča,
da razvijejo zmožnost reševanja problemov.*

*Opogumlja oz. spodbuja jih, da postanejo neodvisni misleci
in se naučijo aktivne vloge v razpravah, pogajanjih in načrtovanju.*

To jim zagotavlja, da se naučijo kompromisov in spoznajo prednosti sodelovanja.

Tako kot timsko delo.

(Empathic Communication manuscript draft – Bir Krishna das Goswami)

POVZETEK

V otroških vrtcih je koncept participacije otrok pri načrtovanju in izvedbi dejavnosti še vedno pogosto odsoten iz vsakodnevne prakse ali pa ne zaživi v tolikšnem obsegu, kot bi bilo zaželeno. Postavlja se utemeljeno vprašanje, zakaj takšen razkorak med prioritetami in praksami. Menim, da je delno to pripisati tudi dejstvu, da se vzgojitelji na področju načrtovanja dejavnosti pogosto srečujemo z direktivami s strani vodstva, ki nam odvzemajo maneverski prostor za usklajevanje dejavnosti s pobudami, idejami in željami otrok. Pogosto izvajamo dejavnosti, ki jih nismo izbrali niti vzgojitelji niti otroci, ampak vodstvo vrtca.

Kot opozicija neprestanim od zgoraj organiziranim projektom in kot primer dobre prakse smo zato v vrtcu Najdihojca v skupinah Aeternia 1 in 2 izvedli odprti tip projekta otroške participacije z naslovom Poletje v vrtcu. V okviru projekta smo vzgojiteljice otrokom poskusile omogočiti kar največjo participacijo v življenju v vrtcu. Otroške ideje sem zabeležila na plakatu. Otroci pa so svoje ideje na plakat tudi narisali. Med poletjem smo zabeležene ideje uresničili na način, ki so ga predlagali pobudniki. Nekaj novih idej smo dobili tudi med izvajanjem projekta. Prav tako smo jih uvrstili na plakat in izvedli tudi te dejavnosti. Otrokom se je zdelo zelo pomembno, da so lahko sami odločali o poteku dejavnosti, hkrati pa jim je to predstavljalo izziv, ki so ga z malce negotovosti vseeno zelo navdušeno sprejeli.

Ker sta Aeternia 1 in 2 heterogena oddelka, smo se srečali z različnimi idejami. Tudi zamisli o izvedbi so bile zelo različne. Mlajši otroci so predlagali dejavnosti, ki so jih starejši na nek način že prerasli, vendar je tu še bolj prišlo v ospredje sprejemanje drugačnosti. Starejši otroci so ideje mlajših zelo spoštljivo sprejeli in se pokroviteljsko vključili v takšne dejavnosti.

V diplomski nalogi z deskriptivno metodo predstavljam potek in evalvacijo omenjenega projekta, s tem pa skušam odgovoriti na vprašanja, kako zagotoviti večjo participacijo, kje otroci želijo participirati in kako se pri tem izkaže uporaba projektov odprtega tipa.

KLJUČNE BESEDE:

Participacija otrok, projektno delo, reševanje problemov odprtega tipa, državljanska vzgoja.

ABSTRACT

SUMMER IN KINDERGARTEN - A CHILD PARTICIPATION PROJECT

The concept of child participation in kindergarten in planning and implementing activities remains rather rare in everyday practice or fails to be implemented to the desired level. It is reasonable to question the discrepancy between priorities and practices. I believe that this may be due to the fact that teachers are often limited by instructions from their superiors in terms of activity planning, which reduces their options to harmonise their activities with initiatives, ideas and wishes of their children. A number of kindergarten activities were not selected neither by teachers nor by children, but by kindergarten principals.

To provide an alternative to constant projects organised at the top, we present an example of good practice in the Najdihojca kindergarten, groups Aeternia 1 and 2, where we carried out an open-ended project of child participation entitled Summer in kindergarten. The teachers attempted to enable the children the most participation in their kindergarten life. The ideas of the children were noted on a poster and the children drew them on the poster as well. During summer, their ideas were put into practice the way they suggested. A couple of new ideas evolved throughout the project and they were included on the poster and also implemented. The children found it important that they could decide on the course of the activities. They also felt challenged and slightly uncertain, but they embarked on the project with joy.

Groups Aeternia 1 and 2 are heterogeneous, which is why they dreamed up different ideas. Their ideas on the implementation were also different. Although younger children proposed activities that their older peers had already outgrown, the sense of accepting difference became very strong. Older children were respectful towards the ideas and patronising while taking part.

The descriptive research method used in the thesis presents the implementation and evaluation of the project in order to determine how to increase participation, where children want to participate and how can open-ended projects be helpful in this respect.

KEYWORDS:

Child participation, project work, open-ended problem solving, citizenship education.

KAZALO VSEBINE

UVOD.....	1
I TEORETIČNI DEL	3
1.0 PARTICIPACIJA OTROK.....	3
1.1 Definicija participacije.....	3
1.2 Participacija otrok v tujini in pri nas.....	4
1.3 Kompetenten otrok	6
1.4 Prepoznanje perspektive otrok.....	7
1.5 Participacija kot pogoj demokracije	8
1.6 Etika udeležnosti.....	9
1.7 Navidezna participacija	10
1.8 Kriteriji ustrezne participacije	11
1.9 Nevarnosti participacije	12
2.0 RAZUMEVANJE PARTICIPACIJE V KONCEPTU REGGIO EMILIA	14
2.1 Pedagogika poslušanja.....	16
2.2 Akcijsko raziskovanje v konceptu Reggio Emilia.....	17
2.3 Primerjava slovenskega Kurikuluma za vrtce in koncepta Reggio Emilia.....	18
3.0 PROGRAM HIGH/SCOPE IN AKTIVNO UČENJE	19
3.1 Aktivno učenje.....	20
4.0 PROJEKTNO DELO	21
4.1 Načela, na katerih temelji izvajanje projektnega dela	21
4.2 Potek projektne metode po Freyju	23
4.3 Reševanje problemov odprtega tipa kot »orodje« participacije	23
II EMPIRIČNI DEL	27
5.0 OPREDELITEV PROBLEMA	27
5.1 Cilji diplomske naloge:.....	27
5.2 Raziskovalna vprašanja:	28
6.0 RAZISKOVALNA METODA	29
6.1 Opis vzorca	29
6.2 Postopek zbiranja in obdelave podatkov	29
7.0 NAČRT PROJEKTA »POLETJE V VRTCU«	29
7.1 Vzorec.....	29

7.2	Metode dela.....	29
7.3	Evalvacija.....	30
7.4	Faze pri reševanju problemov odprtega tipa	30
7.5	Zaključek projekta.....	31
7.6	Opis izvedbe projekta.....	32
7.7	Evalvacija ob koncu 1. tedna	45
8.0	EVALVACIJA PROJEKTA	87
8.1	Shema izvedenih dejavnosti.....	88
8.2	Spremembe, dopolnitve ali preoblikovanje načrta.....	88
8.3	Vprašanja za načrtovanje	89
8.4	Vprašanja za evalviranje z otroki.....	90
9.0	ZAKLJUČEK.....	92
10.0	LITERATURA.....	94

KAZALO SLIK

Slika 7.1: Plakat otroških idej.....	32
Slika 7.2: Pogovorni krog na temo, kaj bi radi delali med poletjem.....	33
Slika 7.3: Iva ima največ idej	34
Slika 7.4: Igrača iz balona	40
Slika 7.5: Novo igrišče na Vodnikovi 1	43
Slika 7.6: Novo igrišče na Vodnikovi 2	43
Slika 7.7: Novo igrišče na Vodnikovi 3	43
Slika 7.8: Novo igrišče na Vodnikovi 4	44
Slika 7.9: Novo igrišče na Vodnikovi 5	44
Slika 7.10: Novo igrišče na Vodnikovi 6	44
Slika 7.11: Ladjice za Trash packe.....	46
Slika 7.12: Le kaj bo nastalo	48
Slika 7.13: ... iz gline.....	49
Slika 7.16: Kino.....	55
Slika 7.18: Gradovi iz peska.....	57
Slika 7.19: Grajski vinograd.....	57
Slika 7.24: Izdelava makete Dino parka.....	63
Slika 7.25: Dirkalna steza za avtomobile	63
Slika 7.27: Predstava	66
Slika 7.28: Prodajalka vstopnic pije kavico	67
Slika 7.29: Obiskali smo labode na koseškem bajerju	70
Slika 7.31: Taljenje ledu 1	73
Slika 7.32: Taljenje ledu 2.....	73
Slika 7.33: Igramo na harmonij	78
Slika 7.34: Izdelujemo venčke za princese.....	81
Slika 7.35: Izdelan venček.....	81
Slika 7.36: Plišaste igrače se zabavajo	83
Slika 7.37: Milni mehurčki izpod prstov	85
Slika 8.1: Po končanem projektu.....	88

UVOD

Pred vami je diplomska naloga na temo participacije otrok pri načrtovanju in izvedbi dejavnosti v vrtcu. Sestavljata jo teoretični del kot podlaga in empirični del, v katerem sta predstavljena projekt otroške participacije in evalvacija projekta.

V teoretičnem delu definiram participacijo kot vzgojni koncept in kot način dela znotraj vzgojnega koncepta Reggio Emilia. V povezavi s participacijo so v diplomski nalogi predstavljeni pojmi kompetentnega otroka, etike udeležnosti in pedagogike poslušanja. Razložena je pomembnost participacije v predšolskem obdobju. Kot pomembna procesa pri zagotavljanju participacije sta opisana aktivno učenje in projektno delo.

Empirični del diplomske naloge vsebuje opis, potek in evalvacijo projekta Poletje v vrtcu, ki sem ga izvajala kot primer dobre prakse v vrtcu Najdihojca v skupinah Aeternia 1 in 2. Projekt je potekal poleti 2014. Začeli smo ga s pogovornim krogom in beleženjem idej otrok, nadaljevali z izvajanjem našega skupnega načrta, dodajanjem idej, preizkušanjem predlaganih rešitev, zaključili pa smo ga s skupno evalvacijo.

Ključno spoznanje po zaključenem projektu je, da so otroci veliko bolj motivirani za dejavnosti v vrtcu, če so vanje aktivno vključeni kot izvajalci in – še pomembnejše – kot načrtovalci. Dejavnosti, ki so jih predlagali sami ali pa kdo izmed njihovih prijateljev, se otroci lotevajo z velikim veseljem in vnemo.

I TEORETIČNI DEL

1.0 PARTICIPACIJA OTROK

1.1 Definicija participacije

Beseda participacija je v Slovarju slovenskega knjižnega jezika (2000) opredeljena kot udeležba oz. sodelovanje.

Po navedbah avtorice Turnšek (2007: 1, v Batistič Zorec 2010) participacija pomeni udeležbo otrok v oblikovanju njihovega življenja v vrtcu in odločanje o stvareh, ki jih zadevajo. Turnšek (prav tam) meni, da jih gledano s perspektive sodobne državljanske vzgoje otrok ne bi smeli zgolj pripravljati na njihovo bodočo državljansko vlogo, temveč bi jim morali že v vrtcu zagotoviti neposredno izkušnjo participacije. Turnšek (2009: 29, prav tam) državljansko vzgojo primarno razume kot dodelitev vloge otroku kot udeležencu socialnih skupin (oddelka, vrtca, lokalne skupnosti) in akterju, ki lahko s svojo aktivno udeležbo bistveno vpliva na podobo tega sveta. Koncept participacije torej pomeni otrokovo aktivno udeležbo v načrtovanju vsakodnevnih aktivnosti, vključenost vseh otrok in njihovo pripadnost skupini, vrtcu in lokalni skupnosti ter sodelovanje pri reševanju problemov. Participacija torej pomeni možnost spreminjanja oz. možnost vpliva na spremembe, ki zadevajo posameznika v instituciji. To vključuje odločanje, posvetovanje in sodelovanje z odraslimi pri spreminjanju sveta (Turnšek, 2007, prav tam). Kot poudarjajo predstavniki pristopa Reggio Emilia (Rinaldi, 2006), participacija v njihovih vrtcih ne pomeni zgolj sodelovanja otrok, ampak bolj kot to način vključevanja v vzgojno-izobraževalni proces, ki stremi k izgrajevanju skupne identitete in oblikovanju občutka sprejetosti ter pripadnosti v skupnosti (Batistič Zorec, 2010).

Po mnenju Batistič Zorec (2010) se participacija v vrtcu pojavlja zlasti na dveh področjih: v zvezi z (aktivnim) učenjem in poučevanjem ter kot princip vzgoje za aktivno državljanstvo.

Hart (1992, v Rutar 2011), avtor klasičnega dela o participaciji otrok z naslovom *Childrens participation: from tokenism to citizenship*, meni, da je participacija osnovna državljanska pravica. Z mednarodno Konvencijo o otrokovih pravicah (1989) je postala participacija otrok legitimna, čeprav obstajajo dvomi o otrokovi zmožnosti le-te. Gre za dvom o razvojnih

zmožnostih otrok za participacijo in s tem dvom o otrokovi kompetentnosti. Prav tako pa se po drugi strani vzpostavlja pretirana zaščita otrok v kontekstu »brezskrbnega otroštva«. Hart (1992, v Rutar, 2011) pravi, da gre pri omenjenem problemu predvsem za nekompatibilnost koncepta participacije z družbenim razumevanjem vloge, pozicije in moči otroka samega.

Po Brunerju (Batistič Zorec 2010) je učenje najuspešnejše, če je otrok v tem procesu aktiven, soudeležen, sodeluje pri ustvarjanju skupnih ciljev in ima možnost graditi smisel učenja, namesto da zgolj usvaja znanje.

Sodobni pedagoški koncepti so si nedvomno enotni glede mnenja, da se otrok najbolje uči, kadar je aktivno udeležen v procesu učenja. Načelo aktivnega učenja izhaja iz spoznanj kognitivnih psiholoških teorij, da otrok sam gradi svoje razumevanje in znanje. O načelu aktivnega učenja govori tudi teorija Montessori. Tudi razlagi razvoja mišljenja Piageta in Vigotskega temeljita na prepričanju, da gre pri sprejemanju informacij iz okolja za aktivno predelavo informacij. Otrok informacije iz okolja preoblikuje skladno s svojim načinom razmišljanja in se pod njihovim vplivom tudi spreminja. Tako se razvija njegov način razmišljanja (Batistič Zorec, 2010).

V skandinavskih državah (Danska, Norveška) se je državljanska vzgoja razširila ravno skozi zgodnjo participacijo otrok pri soustvarjanju življenja v institucijah (Batistič Zorec, 2010).

Kot pravi Turnšek (2007: 1), participacija otrok pomeni udeležbo otrok v oblikovanju njihovega življenja v vrtcu in odločanje o stvareh, ki se jih tičejo (Batistič Zorec, 2010).

1.2 Participacija otrok v tujini in pri nas

Batistič Zorec (2010) meni, da rezultati raziskav v tujini kažejo podobno situacijo kot pri nas. Kot primer navaja raziskavo na osnovi intervjujev švedskih petletnikov, ki sta jo opravila Sheridan in Pramling Samuelson (2001).

Intervjuvanci so menili, da vzgojitelji ne le določajo, kaj je dovoljeno in kaj prepovedano, ampak odločajo skoraj o vsem, kar se dogaja v vrtcu: od organizacije dela in rutine do izbire vrste in vsebine aktivnosti. Sami, pravijo, lahko odločajo le o igri: kaj in s kom se bodo igrali,

ne pa tudi, kdaj. Otroci pravijo, da imajo doma bistveno večjo možnost odločanja kot v vrtcu (Batistič Zorec, 2010).

Pri nas je podobno študijo izvedla Turnšek (2009). Gre namreč za intervju vzgojiteljic z otroki. Rezultati so bili, kot navaja Batistič Zorec, podobni švedskim: otroci so povedali, da pogosteje odločajo odrasli, sami pa imajo le redko priložnost izraziti, kaj želijo. Običajno lahko izbirajo med danimi alternativami (npr. kam bodo šli na sprehod). Otroci nekatere dejavnosti v vrtcu še vedno doživljajo kot obvezno delo, to pa nam sporočajo z željo, da bi se v vrtcu več igrali (prav tam).

Kroflič, Batistič Zorec, Cemič, Plestenjak, Turnšek in Vilič so izvedli evalvacijsko študijo, ki je preučevala stališča in ravnanja vzgojiteljic (2002). Študija je vsebovala tudi vprašanje o soodločanju otrok. Vzgojiteljice so prosili, da ocenijo vpliv otrok na nekatere odločitve in izbire v vrtcu, navaja Batistič Zorec (2010). Najbolj so po mnenju vzgojiteljic otroci vplivali na načrtovanje vsakodnevnih dejavnosti v vrtcu. Dobra tretjina vzgojiteljic je ocenila, da otroci dokaj vplivajo tudi na organizacijo in vsebino prireditev in praznovanj. Manj ugodni so bili rezultati glede vpliva otrok na opremo igralnic, saj je večina vzgojiteljic odgovorila, da otroci malo oz. sploh ne vplivajo. Podobno se je izkazalo tudi glede nakupa igrač in didaktičnih sredstev. Večina vzgojiteljic meni, da otroci malo ali nič ne vplivajo na izbiro igrač in drugih sredstev za igro (prav tam).

Batistič Zorec in Hočevar sta v okviru raziskave Načrtovanje in evalviranje vzgojnega dela v vrtcih (Planning and evaluating Educational work in Slovene Preschools, 2012) proučili tudi participacijo otrok pri načrtovanju dejavnosti. Proučili sta delo vzgojiteljic in spremembe po osamosvojitvi Slovenije (po letu 1991). Iz njune raziskave je razvidno, da je več kot polovica strokovnih delavcev zmanjšala visoko raven strukturiranosti in togosti pri načrtovanju. Podatki so bili zbrani pred izobraževanjem o konceptu Reggio Emilia in po njem. Tako so bili istočasno raziskani tudi vplivi tega izobraževanja. Avtorici menita, da je po izobraževanju vključenost otrok v načrtovanje in evalviranje dela večja (Batistič, Hočevar 2012).

1.3 Kompetenten otrok

Proučevanje otrokove kompetentnosti, kot pravi Rutar (2013: 70), je ob koncu 20. stoletja postalo predmet tako sociologije otroštva kot tudi intenzivnega razvojno-psihološkega proučevanja.

Socialno kompetenten otrok je zmožen doživljati druge in jih socialno posnemati. Zmožen je vezane pozornosti in socialnega sklicevanja. Ta zmožnost otrokom zagotavlja spoznavanje njih samih in ravnanja v odnosu z drugimi ter spoznavanje namer in socialnega vedenja drugih ljudi. S tem je otrok sposoben tudi posnemanja modelov participativnega vedenja in prevzemanja ter spoznavanja pravil in prosocialnega vedenja (Rutar, 2013: 64).

Ob otrokovih kompetencah za smiselno in socialno občutljivo delovanje otrok imamo, kot meni Kroflič (2008, v Rutar 2013: 65), priložnost za oblikovanje novih vzgojnih pristopov ravno v načelih odnosne pedagogike, pedagogiki poslušanja in induktivnem pristopu pri spodbujanju prosocialnega ter moralnega razvoja.

Sodobno razvojno-psihološko proučevanje kaže na zelo zgodnjo otrokovo kompetentnost za vzpostavljanje socialnih odnosov in prosocialno vedenje (Rutar, 2013: 70).

Sociologija otroštva in antropologija opozarjata, da sta otrokova kompetentnost in njegova vloga v družbi odvisni od različnih socialnih okolij. Otrok ima v različnih družbenih okoljih različne vloge. Pojavlja se kot otrok, za katerega so pripravljene načrtne dejavnosti, ker je otrok, in pojavlja se kot otrok, ki sodeluje z odraslimi v t. i. vodeni participaciji (Rutar, 2013: 70 po B. Rogoff, 2003).

Otrokova kompetentnost za delovanje v družbi se zgodi in realizira šele v kontekstu pozitivnega pripoznanja, spoštljivega odnosa in poslušanja otroka. Ključnega pomena pri tem sta tudi kritična refleksija vzgojiteljevih pričakovanj in stališč ter razumevanje otroka in njegove podobe o otroku. Vzgojitelj mora biti tisti, ki zagotavlja priložnosti za otrokov prosocialni razvoj in razvoj otrokovih socialnih kompetenc. Odzivati se mora na otrokove pobude, načrtovati interakcije, predstavljati vzor in pojasnjevati dogodke v skupnem delovanju. Otrokova kompetentnost je dejstvo, za pripoznanje in s tem delovanje otroka kot

kompetentnega bitja pa je potrebna tudi kritična refleksija prevladujočega diskurza (Rutar, 2013: 70).

Tezo o spoznavno čustveno in socialno kompetentnem otroku je na področju predšolske vzgojne prakse zagotovo najceloviteje predstavil Mallaguzzi. Malaguzziju prav pripoznanje otrokove drugačnosti, a vseeno kompetentnosti pomeni temelj etične zaveze predšolske pedagogike. (Kroflič, 2010)

Kroflič (prav tam) navede dva Mallaguzzijeva citata, ki to potrjujeta:

»Odnos je primarna povezovalna dimenzija našega sistema ... Iščemo načine za podporo tiste socialne izmenjave, ki boljše zagotavljajo pretok pričakovanj, konfliktov, sodelovanj, izbir ... Med cilji našega proučevanja je tudi okrepiti otrokov občutek lastne identitete prek pripoznanja, ki ga omogočajo vrstniki in odrasli do te mere, da vsak lahko začuti zadosten občutek pripadnosti in samozaupanja, da je lahko udeležen v vrtčevskih aktivnostih. To je način na katerega otrokom zagotavljamo širjenje komunikacijskih mrež ter obvladovanje in spoštovanje jezika v vseh nivojih in kontekstualnih rabah« (Malaguzzi 1998: 68-69)

»Otroci so zmožni raziskovanja, odkrivanja, sprememb gledišča in mišljenja in zaljubiti se v oblike in pomene, ki transformirajo njihovo osebnost. Zato ustvarjalnosti ne dojemamo kot sveto, izjemno lastnost, ampak kot nekaj, kar vznika iz vsakodnevnih izkušenj ... Ustvarjalnost zahteva, da se povežeta vrtec znanja z vrtcem ekspresije na način, da odpremo vrata stotim otroškim jezikom« (prav tam: 75 in 77).

Ko govorimo o podobi kompetentnega otroka, ne moremo mimo Malaguzzijeve teze o stotih jezikih, ki jih otrok uporablja za ekspresivno izražanje svojih mnenj, verovanj, opazanj, stališč, zato ni naključje, da je v zadnjih letih delovanja navezal tesen stik z Gardnerjem, avtorjem teze o mnogoterih inteligencah. Seveda pa je Mallaguzziju, kot pozneje tudi C. Rinaldi, še pomembnejša ugotovitev, da so otroci zmožni še več, željni »raziskovanja, odkrivanja, sprememb gledišč in mišljenja ter zaljubiti se v oblike in pomene«, torej v lastne interpretacijske konstrukte, ki so jih, kot pozneje posebej poudari C. Rinaldi, pripravljeni deliti z vrstniki in odraslimi ter jih nenehno izpopolnjevati/rekonstruirati. (Kroflič, 2010)

1.4 Prepoznanje perspektive otrok

Turnšek (2011) navaja rezultate svojih raziskav na področju participacije otrok s perspektive le-teh v slovenskih vrtcih iz leta 2005. Večina otrok meni, da otroci ne odločajo o ničemer.

Nekateri otroci odgovarjajo, da otroci odločajo le včasih, večinoma pa odrasli. Otroci so navedli, da lahko odločajo »o tem, kaj se bomo igrali«, »o tem, ali bomo zgradili grad iz peska ali zemlje«, »ali bomo risali«, »lahko se odločim, kaj bom barval, ne pa kdaj« in »o svojih stvareh« (prav tam).

Po mnenju otrok se skupaj odločajo v jutranjem krogu, npr. »odločimo se, katero pesem bomo zapeli«. Za otroke je odločanje »takrat, ko otrok kaj prosi, pa mu vzgojiteljica to dovoli« in »ko se vzgojiteljica igra z nami«. Z gledišča otrok Turnšek povzame, da otroci odločajo o lastni igri, svojih osebnih predmetih, določenih aktivnostih in v določeni meri o sebi, vzgojitelj pa je tisti, ki odloča o vsem drugem (prav tam).

Otroci izkušnjo enakopravnosti pri odločanju doživljajo le, kadar v situaciji prepoznajo recipročnost in izmenjavo ter so odrasli neposredno udeleženi v dejavnosti, katere pobudnik je otrok. Otroci se počutijo enakopravne v situacijah, za katere pravijo »skupaj se odločamo«. Iz teh se lahko vzgojitelji naučijo največ (prav tam).

Vzgojitelji pogosto podcenjujejo otrokove zmožnosti odločanja, kaj se otroci lahko odločajo in pri čem lahko sodelujejo, in/ali ne vedo, kako jih vključiti v odločanje (prav tam).

Raziskava se je nadaljevala pri vzgojiteljih. Pregledali so video zapise intervjujev otrok in zapisali avtorefleksijo. V večini refleksijskih zapisov je bilo najpomembnejše spoznanje vzgojiteljic, da kljub njihovi nedvomni demokratični naravnosti še vedno obstaja velik razkorak med percepcijo stvarnosti pri odraslih in pri otrocih. Mnogi so bili nad intervjujem presenečeni, saj so bili prepričani, da se otroci »njihove skupine« smejo izraziti in so slišani ter upoštevani. Ampak otroci ne zaznavajo participativnih situacij in možnosti za soodločanje o stvarnosti v tolikšni meri in na tak način, kot odrasli. Zaključili so, da je mogoče prostor participacije otrok v vrtcu bistveno razširiti (prav tam).

Študija je ponudila še eno ključno spoznanje: razkorak med conceptoma omogočanja pravice do izbire in pravice do participacije. Turnšek navaja, da so bili pogosti opisi situacij, v katerih so odrasli sicer zagotavljali otrokom določeno mero soodločanja, vendar še vedno v okvirih, ki so jih postavili odrasli (vzgojitelji) sami (prav tam).

1.5 Participacija kot pogoj demokracije

Hart (1992) zavzame mnenje, da je popolnoma nerealno od otrok pričakovati, da bodo nenadoma postali odgovorni, participativni odrasli pri šestnajstih, osemnajstih ali enaindvajsetih letih brez predhodnega izpostavljanja tem veščinam in odgovornostim. Zato

pravi, da bi morali biti otroci vključeni v smiselne projekte skupaj z odraslimi. Samo s prakso je mogoče pridobiti razumevanje demokratične participacije in zaupanje v svojo kompetentnost za participacijo. Participacija, kot pravi Hart (prav tam), ne more biti poučevana kot abstrakcija. Po njegovem mnenju ni sprejemljivo, da zahodni narodi učijo principe demokracije na zelo natančen način v razredih, v katerih so sami model avtokracije, in pričakujejo, da bodo s tem do popolnosti dosegli demokracijo (Rutar, 2011: 71).

Kroflič (2002, prav tam) pri nas prav tako pravi, naj ne pričakujemo, da se bodo demokracije in demokratičnega ravnanja otroci naučili pri predmetnih vsebinah v okviru državljanske vzgoje, etike in družbe, etike in religije ali verouka. Opozarja, da tvegamo vzgojno neučinkovitost, če prej našteje predmetne vsebine uvajamo zgolj z deklariranimi vzgojnimi cilji izobraževalnih predmetov. Sam na tem mestu uvede pojem »kultura šole« (Kroflič 2002: 101, prav tam), ki ga definira kot s postmodernimi vrednotami in z moralnimi koncepti prežeto celoto delovanja vzgojno-izobraževalne institucije. Terminu vzgoja tako poleg naloge navajanja otrok in mladostnikov na uveljavljene vzorce vedenja (poslušnost) zada tudi nalogo navajanja na pripravljenost na odgovorno iskanje odgovorov, dogovorno iskanje odgovorov na moralne dileme in sprejemanje odločitev, ki so primerne za večino članov skupnosti (Rutar, 2011: 72).

Otroci v vrtcu so »nastajajoči« državljani, ki sodelujejo pri oblikovanju svojega sveta, ne pa »državljani na čakanju«, ki jih pripravljamo za nedoločeno prihodnost (Devjak, Batistič Zorec, Turnšek, Krnel, Hodnik Čadež, Skubic Hočevnar, 2009; po Dýrfjörð, 2006).

1.6 Etika udeležnosti

Etika participacije oz. udeležnosti, o kateri govori Linn Hoffman, poziva strokovnjake, da se odrečejo posedovanju resnic in končnih odgovorov, torej moči. V procesu nihče nima in tudi ne potrebuje končne besede, ampak odkrivamo svet drugega. Gre za pogovor, ki se nadaljuje in soustvarja novo zgodbo/realnost. Strokovnega delavca v procesu nadomesti soustvarjalec, ki izraža spoštljivo radovednost, odprtost in sodelovanje za ustvarjanje novih možnosti, razumevanj ter dogovorov (Čacinovič Vogrinčič, 1998).

Pomembna je sedanost »tukaj in zdaj«, v kateri se ustvarjajo zgodbe za prihodnost in odkrivajo ter poimenujejo spremembe (prav tam).

Hoffman jasno opozarja, naj strokovnjak odstopi od moči, ki mu ne pripada: od moči, da poseduje resnice in rešitve. Strokovnjakovo moč nadomesti občutljivo skupno iskanje, raziskovanje. Treba je torej zdržati negotovost iskanja in osebno udeležnost: strokovni delavec je udeležen kot sogovornik, soustvarjalec (Čačinovič Vogrinčič, Kobal, Mešl, Možina, 2005).

1.7 Navidezna participacija

Hart (1992), ki je izhajal iz ocene, da obstaja močna tendenca podcenjevanja otrokove kompetentnosti, je prvi spregovoril o t. i. navidezni participaciji. Po drugi strani pa meni, da se otroke uporablja v določene namene pri dogodkih, da s svojo pojavo vplivajo na nekaj, pri čemer gre za pokroviteljsko držo. Po njegovem mnenju mnoge projekte načrtujejo in vodijo odrasli, otroci pa pri tem igrajo vnaprej določene vloge, ki predstavljajo pozitivne izkušnje za odrasle in otroke. Kot primer navaja ples otrok, petje in gledališke predstave, kadar je namen vključenosti otrok nejasen ali celo manipulativen, saj otroci pogosto ne razumejo vprašanja, problema ali stvari, v kateri sodelujejo (Rutar, 2011: 80).

Kot podoben primer neustreznega vključevanja otrok Hart (prav tam) navaja dekoracijo. Tudi ta ne spada v koncept participacije. Primer razloži tako: »Otroci dobijo majice v povezavi z določeno temo, dogodkom, lahko plešejo in pojejo ob dogodku v teh oblačilih, vendar vedo le malo o dogodku in nimajo besede pri njegovi organizaciji. Otroci so prisotni pri dogodku za popestritev, vendar se odrasli v takih primerih ne pretvarjajo, da se je dogodek zgodil zaradi otrok oz. njihove pobude.«

Kot drugačen način manipulacije Hart navaja situacijo, ko se z otrokom posvetujemo, vendar ta ne dobi povratne informacije. Otroke se recimo vpraša, kakšno igrišče bi želeli. Otroci naredijo načrt, narišejo svoje ideje in želje, vendar se o tem pozneje ne diskutira več. Nihče jim ne predstavi, kje, kako in ali sploh so bili njihovi predlogi vključeni (Rutar, 2011: 80).

Hart (prav tam) predstavi še eno navidezno ponujeno možnost izražanja. Poimenuje jo tokenizem. Gre za situacije, v katerih se otrokom da možnost glasu, vendar otroci v resnici nimajo možnosti za formuliranje svojega mnenja ali pa so te zelo majhne. Kot primer tokenizma Hart navede okroglo mizo, v kateri sodelujejo otroci, ki zastopajo vrstnike, odrasli,

ki so izbrali sodelujoče otroke, pa jim niso omogočili, da bi se na dogodek pripravili ali posvetovali z vrstniki, katerih mnenja zastopajo.

Da ne bi prihajalo do navidezne participacije, je pomembno vzeti v obzir različne oblike marginalizacije otrok in, še pomembnejše, na kakšne načine otroci lahko marginalizacijo doživljajo, meni Rutar (2011: 79). Rutar (prav tam) navaja te oblike po Massiou (2006):

- otrok izkusi obliko marginalizacije, ki jo poleg njega zaznajo tudi skoraj vsi drugi;
- otrok čuti, da je marginaliziran, drugi pa ne;
- otrok marginalizacijo v resnici doživlja, vendar je ne prepozna;
- otrok doživi marginalizacijo, vendar tega ne prizna.

1.8 Kriteriji ustrezne participacije

Hart na podlagi zgornjih primerov postavi kriterij, da je govora o participaciji šele takrat, ko otroci razumejo namen projekta, vedo, kdo je oblikoval odločitve glede njihove vključenosti in zakaj, imajo smiselno vlogo v procesu (in ne dekorativne) ter so udeleženi v projektu, ko razumejo potek in namen projekta, dejavnosti, situacije in dogodka (Rutar, 2013: 81).

Tudi organizacija Save the Children je v svojem vodniku za člane NGO Advisory Panel podala kriterije smiselne participacije. Smiselna participacija je (Rutar, 2011: 79):

- etična – transparentna, poštena, zanesljiva in zagotavlja spoštovanje ter dostojanstvo vsem otrokom;
- varna – otroku morajo biti zagotovljene pravice do zaščite;
- nediskriminatorna – vsi otroci morajo imeti enake možnosti za vključitev;
- otroku prijazna – omogoča mu participacijo po njegovih najboljših močeh.

Po mnenju Lansdowna (2005b, v Rutar 2011: 79) je treba zagotoviti tudi prisotnost odraslih, ki razumejo in so predani načelom participacije. Otroci morajo imeti primerne informacije predlagani pobudi, v kateri bodo aktivno participirali. Z otroki se je treba pogovoriti o možnih preprekah, osebje pa mora oblikovati prostor, v katerem lahko otroci razvijajo svoje ideje in aktivnosti.

Primer iz Vrtca Idrija (Rutar, 2011: 89):

Med jutranjim krogom je deček, ki med jutranjimi srečanji nikoli ni ničesar povedal, vprašal vzgojiteljico, ko je zapisovala predloge otrok: »Kaj delaš?«

Vzgojiteljica: »Pišem.«

Deček: »Kaj pišeš?«

Vzgojiteljica: »Pišem to, kar vi poveste.«

Deček: »Pišeš tudi to, kar jaz povem?«

Vzgojiteljica: »Da, tudi to, kar ti poveš.«

Od takrat naprej je deček sodeloval v diskusiji, predlagal in komentiral. Njegova beseda je dobila pomen in to je tudi sam uvidel.

1.9 Nevarnosti participacije

Participacija otrok je koncept, ki v strokovni javnosti sproža številne dileme (Turnšek, 2010).

Lansdown (2001, prav tam) v publikaciji *Promoting childrens participation in democratic decision-making* poudari sledeče:

- ena bolj razširjenih skeps glede participacije otrok pravi, da imajo otroci premalo sposobnosti in izkušenj, potrebnih za participacijo;
- mnogi oporekajo otrokovi participaciji z utemeljitvijo, da se morajo otroci, preden so jim podeljene pravice, naučiti prevzemati odgovornost za svoja dejanja;
- pogosto je izražen tudi očitek, da s participacijo otroke preveč obremenjujemo in jih s tem prikrajšamo za otroštvo;
- naslednja teza oporeka participaciji otrok z utemeljitvijo, da ta vodi v pomanjkanje avtoritete in spoštovanja odraslih;
- prav zaradi popularnosti participacije je nujno, da smo do tega koncepta kritični in da se zavedamo pasti ter nevarnosti njenega nereflektiranega uvajanja v prakso vrtcev.

Potencialne manipulacije in zlorabe otroške participacije so (prav tam):

- participacija kot le navidezna demokratičnost;
- odločanje zgolj o nepomembnih zadevah;
- razdvojenost izvedbenega in prikritega kurikulumu.

Hočevar, Kovač Šebart in Štefanc (2009: 27) pravijo, da participacija otrok zahteva natančen premislek, o čem lahko otroci v vrtcu (so)odločajo in o čem ne. Vrtec je namreč javna vzgojno-izobraževalna institucija, ki kot vsaka institucija družbe ali države deluje po od zunaj predpisanih okvirjih – pravilih in normah. Drugo pomembno dejstvo je, da otroci v vrtcu oz. otroci do polnoletnosti za svoje odločitve ne nosijo enake odgovornosti kot odrasli. Iz tega sledi, da v vrtec ni mogoče preprosto prenesti strukture predstavniške demokracije kot države v malem. V nasprotnem primeru – če verjamemo, da lahko otroci participirajo pri vsem – v resnici (so)odločajo le na videz, realni učinki pa so večinoma nasprotni od zelenih. Kot pravita Kovač Šebart in Krek (v Hočevar, M. Šebart in Štefanc, 2009: 28), pojem participacije, če ga vezemo na pojem demokracije, implicira svobodo odločanja in razpravljanja ter tudi spoštovanje obvez in dolžnosti. Če ga enačimo s svobodo in odsotnostjo zakonov, pa se lahko hitro sprevrže v nedemokratičnost: lažno svobodo in način komunikacije z otroki, ki spodbuja hipokrizijo, laž in cinizem (Batistič Zorec, 2010).

Kjørholt (2005) pravi, da lahko gre pri zagovarjanju svobode otrok za kršenje pravic nekaterih drugih otrok. To pomeni, da se otrokom prepušča odločanje o njihovem socialnem življenju vključno z moralnim presojanjem. Avtorica meni, da bi odrasli morali prevzeti odgovornost za razlikovanje med različnimi načini reševanja konfliktov in refleksijo ravnanj otrok v skladu z družbeno sprejetimi moralnimi standardi, ki so nad individualno prosto izbiro posameznika, npr. načelom, da je svoboda posameznika omejena s pravicami drugih. Kjørholt (2005) pravi, da ne moremo zanikati pomena samorealizacije in avtentičnosti v konstrukciji subjekta v modernih družbah, moramo pa se zavedati, da je ta povezana s participacijo in pripadnostjo skupnosti. Avtonomija posameznika se prepleta z odvisnostjo in je vselej konstruirana v mreži socialnih odnosov. Glasovi otrok odražajo moralni in socialni prostor, katerega del so. Poslušanje otrok torej pomeni tudi kritično razmišljanje o socialnih praksah odraslih v institucijah za otroke. Nobena izbira ni povsem svobodna, saj vedno izhaja iz določenega socialnega in moralnega sveta, ki mu pripada otrok. Namesto osredotočenosti na individualno izbiro, da bi otroke osvobodili kontrole in moči odraslih, bi bilo po avtoričinem mnenju bolje preučiti socialne prakse vrtca: analizirati izbire otrok z vidika različnih in kompleksnih kulturnih kontekstov (npr. kdo je vključen v igro in kdo prevzema podrejene vloge) ter oblikovanja socialnega prostora za otroke kot državljane (Batistič Zorec, 2010 po Kjørholt, 2005).

Avtorica zaključuje, da bi morali poziv k oblikovanju avtonomnega subjekta nadomestiti z odnosno perspektivo, ki poudarja solidarnost in skrb za drugega ter temelji na predpostavki, da smo tako odrasli kot otroci razpeti med pozicijama odvisnosti in neodvisnosti ter kompetentnosti in nekompetentnosti. Otrok kot socialni udeleženec, ki vpliva na svoje življenje, je vreden cilj, ki pa mora biti kritično preiščen v kontekstu kompleksnosti moralnega in kulturnega sveta, v katerem živi (Batistič Zorec, 2010 po Kjörholt, 2005).

Batistič Zorec (2010) se strinja s kritičnimi pomisleki do koncepta participacije: strokovni delavci bi morali nenehno razmišljati o kompetencah otrok in hkrati o odgovornosti odraslih. Omembe vreden je tudi pomislek, da participacija lahko postane nova forma vladanja otrokom. Kot opozarja Millei (2008), lahko opolnomoči nekatere otroke, drugim pa celo zmanjša moč odločanja. Prav tako meni, da bi se morali strokovni delavci pri poslušanju otrok še posebej posvetiti vprašanju različnosti otrok: kdo je tisti, ki daje predloge in želje, in kdo ne ter zakaj nekateri ne sodelujejo in ne izražajo svojih potreb, želja ali mnenj.

Batistič Zorec (2010) iz rezultatov, podanih v Tabelah 1 in 2, sklepa, da strokovni delavci bolj »slišijo« večino glede interesov in želja, ki prevladujejo v oddelku, kot pa posameznega otroka. Pomembno je poslušati otroke, pravi, a jim tudi zagotavljati varno in spodbudno okolje, kjer se vsak od njih počuti zaščiten in sprejet ter kjer ima optimalne spodbude in možnosti za razvoj in učenje.

2.0 RAZUMEVANJE PARTICIPACIJE V KONCEPTU REGGIO EMILIA

Začetek koncepta Reggio Emilia sega v pomlad 1945, ko je utemeljitelj koncepta, Loris Malaguzzi, v vasici Villa Cella naletel na skupino ljudi, ki so sklenili pridobiti denar za gradnjo vrtca s prodajo tanka, nekaj tovornjakov in konj. V sodelovanju z njimi je spoznal, kako pomembna je povezava s starši, prebivalci kraja. Z njimi je vzpostavil pravo prijateljstvo (Devjak, Berčnik, Plestenjak 2008: 98–102).

Z vzgojitelji na področju Reggio Emilie so prišli najprej do pomembnega spoznanja, da se je treba povezati s starši otrok, kasneje pa do zaključka, da se stvari o otrocih in za otroke lahko naučijo le od otrok samih. To spoznanje je vodilni princip, ki so ga uveljavili pri snovanju prvega mestnega vrtca v letu 1963 (prav tam).

Zanimanje za model Reggio Emilia se je začelo po letu 1983. Takrat so otroci iz vrtcev Reggio Emilia svoje izdelke (slike, risbe, kipce, makete ipd.), ki so kazali na izredno ustvarjalnost in dosežke, predstavili na razstavi v Stockholmu. Kasneje je bil model Reggio Emilia ocenjen kot najboljša in najnaprednejša predšolska ustanova (tekmovanje ameriškega tednika Newsweek, 1991). Koncept predšolske vzgoje, ki zanima teoretike in praktike z vsega sveta, je utemeljil Loris Malaguzzi, ta pa se s svojim konceptom ni naslanjal le na eno določeno teorijo, ampak je ideje in navdih dobival skozi sporočila literature Jahna Deweyja, Henryja Wallona, Antona Makarenka, Leva Vygotskega, Erika Eriksona, Uria Bronfenbrennerja, Adolfa Freineta, Jeana Piageta idr. (Devjak idr., 2009: 98-102). Ideje in navdih pa so vezani tudi na njegovo lastno kulturno in zgodovinsko okolje ter izkušnje progresivnih pedagoških eksperimentov (prav tam).

Katz (1993a) meni, da so vrtci Reggio Emilia podobni razširjeni družini oz. povezani skupnosti. Vzdušje tam je udobno, toplo in veselo, ambient pa prijeten. Otroci se igrajo in delajo brez nepotrebnih pritiskov ali prekinjanja dejavnosti, ne delajo vsi istega ob istem času in ne omejuje jih rigidni dnevni red. Ob tem pa imajo otroci tudi določene obveznosti, npr. pripravo miz, sodelovanje pri pripravi obrokov, urejanje prostora in materialov ipd. Te obveznosti krepijo povezanost in skupno odgovornost (Batistič Zorec, 2003: 225).

Malaguzzi pravi, da je vrtec integralni živi organizem oz. prostor življenja in odnosov med otroki in odraslimi, ki je povezan tudi s starši in mestom, v katerem deluje. Vzgojni program poskuša integrirati z organizacijo dela in okoljem tako, da bi dovoljeval kar največjo gibljivost, neodvisnost in čim več interakcij. Cilj je ustvariti prijetno okolje, kjer bi se dobro počutili otroci, njihove družine in vzgojiteljice. Poglavitni pristop je delo v majhnih skupinah po projektih. Ker so vrtci nastali iz starševske kooperative, sta zanje že od nastanka značilna poudarjanje partnerstva med starši, pedagogi in otroki ter tesna povezanost z lokalno skupnostjo (Batistič Zorec, 2003: 226).

V vrtcih Reggio Emilia participacijo otrok v življenju in delu vrtca (in v lokalnem okolju) izvajajo kot projektno delo. Teme projektov strokovni delavci ne načrtujejo brez participacije otrok in njihovih idej, interesov ter dejavnosti (Hočevnar, Kovač Šebart, Štefanc, 2009 po Špojlar, 1999: 32). Vzgojiteljica pri izbiri vsebin upošteva sledeče:

- Tema otroku omogoča neposredno izkušnjo;

- prednost ima tema, ki spodbuja otrokovo domišljijo in ustvarjalnost;
- otroku mora omogočiti doživljanje uspeha in lastnih možnosti in se povezovati s predhodno izkušnjo (prav tam).

Vzgojiteljica z otroki razpravlja o različnih problemih in preko tega išče vsebine, ki otroke zanimajo. Osrednjo temo projekta v skupini otrok, ki v projektu želijo sodelovati, določi tudi v sodelovanju z ostalimi vzgojiteljicami. Na tej osnovi postavi tudi cilje projekta. Na kakšen način v vrtcu obravnavajo vsebine, ki so za kakovostno predšolsko vzgojo pomembne, vendar zanje ni posebnega zanimanja, ostaja nerazjasnjeno. Proces poteka izbranega projekta ostane odprt; procesa ne načrtujejo vnaprej opirajoč se na kurikulum, čeprav je obenem jasno, da sama logika načrtovanja ne izostane. Čeprav kurikulum ni eksplicitno zapisan, to seveda še ne pomeni, da razmislek o izvajanju dejavnosti ni vnaprej opravljen. Cilje projekta spreminjajo tudi med samim potekom projekta (Hočevlar idr., 2009).

Reggio Emilia je edini koncept predšolske vzgoje, o katerem v strokovni literaturi nismo našli nobenih pomislekov in kritičnih pripomb. Vrtce množično obiskujejo strokovnjaki in praktiki iz vsega sveta. Kaže, da je Malaguzzi in njegovim sodelavcem uspelo na edinstven način povezati raziskovalne in teoretske ugotovitve iz različnih znanstvenih področij z lastno kulturno tradicijo ter praktičnimi izkušnjami vrtcev v Italiji in po svetu. Menimo, da je poglobljena prednost tega koncepta, da je bolj kot vsi drugi predstavljeni koncepti odprt in da se nenehno izpolnjuje ter izgrajuje. Odprtost se nanaša na sprejemanje različnih znanstvenih teorij in spoznanj ter na odnos do okolja in sprememb v lastnih pojmovanjih ter vzgojni praksi (Batistič Zorec, 2003: 229).

2.1 Pedagogika poslušanja

Poslušanje kot pedagoški koncept zahteva recipročnost. Položaja poslušalca in poslušanega se morata namreč nenehno izmenjevati (Rutar, 2013:122).

Dahlberg in Moss (2006: 15; v Rutar, 2013) razumevanje otroka kot bogatega in zmognega postavita za temeljno predpostavko koncepta pedagogike poslušanja (vsi otroci so po njenem mnenju inteligentni in zmogni oblikovati pomene ter razumeti svet v stalnem procesu konstruiranja znanja, identitete in vrednot). Pedagogika poslušanja si prizadeva iskati

potenciale vsakega otroka in vsakemu otroku dati demokratično pravico biti slišan in pripoznan kot član skupnosti (prav tam).

Batistič Zorec (2010) navaja, da se je pojem poslušanja poleg pojma participacije v zadnjem času uveljavil kot soroden in delno prekrivajoč se pojem ter kot eden osrednjih konceptov pedagogike Reggio Emilia. Po mnenju avtorjev koncepta je poslušanje pomembnejše od govorjenja. Pedagogi naj poslušajo vprašanja, odgovore, ideje in razlage otrok brez predhodnih predpostavk o tem, kaj je prav in kaj narobe (Batistič Zorec po Dahlberg, Moss in Pence, 2000: 60). Vseeno pa je treba ločiti med enim in drugim pojmom. Moss, Clark in Kjærholt (2005) participacijo kot diskurz liberalnih pravic povezujejo z vplivanjem in odločanjem, kar pomeni, da lahko poleg poslušanja vključuje tudi druge metode, npr. volitve. Poslušanje pa je manj individualistično in bolj odnosno. Razliko med participacijo in poslušanjem opišejo kot razliko med »poznam svoje pravice« (participacija) in »želim biti del tega« (poslušanje). Poslušanje je lahko več kot odločanje. Razprostira se globoko v vsakodnevno življenje. Vključuje namreč etiko odnosov z drugimi (v Batistič Zorec, 2010).

Participacije in poslušanja otrok (prav tam) v vrtcu torej ne jemljimo zgolj kot orodje ali tehniko (npr. v raziskovanju ali kot način spremljanja otrokovega razvoja), ampak kot pristop k življenju in način bivanja, kar zadeva medosebne odnose in delovanje posameznikov.

Rinaldi (v Batistič Zorec, 2010) poslušanje opisuje kot način videnja in razmišljanja o sebi v odnosih z drugimi ter svetom. Poslušanje vidi kot način vzpostavljanja in vzdrževanja odnosov z drugimi, ki vključuje čustva in recipročnost, senzibilnost in odprtost, interpretacijo in ustvarjanje pomenov ter tudi dvom in negotovost (prav tam).

2.2 Akcijsko raziskovanje v konceptu Reggio Emilia

Pešić (docentka na univerzi v Beogradu) je na okrogli mizi o konceptu Reggio Emilia – Izziv za slovenske vrtce podala mnenje, da pedagogika Reggio Emilia in akcijsko raziskovanje (»emancipacijsko akcijsko raziskovanje«, kot ga nekateri avtorji imenujejo) izhajata iz iste etično-epistemološke predpostavke. Samo akcijsko raziskovanje ima sodelovalni in demokratični značaj. Metoda akcijskega raziskovanja, ki je opisana kot spirala medsebojno povezanih in pogojenih ciklusov načrtovanja (načrtovanje, ki je vedno okvirno in odprto),

izvedbe (uvajanje sprememb oz. uporaba načrta v praksi), opazovanja (spremljanje tokov in učinkov uporabe sprememb oz. dejavnosti v praksi, ali, če uporabimo termin iz Reggio Emilia, »dokumentiranja« procesov in njihovih učinkov) in evalvacije/refleksije na osnovi podatkov opazovanja, ki praviloma vodi k spremembi načrta/novemu načrtu, ukrepanju, ponovnemu opazovanju in refleksiji ter k nadaljnjim ponovitvam. V procesu sta bistvena enakopravna udeležba vključenih v dani situaciji (kar pomeni gradnjo demokratičnih odnosov in demokratičnega odločanja ter sočasno upoštevanje in spodbujanje različnosti) in skupinski dialog/razprava kot osnova samoevalvacije ter refleksije (Pešić, 2011).

Koncept Reggio Emilia, se je začel z akcijo skupine predanih ljudi (predvsem staršev), ki so svojo prakso gradili predvsem skozi stalni dialog in izvajanje ukrepov v praksi. V prikazu in interpretaciji koncepta se predstavniki omenjene pedagogike običajno sklicujejo na skupek medsebojno povezanih vrednot (Gandini, L., *The Hundred Languages of Children*) oz. na njihovo razumevanje otroka/človeka, učenja in znanja ter vloge odraslega kot partnerja v gradnji znanja, identitete in kulture. Način lastnega pedagoškega delovanja/raziskovanja imenujejo »pedagogika poslušanja«, »projektno delo« in »dokumentiranje«. Vrednote, ki jih navajajo, so osebnost (kot celovitost, integracija), udeležba, demokracija in različnost. Tudi učenje (gradnja znanja), igra, čustva in zadovoljstvo so podobni značilnostim akcijskega raziskovanja (Pešić, 2011).

2.3 Primerjava slovenskega Kurikuluma za vrtce in koncepta Reggio Emilia

Koncept Reggio Emilia in Kurikulum za vrtce (1999) sta si podobna v tem, da temeljita na človekovih in otrokovih pravicah, demokratičnih vrednotah ter pravni državi. Oba zagovarjata pluralnost vednosti in konceptualno integracijo različnih znanosti. Oba koncepta poudarjata pravice otrok in ne »usmerjenosti v otroka« ter nujnost izhajanja iz otrokovih potreb. Koncepta se ne naslanjata na določeno teorijo, ampak elektično integrirata različne znanstvene vede in teorije. Njune ideje ne izhajajo le iz uradnih modelov ali priznanih teorij psihologov, filozofov in drugih teoretikov (npr. Deweyja, Wallona, Decrolyja, Makarenka, Piageta, Eriksona, Bronfenbrennerja, Kagana in Gardnerja), ampak tudi iz lastnega zgodovinskega in kulturnega okolja (Montessori) ter izkušenj progresivnih pedagoških eksperimentov (Devjak 2011).

Kljub mnogim podobnostim pa po mnenju Batistič Zorec (2011) našemu kurikulumu za vrtce manjka ideja/filozofija, ki je za vrtce Reggio Emilia temeljna – nenehno iskanje pomenov in spreminjanje pogledov ter prakse. Spremeniti bi bilo treba temeljno paradigmo edukacije, namreč, da odrasli vemo, kaj in kako bi se morali otroci učiti. V novem nacionalnem kurikulumu bi po mnenju Batistič Zorec (prav tam) morali uveljaviti »hipotetično načrtovanje«, ki ga razume kot načrtovanje možnih dosežkov in ne kot vnaprej postavljene cilje.

3.0 PROGRAM HIGH/SCOPE IN AKTIVNO UČENJE

V Weikartovem programu, ki je nastal leta 1971 v okviru kompenzacijskih programov (Head Start), temelj vzgoje predstavlja človekov razvoj: aktivno učenje je izhodišče za polni razvoj potencialov posameznika, najbolj učinkovito pa je v okolju, ki nudi razvojno ustrezne možnosti za učenje (Batistič Zorec, 2003: 210).

Hohman in Weikart (v Batistič Zorec 2003 po Hohmann in Weikart, 1995) predpostavljata, da:

- razvoj poteka v predvidljivem zaporedju; z dozorevanjem se pojavljajo nove sposobnosti;
- ima vsaka oseba edinstvene lastnosti, ki se od rojstva naprej preko vsakodnevnih interakcij progresivno diferencirajo v edinstveno osebnost. Učenje vedno poteka v kontekstu individualnih značilnosti, sposobnosti in priložnosti;
- se določenih stvari naučimo najboljše in najuspešneje v določenih obdobjih; nekatere metode so v določenem obdobju ustrežnejše kot v drugem.

Bazični principi programa High/scope so aktivno učenje, pozitivni odnosi med otroki in odraslimi, otroku prijazno učno okolje, konsistentna dnevna rutina in timsko dnevno ocenjevanje otrok (prav tam).

Odrasli morajo biti v programu High/scope ozaveščeni udeleženci in opazovalci, ki podpirajo aktivno učenje in s tem otrokov razvoj. Odrasli torej organizirajo okolje (zagotavljajo raznolike materiale, čas in prostor) in rutine za aktivno učenje, zagotavljajo razumevajoče in podporno vzdušje, polno socialnih interakcij (poslušajo otroke, jih spodbujajo k samostojnim dejavnostim in razmišljanju, so jim partnerji v igri, razvijajo medsebojno zaupanje itn.), spodbujajo namenske aktivnosti otrok, reševanje problemov in

verbalno mišljenje (širijo se otrokove porajajoče se miselne kapacitete), opazujejo in interpretirajo dejavnosti vsakega otroka skladno z razvojnimi principi programa, ki so združeni v t.i. ključnih izkušnjah, ter načrtujejo izkušnje na podlagi dejavnosti in interesov otrok (prav tam).

3.1 Aktivno učenje

V zadnjih desetletjih v pojmovanjih otroštva prevladuje koncept, da je otrok aktiven v svojem razvoju in tudi pri uresničevanju svojih pravic ter sooblikovanju kulture, v kateri živi (Batistič Zorec 2003: 96).

Po Brunerju (prav tam) je učenje najuspešnejše, če je otrok v tem procesu aktiven – soudeležen, sodeluje pri ustvarjanju skupnih ciljev in ima možnost graditi smisel učenja, namesto da zgolj usvaja znanje.

Aktivno učenje je tisto učenje, ki učenca celostno, miselno in čustveno aktivira (Marentič Požarnik, 2000: 12).

Aktivno učenje predstavlja samostojno iskanje in razmišljanje, smiselni dialog v skupini ter postavljanje in preizkušanje hipotez. Tako pridobljeno znanje bo verjetno trajnejše in uporabno v novih situacijah. Pomagalo nam bo razumeti sebe in svet, v katerega bomo znali bolj pametno posegati (prav tam).

Kurikulum High/Scope aktivno učenje definira kot učenje, pri katerem otrok zgradi novo lastno znanje preko neposredne aktivnosti z objekti in preko interakcije z ljudmi, idejami ter dogodki. Ključni elementi aktivnega učenja so neposredna aktivnost z objekti, refleksija aktivnosti, notranja motivacija, domiselnost in proizvajanje ter reševanje problemov (Batistič Zorec, 2003: 210, po Hohmann in Weikart, 1995).

V aktivnem učnem okolju otroci (prav tam):

- izvajajo aktivnosti, ki izhajajo iz njihovih osebnih interesov in želja;
- izbirajo materiale in se odločajo, kaj bodo z njimi počeli;
- aktivno raziskujejo materiale z vsemi čutili, jih transformirajo, kombinirajo in odkrivajo odnose med njimi;

- uporabljajo letom primerna sredstva in orodja;
- razvijajo gibalne sposobnosti;
- govorijo o svojih izkušnjah in o tem, kar delajo.

4.0 PROJEKTNO DELO

Projektno delo je eden izmed ključnih pristopov k učenju in poučevanju, ki se izvaja v vrtcih, utemeljenih na pedagoškem konceptu Reggio Emilia (Turnšek, Hodnik Čadež, Krnel, 2009). Otrokom omogoča prevzemanje dejavne vloge v procesu učenja in konstituiranja znanja, omogoča pa jim tudi aktivnejšo in večjo udeležbo v kreiranju vrtčevskega vsakdana (prav tam).

Projektno delo je v vrtcih Reggio Emilia organizirano tako, da omogoča otrokom poglobljeno in celovito spoznavanje nekega dogodka ali pojava, ki zadeva njihovo življenje, jih zanima ter vzbuja njihovo pozornost (prav tam).

4.1 Načela, na katerih temelji izvajanje projektnega dela

V nadaljevanju so predstavljena načela, na katerih temelji izvajanje projektnega dela (po Novak, Žužej, Glogovec, 2009: 17–21):

- ciljna usmerjenost: projekt mora imeti jasen cilj oz. smisel. Cilj osmisli in usmeri aktivnosti. S tem se praviloma tudi poveča oz. ohranja interes za sodelovanje pri uresničevanju končnega cilja do zaključenega projekta;
- tematsko-problemski pristop: tematika, ki se je lotimo, naj bo vsaj delno že poznana, torej vezana na neko predznanje. Predznanje predstavlja osnovo za nadgradnjo. Vodja naj k projektu pritegne/povabi sodelavce, tako se ustvari delovni tim;
- življenjskost: projektno delo naj izhaja iz vsakdanjega življenja, končni cilj pa naj bo funkcionalen – rezultati projekta naj imajo uporabno vrednost;
- odprtost in prožnost: v projekt se lahko vključijo osebe različnih starosti in profilov (otroci, mladostniki, pedagoški delavci, starši, različni strokovnjaki, dedki, babice ipd.), ki sooblikujejo vsebino projekta. Vodja projekta jih pri tem usmerja, a ne omejuje pri vsebinski obogatitvi in uresničevanju projekta. Tudi manjši časovni

- zamiki in spremembe so dovoljeni, če tako zahtevajo okoliščine in ni ogrožena celotna izvedba projekta. Kadar spremembe prispevajo k obogatitvi projekta, so priporočljive;
- načrtnost: že sam pojem projekt opozarja na pomembnost načrtovanja vseh dejavnosti, ki jih določa končni cilj projekta;
 - spoštovanje razvojnih in individualnih razlik: posamezni udeleženci projekta se lahko razlikujejo po starosti, sposobnostih, interesih, potrebah, kulturni sredini, iz katere prihajajo, temperamentu in številnih drugih lastnostih, zato morajo biti tematika, cilji in metode dela ustrezni;
 - spodbujevalni stil dela: vsaka prisila onemogoča »razcvet« projekta, zato je pomemben spodbujevalni stil. Vodja naj ne vsiljuje svojih zamisli, predlogov in ciljev, ampak naj vodi razgovor s sodelujočimi tako, da jih spodbuja k razmišljanju, dajanju pobud, postavljanju vprašanj in pomislekov ipd. Pobude in predloge naj udeleženci kritično predelajo;
 - poudarek na aktivnem sodelovanju udeležencev: udeleženci projekta so aktivni izvajalci pri vseh dejavnostih. Oni predlagajo, načrtujejo in izvajajo posamezne aktivnosti, vodja pa jih motivira in usmerja;
 - sinergija: beseda sinergija pomeni sodelovanje. Izhaja iz grškega jezika (Veliki slovar tujk 2002). Glavna vez med izvajalci projekta so postavljeni cilji, uspešno doseganje le-teh pa je odvisno od sodelovanja med udeleženci. Zelo pomembni so medsebojna obveščenost, dopolnjevanje, tovarištvo, prijateljstvo, solidarnost in medsebojna pomoč. Na ta način se krepi občutek pripadnosti skupini, ta pa prinaša učinkovitost in uspešnost skupine;
 - težišče pozornosti na procesu izvedbe projekta: čeprav je pozornost usmerjena tudi h končnemu produktu, pa je pomembno, da je vodja projekta pozoren na učni proces oz. na vse, kar se v projektu dogaja. Vodja spremlja reakcije udeležencev, njihovo počutje, motiviranost in medsebojne odnose. Odkriva njihove interese, sposobnosti, nadarjenost in osebne karakteristike. Neposredno opazovanje udeležencev vodi med izvajanjem projekta omogoča sprotno in neposredno vplivanje na obnašanje in delovanje posameznikov, odnose v skupini ter tudi učni proces, med katerim udeleženci usvajajo različne strategije učenja, razvijajo interese in sposobnosti ter z lastno aktivnostjo pridobivajo izkušnje, spoznanja in znanja. Ob zaključku projekta je zelo poučna samorefleksija. Vpogled v celoten potek projekta in dosežene rezultate jim omogoča, da kritično ovrednotijo dobre strani in pomanjkljivosti svojega dela;

- celostni razvoj osebnosti: projektno delo uvrščamo med didaktične postopke, ki zavestno vpliva na celostni osebnostni razvoj posameznika kot večplastnega socialnega bitja.

4.2 Potek projektne metode po Freyju

Potek projektne metode po Freyju (Novak, Žužej, Glogovec, 2009: 25) obsega naslednje etape:

- prva etapa: projektno delo se začne z iniciativo, sledi pa skupno oblikovanje projektne teme. Ko je izbrana tema (kaj bodo počeli), se dogovorijo še o končnem cilju (zakaj bodo to počeli);
- druga etapa: projektne teme se razčleni na podteme, ki so hkrati operativni cilji in naloge projekta. Nastane idejna skica;
- tretja etapa: načrtovanje aktivnosti, s katerimi naj bi uresničevali postavljene cilje in naloge (kako jih bodo uresničili);
- četrta etapa: izvedba načrtovanih nalog in aktivnosti;
- peta etapa: predstavitev dosežkov – tukaj se projekt konča, končni cilj je dosežen;
- šesta etapa: evalvacija.
 - Freyjevi razčlenitvi so avtorice knjige Projektno delo kot učni model (2009) dodale še šesto etapo. Pravijo, da so za udeležence projekta poleg končnega izdelka pomembne tudi ugotovitve, do katerih pridejo s samorefleksijo in jih obravnavajo v zadnji etapi. Tako se ovrednoti celoten potek dela.

4.3 Reševanje problemov odprtega tipa kot »orodje« participacije

Po mnenju Brunerja (1985) ima proces spoznavanja, ki je utemeljen na predhodnih znanjih, izkušnjah in dojetanju otrok, pri katerem je zagotovljena čim večja samostojnost otrok v procesu zbiranja informacij, katerega namen je odgovoriti na zastavljena problemska vprašanja, spoznanja pa se aplicirajo, značilnosti raziskovanja (Turnšek idr., 2009).

»Open ended problem solving«

»Problem solving proces« je idealen pristop participacije, saj zagotavlja vključitev pobud, idej, želja in iniciativ otrok v soustvarjanje kakovosti življenja v vrtcu. Raziskovanje po tem modelu vključuje naslednje korake: opredelitev problema, iskanje alternativne rešitve (predlogi, ideje, pobude ipd.), preizkušanje, oceno in izbiro posameznih rešitev ter oceno dela. Namen tovrstnega dela je odkrivati, spoznavati in uporabljati kreativne potencialne otrok. Otroke spodbujamo k iskanju in preizkušanju različnih (alternativnih) rešitev zastavljenega problema ter k njihovem preizkušanju. Problemi so divergentnega tipa. Otroci iščejo izvirne, raznolike rešitve, rešitev pa je najmanj toliko, kot je otrok (Turnšek idr., 2009).

Ključnega pomena za raziskovanje odprtega tipa je ustvarjanje ozračja, ki dopušča oz. spodbuja ustvarjalnost in iskrovost idej (prav tam).

Projekt se običajno začne, ko se soočimo s problemom, uganko, izzivom... ki ga želimo rešiti. Ponavadi so to problemi iz vsakdanjega življenja skupine. S postavitvijo tovrstnih projektov otrokom ponudimo moč odločanja in urejanja in izrazimo zaupanje v njihove sposobnosti spoprijemanja z resnimi problemi. Otroci prispevajo zamisli oz. poti reševanja problema, odrasli pa pomagajo te zamisli izpeljati in preizkusiti. Projekt poteka kot prepletanje idej in preizkušanja v praksi. (Turnšek, 2004)

Ključnega pomena je ustvarjanje klime, ki spodbuja ustvarjalnost, iskrovost in radovednost, in demokratičnost (dobrodošle morajo biti ideje vseh otrok, vsi otroci morajo biti povabljeni, da prispevajo svoje ideje) (prav tam)

OPREDELITEV PROBLEMA

Problem včasih zazna vzgojiteljica, včasih pa otroci sami. Kadar je vzgojiteljica tista, ki zazna problem, je dobro, če ji uspe problem »podtakniti« otrokom (ustvariti okolje, da tudi otroci sami pridejo do problema). (prav tam)

ALTERNATIVNE REŠITVE

Otroci so tisti, ki iščejo rešitve. Domisliti se moramo metode, načina, ki jih bo spodbudila k izražanju idej, predlogov, pobud (npr. risanje načrta, miselno viharjenje, igramo se arhitekta, ...). Dokumentiranje je prav tako pomembno, kot pobude same. Lahko naredimo plakat, fotografiramo, posnamemo, ... (prav tam)

PREIZKUŠANJE, OCENA, IZBIRA REŠITEV

Preizkusiti moramo ideje vseh otrok, tudi tiste, za katere smo bili na samem začetku prepričani, da niso dobre. Naj otroci pridejo do rezultata tekom procesa. Vse ideje so dobre. Naj nam morebitne napake pokažejo rezultati. (prav tam)

OCENA DELA

Večkrat tekom projekta, še posebej pa ob zaključku, se vprašajmo, ali smo bliže rešitvi, katere ideje so boljše oz. slabše, zakaj je tako, in ali dosegamo glavne cilje tovrstnih projektov:

- dvigniti raven otroške participacije
- usposabljanje otrok za posamezne postopke v procesu reševanja projektov
- dvigniti raven demokratičnega odločanja v skupini. (prav tam)

II EMPIRIČNI DEL

5.0 OPREDELITEV PROBLEMA

Participacija oz. soudeležba otrok pri odločanju in izbiranju je na področju vzgoje predšolskih otrok v zadnjem času ena bolj popularnih tem, podobno kot npr. kakovost in odličnost (Batistič Zorec, 2010 po Moss, Clark in Kjærholt, 2005). To pa ne pomeni, da je široko uveljavljena v vrtcih, saj je, kot ugotavljajo isti avtorji (prav tam), bolj retorika kot dejanska praksa. Rezultati raziskav (Turnšek, 2009) so pokazali, da imajo slovenski otroci (podobno kot tudi švedski otroci) le redko priložnost izraziti, kaj želijo. Otroci ocenjujejo, da so odrasli tisti, ki o vsem ali skoraj vsem odločajo. Priložnosti, ki jih odrasli ponujajo otrokom, so omejene na zaprti tip vprašanj oz. na izbiro med alternativami, takšnih izbir pa otroci ne doživljajo kot soodločanje (Turnšek, 2009).

Otroci lahko s svojo participacijo smiselno prispevajo. Predšolska vzgoja zato ne bi smela biti usmerjena samo v prihodnost. Otroci bi naj imeli možnost aktivno participirati pri dejavnostih v vrtcu »tukaj in zdaj«. Koncept participacije pomeni biti vključen v vsakodnevno načrtovanje dejavnosti in pripadnost skupini ter občutek vključenosti v reševanje problemov. To vključuje tudi odločanje oz. pomemben vpliv na vprašanje poteka življenja v vrtcu in sodelovanje z odraslimi pri spreminjanju sveta (Turnšek, 2007).

Kot primer dobre prakse smo zato v vrtcu Najdihojca v skupinah Aeternia 1 in 2 izvedli projekt otroške participacije z naslovom Poletje v vrtcu. V okviru projekta smo vzgojiteljice otrokom poskusile omogočiti kar čim večjo participacijo pri življenju v vrtcu. V diplomski nalogi se ukvarjam z evalvacijo omenjenega projekta, s katero skušam odgovoriti na raziskovalna vprašanja.

5.1 Cilji diplomske naloge:

- Evalvacija projekta otroške participacije oz. udeležnosti v življenju vrtca (aktivna udeležba v vsakdanjem življenju in učenju v vrtcu);
- evalvacija posameznih postopkov v procesu reševanja problemov (opredelitev problema, predvidevanje dobrih idej, preizkušanje idej, učenje na osnovi izkušenj);

- evalvacija vprašanja ravni demokratičnega odločanja (zaželenost prispevkov vseh otrok in ne vedno le nekaterih, enakovredno sprejemanje vseh idej).

5.2 Raziskovalna vprašanja:

- Na kakšen način lahko otrokom omogočim več participacije pri načrtovanju in izvedbi načrtovanih dejavnosti?
- Kje bi otroci radi participirali?
- Ali je mogoče v projektu upoštevati želje vseh vključenih otrok?
- V kolikšni meri in v kakšni obliki je lahko posameznemu otroku omogočena participacija pri izpeljavi njegove ideje?

Vprašanja za načrtovanje:

- Kaj bi ti rad delal v vrtcu med poletjem?
- Kako bomo dejavnost izvedli?
- Kaj potrebujemo?
- Kje lahko to naredimo?
- Do kdaj lahko pripravimo vse potrebno?
- Kdaj lahko izvedemo dejavnost?

Vprašanja za evalviranje z otroki:

- Ali vam je bila današnja dejavnost všeč?
- Kaj ste si najbolj zapomnili/vas je najbolj pritegnilo/vam je bilo najbolj všeč?
- Ali bomo dejavnost izvedli še kdaj?
- Kaj vam ni bilo všeč?
- Katera dejavnost vam je bila v celem poletju najbolj všeč?

Vprašanja za evalvacijo projekta:

- Ali je projekt uspel?
- Ali so bili doseženi cilji projekta?
- Katere prednosti participacije otrok pri načrtovanju smo opazili?

6.0 RAZISKOVALNA METODA

6.1 Opis vzorca

Projekt je potekal od 7. julija 2014 do 22. avgusta 2014 v skupini Aeternia v vrtcu Najdihojca. V skupini so bili čez poletje združeni otroci iz skupin Aeternia 1 in 2. Vseh otrok iz obeh skupin je 38, vendar jih je bilo čez poletje prisotnih le nekaj. Število prisotnih otrok se je gibalo med 4 in 16. Skupini Aeternia 1 in 2 sta heterogeni skupini drugega starostnega obdobja. Prav tako so bili tudi čez poletje otroci starostno mešani, stari od 3 do 6 let.

6.2 Postopek zbiranja in obdelave podatkov

Izbrala sem kvalitativno akcijsko raziskavo. Gradivo je torej analizirano na besedni način in ne vsebuje merskih postopkov, ki dajo števila, in operacij s števili. Odločila sem se za deskriptivno opisno metodo pedagoškega raziskovanja. Uporabljena tehnika zbiranja podatkov je opazovanje z udeležbo. Moj namen je bil izboljšati prakso poletnega dela v vrtcu.

7.0 NAČRT PROJEKTA »POLETJE V VRTCU«

7.1 Vzorec

Tema raziskovanja: Poletje v Bibi

Čas: 7. julij–22. avgust 2014

Kraj: Vrtec Najdihojca, enota Biba

Število otrok: 16

Starost otrok: 3–6 let

Vrsta vzorca: slučajnostni

7.2 Metode dela

Ker sta namena raziskave spodbuda otrok k samostojnemu reševanju problemov z lastnimi idejami, predlogi in interesi in spodbuda h kreativnosti in iniciativnosti otrok, sem se odločila

za metodo aktivnega raziskovanja oz. reševanja problemov odprtega tipa. Otroci so tako enakovredni partnerji odraslih. Pri zbiranju in obdelavi podatkov smo izbrali kvalitativno tehniko opazovanja in dokumentiranja vseh faz raziskovanja.

7.3 Evalvacija

V pogovornem krogu sem zbirala in beležila ideje za dejavnosti. Med izvajanjem dejavnosti sem fotografirala dogajanje in zapisovala komentarje. Zapisala sem vsakodnevne pogovore oz. intervjuje. Napisala sem refleksije dejavnosti. Reflektirali smo tudi skupaj z otroki. Zapisala sem odzive otrok, oceno in počutje otrok ob dejavnostih ter tudi svoja opažanja, oceno in počutje. Podala sem tudi oceno uspešnosti projekta in predloge za spremembe ali izboljšave.

7.4 Faze pri reševanju problemov odprtega tipa

1. faza – opredelitev problema in zbiranje idej

NAČRT ZA 1. DAN PROJEKTA:

Začeli smo na prvi dan našega bivanja v enoti Biba, in sicer s pogovornim krogom. Otroke sem vprašala, če imajo kakšno idejo, kaj bi lahko delali v Bibi med poletjem oz. kaj si želijo, da bi delali. Na list papirja sem beležila ideje/želje in zraven ime otroka, ki je določeno dejavnost predlagal.

Globalni cilji:

- doživljanje vrtca kot okolja, v katerem so enake možnosti za vključevanje v dejavnosti in vsakdanje življenje ne glede na spol, telesno in duševno konstitucijo, starost ipd.
- otrok je aktivno vključen v dejavnosti in njihovo načrtovanje.

Cilji:

- otrok spoznava, da vsi, odrasli **in otroci**, pripadajo družbi (v našem primeru vrtcu, skupini) in so pomembni;
- otrok ima možnost razvijati sposobnosti in načine za vzpostavljanje, vzdrževanje in uživanje v prijateljskih odnosih z vsemi otroki (skupaj rešujemo problem, se dogovarjamo, sprejemamo in nadgrajujemo ideje, sprejemamo stališča, menjavamo vloge – kdo zdaj govori, vljudnost v medsebojnem komuniciranju ipd.);

- otrok razvija interes in zadovoljstvo do odkrivanja širšega sveta zunaj domačega okolja.

2. faza – izdelava načrta

NAČRT ZA 2. DAN PROJEKTA:

- začnemo ustvarjati plakat: naredim naslov in nanizamo, kar smo prejšnji dan našeli;
- otroci zraven ilustrirajo predmete, ki predstavljajo posamezno dejavnost;
- izberemo prvo dejavnost s plakata za naslednji dan;
- raziskovalna vprašanja.

3. faza – preizkušanje, ocena in izbira rešitev

NAČRT ZA 3. DAN PROJEKTA:

- izvedba prve dejavnosti;
- pogovorni krog – refleksija z otroki, vprašanja.

VRNEMO SE NA 2. FAZO – IZDELAVA NAČRTA

Izdelava načrta obsega:

- izbiro naslednje dejavnosti za naslednji dan;
- raziskovalna vprašanja.

SPET 3. FAZA – PREIZKUŠANJE, OCENA IN IZBIRA REŠITEV

NAČRT ZA 4. DAN PROJEKTA:

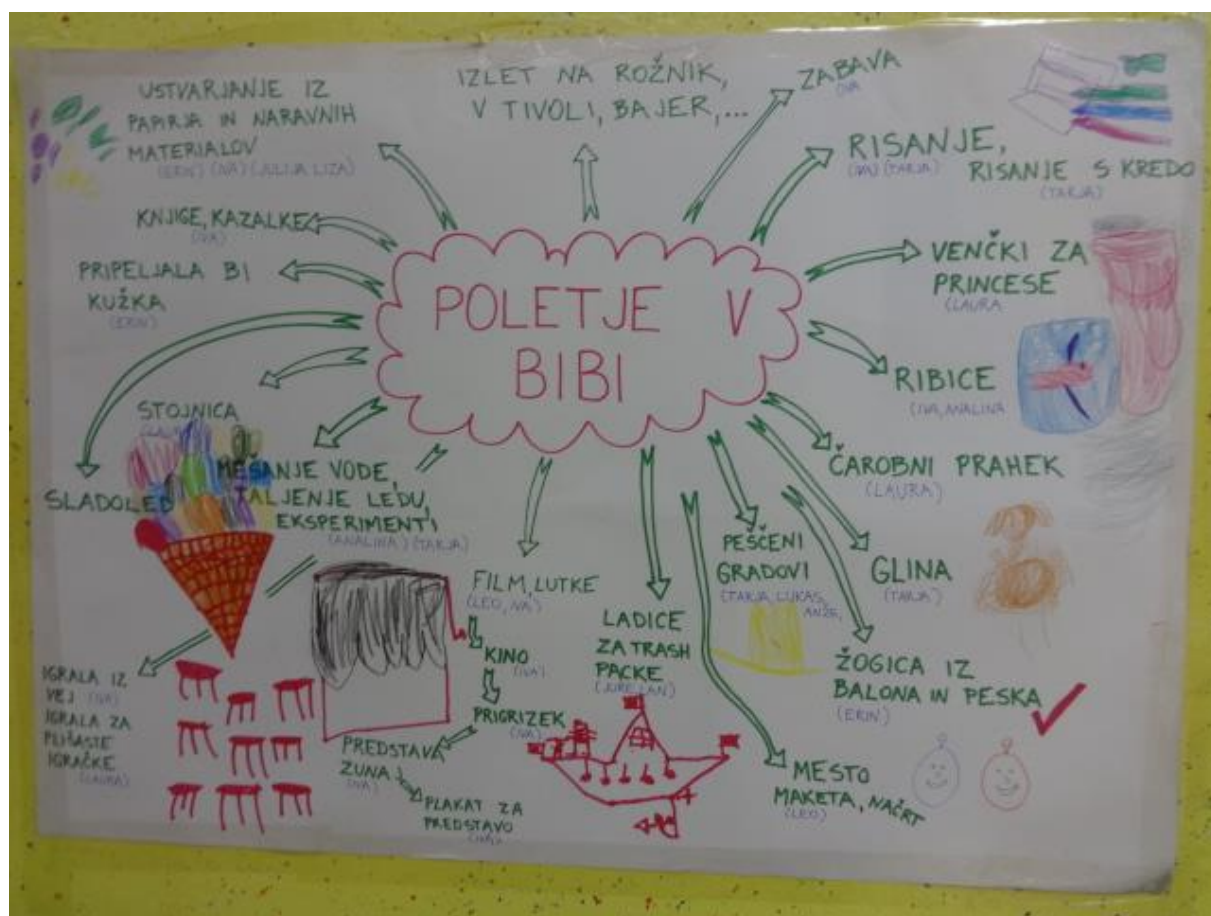
- izvedba druge dejavnosti;
- pogovorni krog – refleksija z otroki, vprašanja.

7.5 Zaključek projekta

Ob zaključku projekta sem otroke vprašala, kaj jim je bilo čez poletje v Bibi najbolj všeč, kaj so najraje počeli, kaj bi radi ponovili tudi v Aeterniji in česa se najbolj spominjajo ter kaj jim ni bilo všeč. Njihove komentarje sem zapisala. Napisala sem tudi svojo oceno dela.

Plakat otroških idej

Slika 7.1: Plakat otroških idej

7.6 Opis izvedbe projekta

Ponedeljek, 7. 7. 2014

ZAČETEK PROJEKTA – POGOVORNI KROG

Ta dan je bilo v vrtcu prisotnih 11 otrok: Iva, Tarja, Ažbe, Julija Liza, Analina, Lan, Laura, Erin, Jure, Lev in Lukas.

To je bil prvi dan našega bivanja v matični enoti Bibi. Začeli smo ga z igro po želji otrok. Ob ponedeljkih naši otroci običajno prinesejo igrače od doma in ta dan so bile še posebej zanimive, saj smo si prav vsi skupaj šele ogledovali igralnico, ki nam je dodeljena čez poletje. Igralnica je slabo opremljena, zato so igrače, ki so jih otroci prinesli od doma, zelo dobra rešitev. Po zajtrku sem otroke poklicala v krog, da se dogovorimo, kaj bomo počeli čez

poletje. Otroci so pričakovali navodila v smislu, kaj se sme in kaj ne. Seveda so bila le-ta tudi pomembni del pogovornega kroga. Ker je Biba precej večji vrtec, kot naša dislocirana oddelka Aeternie na Gorazdovi 19, so nekatera pravila zelo pomembna, vendar je bil glavni del pogovornega kroga nekaj drugega. Otroke sem namreč vprašala, kaj bi si **oni** želeli početi čez poletje v Bibi.

Slika 7.2: Pogovorni krog na temo, kaj bi radi delali med poletjem

Da bi imeli vsi priložnost povedati svoje ideje, sem med igračkami vzela plastičnega konja in rekla, da govori tisti, ki ima v rokah konja. Ko pove svojo idejo, preda konja naslednjemu otroku. Tako je konj najprej prepotoval cel krog, ideje so se vrstile, jaz pa sem jih zapisovala. Ko je bil krog zaključen, sem vprašala, če ima kdo še kakšno idejo. Zdaj se je konj selil k tistim otrokom, ki so dvignili roko, da imajo še kakšno idejo. Največ idej so imeli seveda najstarejši otroci.

Slika 7.3: Iva ima največ idej

Prva je bila na vrsti Iva. Imela je največ idej. Pravzaprav vseh njenih idej nisem napisala na plakat, ker so bile nekatere popolnoma neuresničljive in ker bi za nekatere potrebovali preveč časa ter materialov.

Iva je najprej predlagala, da bi kaj ustvarjali.

Anastassia: »Seveda, ampak kaj?«

Iva: »Ja, da bi na primer naredili ribice, pa bi jih dali na palčke in bi se igrali.«

Iva preda konja Lauri, Laura nadaljuje: »Naredili bi venčke za princese. Pa lahko bi naredili čarobni prah za princese.«

Laura preda konja Tarji in Tarja pove svoj predlog: »Lahko bi delali iz gline! Ali pa bi risali. Pa v peskovniku bi lahko delali peščene gradove!«

Tarja preda konja Erin in Erin pove: »A veš, lahko bi dali mivko v balončke pa bi naredili tako žogico. Bi naredili vsak svojo.«

Erin preda konja naprej Juliji Lizi, ki se v tem trenutku ni spomnila ničesar, zato je dala konja naprej Juretu, jaz pa sem ji obljubila, da ji bomo dali konja spet na koncu, če se bo mogoče takrat česa spomnila.

Jure je predlagal: »Lahko bi naredili take ladvice za *Trash packe* – podmorsko ladjico. Notri bi dali tudi motorček.«

Konja je zdaj dobil Lan. »Enako kot Jure,« je rekel, »in še zastavico bi naredil za na ladjico.« Nato je Analina s konjem v rokah povedala svoj predlog: »Em, em, v škatlo bi dali led in bi počakali, da se stopi in pol bi se igrali z vodo.«

Bianca (vzgojiteljica) se vmeša: »A tako kot pozimi, ko smo ga dali na radiator?«

Analina: »Ja, ja, tako, ja.«

Bianca: »Ampak zdaj je poletje, kje boš zdaj dobila led?«

Analina se ne da: »Ja, lahko bi ga naredili, bi ga dali zamrznit v hladilnik.«

Bianca zmaja z glavo, jaz pa veselo beležim in rečem: »Prav, Analina, sem zapisala.«

Bianca je sicer preslišala moj komentar, konj pa je že pri Lukasu.

Anastassia: »Lukas, kaj bi pa ti delal v tem vrtcu?«

Lukas: »Jaz bi pa v peskovniku naredil en tak velik grad. Ja, grad bi naredil.«

Anastassia: »Ažbe?«

Ažbe: »Jaz bi tudi naredil grad z Lukasom.«

Anastassia: »A bi naredil še kaj drugega?«

Ažbe: »Ne.« Konja preda Levu.

Lev: »Em, že vem! Da bi naredili celo mesto! Da bi naredili vse okrog hiše. A veš, da bi najprej narisali, kako bi sestavili in potem bi tako sestavili.«

Zdaj je bila spet na vrsti Julija Liza: »Ja, zdaj sem se pa spomnila, da bi lahko naredili delavnico slik. Pa bi slike nalepili na svojo omarico in bi lahko vsi videli, kaj smo narisali.«

Anastassia: »Prav. Kdor bi rad še kaj predlagal, naj dvigne roko.«

Iva: »Slike! Bi nas slikali in bi naredili okvirje iz listov in potem bi se spomnili, kako smo bili mladi. Sovice. Svojo mapo bi lahko naredili. Žlice za obuvanje čevljev. Knjižne kazalke. Lahko bi kaj skuhali.«

Tarja: »Da bi zunaj s kredo delali risbice.«

Lev: »Lahko bi naredili film. Da bi na palčke naredili lutke.«

Iva: »Lutkovna predstava pa film pa tako, da bi se igrali kino! Pa kaj bi spekli. Naredili bi kakšne delavnice. Ano Desetnico na primer bi naredili in bi se malo pozabavali. Pa bi imeli tudi zunaj predstavo, bi začeli razglašati in bi napisali, da je predstava ob šestih.«

Erin: »Iz kakšnih papirčkov bi naredili živalce in bi kakšne listke delali, bi rožico nabrali ali pa štiriperesno deteljico bi nalepili in bi poiskali kakšno lubje pa tako.«

Lev, še kar o filmu: » Da bi dali en naslov, da bi se menjavali. Najprej bi eni, pol pa, ko bi se »zmatrali«, bi se zamenjali in bi bil presledek.«

Laura: »Stojnico! Bi prodajali tiste stvari, ki jih ne potrebujemo, ali pa sadje in zelenjavo in bi dali tistim, ki nimajo.«

Iva: »Kakšno posteljo bi lahko naredili. Sedeže iz listja pa kaj takega. Igrala iz vej.«

Laura: »Kašna taka igrala za plišaste igračke bi s kakšnimi takimi vrvicami privezali.«

Iva: »Kartončke bi dali in bi zaprli oči in bi uganili, kaj je, pa tudi za hoditi bi naredili.«

Tjaša (vzgojiteljica) se vmeša: »A bi šli na Rožnik ali pa na Bajer?«

Soglasno: »Jaaa!«

Anastassia: »Kaj pa na sladoled?«

Soglasno: »Jaaa!«

Anastassia v upanju, da bo kakšen predlog za »špricanje«, kopanje v bazenu ali kaj podobnega, vpraša: »Kaj bi še počeli poleti v Bibi?«

Tišina ...

Erin: »Jaz pa naslednji teden dobim kužka, čisto pravega.«

Bianca: »Erin, a bi nam ti pripeljala kužka pokazat v vrtec?«

Erin: » Samo ne vsi naenkrat, ker je še mladiček. Pa ne smemo se dret pa kričat in ne smemo mu dati travo za jesti pa ne sme bit spuščen ...«

Bianca: »Ja, a ga boš pripeljala?«

Erin čisto resno: »Ja, bom.«

Otroci so vedno bolj nemirni, dolgo smo že sedeli v krogu in veliko smo se že zmenili. Čas je za igro. Pogovorni krog smo z dogovorom glede kužka zaključili.

EVALVACIJA

Otroci so me presenetili z idejami. Pričakovala sem več idej v smislu zabave, izletov, poletnega vzdušja – kopanje v bazenu, »špricanje« z vodo, proste igre, sladoleda ipd. Ampak otroci so si domišljali ustvarjalne dejavnosti. Ob koncu pogovornega kroga mi je še enkrat postalo jasno, da med delom in igro razlikujemo le odrasli, otroci pa v delu uživajo. Oni se igrajo z glino, igrajo se z raznimi materiali, igrajo se pohod, snemanje, kuhanje, igrajo se vse. Vzgojiteljice smo se kar malo spogledale, kje bomo dobile materiale, in hitro je postalo jasno, da bomo nekaj stvari morale prinesiti iz naše enote. Seveda so se otroci strinjali tudi z našimi predlogi glede sladoleda in bajerja. Prepričana sem bila, da bomo naš načrt med poletjem še

spremenili. Ko bo malce več sonca, bodo otroci sami predlagali bazen in takrat ga bomo seveda pripravili.

Torek, 8. 7. 2014

IZDELAVA PLAKATA – NAŠ POLETNI NAČRT – POLETJE V VRTCU

Danes je bilo v vrtcu 14 otrok: Iva, Tarja, Ažbe, Julija Liza, Analina, Lan, Laura, Erin, Jure, Tea, Lin, Ajda, Lev in Lukas.

Na mizo sem postavila velik plakat in začela pisati. Tarja je takoj pritekla zraven in vprašala: »Anastassia, kaj delaš?« »Pišem na plakat,« sem ji odgovorila. »Na plakat sem napisala vaše predloge, kaj bomo delali.«

Tarja: »A da bomo delali z glino?«

Anastassia: »Ja, tudi to sem napisala. Vi boste pa narisali, prav?«

Tarja: »Ja, kaj bomo pa narisali?«

Anastassia: »To, kar bo napisano. Tam, kjer bo pisalo, da bomo delali z glino, boš ti narisala glino. Tam, kjer bo pisalo, da bomo snemali film, bosta pa Lev in Iva narisala snemanje filma in kino. Tako. Prav?«

Tarja: »Ja! A jima bom lahko tudi pomagala?«

Anastassia: »To ju moraš pa vprašati. Ampak najprej lahko narišeš glino. Poglej, tukaj.«

V času tega pogovora sem že napisala nekaj dejavnosti na plakat, zato sem Tarji lahko pokazala, kje naj nariše glino. Tudi Lauri in Ivi sem pokazala, kje lahko rišeta. Nato sem nadaljevala s pisanjem. Ko sem napisala večino predlaganih dejavnosti, sem prosila še druge, da narišejo svoj predlog tam, kjer je napisan.

Plakat smo skupaj nalepili na steno. Laura in Iva sta ga držali, jaz pa sem okrog in okrog nalepila lepilni trak. Lev je sam od sebe prinesel škarje: »Anastassia, a potrebuješ škarje?« »Ja,« sem odgovorila, »res jih potrebujem, hvala.« Ko sem lepilni trak odložila, da nalepim trak, ki sem ga držala v rokah, je Lev vzel lepilni trak, ga začel odvijati in vprašal: »A potrebuješ še enega?« »Ja.« »Kako dolgega pa potrebuješ?« Tako smo s skupnimi močmi nalepili plakat.

Kaj bomo naredili najprej?

Če bi vprašala otroke, bi vsak hotel najprej preizkusiti svoj predlog, zato sem si sama dovolila izbiro, kje bomo začeli. Pomagala sem si z razpredelnico poletnih odsotnosti. Hotela sem, da

se določena dejavnost izpelje takrat, ko je v vrtcu tudi pobudnik dejavnosti. Seveda pa vsaka dejavnost zahteva tudi določeno pripravo. Kje torej začeti? Erin se je najbolj resno lotila načrta in je neprestano spraševala, kje imamo balone. »Najbolje, da gremo še danes na sprehod do našega vrtca in preverimo, če jih imamo mogoče na zalogi,« sem rekla. »V nasprotnem primeru pa jih moramo kupiti in jutri lahko začnemo z izdelavo balonov.«

Šli smo po balone v Aeternio. Poleg balonov sem našla tudi samolepilne folije in embalažo od foto filmov. Pomislila sem na čarobni prah in poklicala Lauro. Vprašala smo jo, če bi lahko naredili take škatlice za čarobni prah. »Seveda, samo, kako bomo pa naredili čarobni prah?« je rekla. »Bomo poiskali kakšen recept,« sem ji odgovorila. S sabo smo vzeli balone, škatlice in folije ter šli v Biba na kosilo.

Erin: »Ooo, škoda! Kdaj bomo pa potem naredili igračke?«

Anastassia: »Jutri, ane?«

Erin: »Ok, jutri. Samo res!«

EVALVACIJA

Otroci so bili presenečeni, ko so videli, da njihove predloge pišem na plakat. Včerajšnjega pogovornega kroga namreč niso vzeli čisto zares. Plakat jih je motiviral za risanje, čeprav bi se rajši igrali. Kadar jim dirigiramo, kaj morajo narisati, se včasih težko osredotočijo na točno določeno stvar. Včasih se vseeno odločijo narisati kaj po svoje. Ampak tokrat to ne gre. Hoteli so me ubogati, saj so risali svoj predlog. Skoraj nujno se jim je zdelo, da se potrudijo. Na začetku so malo odlašali z risanjem, ampak dejstvo, da je njihov predlog na plakatu, jih je vznemirjalo. Niso mogli ignorirati dejavnosti. Ni jim dalo, da bi se šli igrati po svoje, čeprav jih ni nihče priganjal, da morajo narisati, ampak so hoteli.

Ko je plakat visel na steni, so večkrat prišli pogledat in spraševati, kdo je predlagal določeno stvar, kaj kje piše in ali bomo to res delali.

Sreda, 9. 7. 2014 – igrača iz balona

Prisotni: Iva, Tarja, Ažbe, Julija Liza, Analina, Lan, Laura, Erin, Jure, Tea, Lin, Ajda, Lev in Lukas.

Takoj po zajtrku smo se odpravili do peskovnika. Otrokom sem razdelila balone in pokazala, kaj delamo. Erin je seveda takoj začela polniti balon, Laura, Tarja, Julija Liza in Iva prav tako. Ajda in Ažbe sta bolj opazovala. Lan in Jure sta se šla rajši najprej poigrati na tobogan. Nisem ju priganjala, da morata takoj v peskovnik. Ko bosta videla, kaj so ostali naredili, bosta

prišla zraven sama od sebe. Deklice so potrebovale pomoč pri polnjenju. »A je že dovolj?« so spraševale. »Anastassia, a mi potlačiš?« Ko je bilo končno dovolj mivke v balonu, sem jim zavezala balon, potem pa so ga še porisale. Medtem ko so Erin, Laura, Tarja, Julija Liza in Iva delale, so se Lukas, Lin in Tea trudili napihnuti svoj balon. Začudeno so opazovali, kaj se z deklicami gremo in spraševali, če jim lahko napihnem balon. Ker smo imeli balonov dovolj, sem jih nekaj res napihnila. Za nekaj trenutkov so se šli najmlajši poigrati z baloni, potem pa so prišli nazaj pogledat, kaj se dogaja v peskovniku. »A lahko jaz tudi?« so spraševali. Vsakemu sem dala še en balon in začeli so jih polniti. Lukas, Lin in Tea so mlajši in so potrebovali več pomoči. Seveda so jo tudi dobili. Medtem ko so najmlajši zavzeto delali, sta se tudi Ajda in Ažbe odločila, da poskusita. Tudi Jure in Lan sta si vmes prišla narediti igračko. Ko smo že zaključevali, sta v vrtec prišla še Lev in kakšnih deset minut kasneje Analina. Običajno se kar dolgo poslavljata od mamic, tokrat pa ju je zanimalo, kaj delamo, in mami sta se morali hitro posloviti.

Otroci so si vsak po svoje domislili, kaj bodo narisali na balon. Zanimalo jih je seveda tudi, kaj so narisali prijatelji. Vmes so se pogovarjali.

Jure: »Lan, ali ima tvoj tudi tak dolg jezik?«

EVALVACIJA

Zelo preprosta naloga – polnjenje balonov z mivko – se je izkazala za težko. Balon je bil že poln, potem pa smo mivko potlačili in je bilo še veliko prostora. Spet smo lovili luknjico. Predšolske deklice so skoraj same naredile igračko, tudi Jure in Lan brez težav. Mlajši so potrebovali pomoč. S skupnimi močmi nam je uspelo. Ko smo igračko naredili, se je začel najboljši del – igranje. Otroci najprej niso vedeli, kaj naj bi z izdelkom počeli. Naj ga čuvajo, se z njim igrajo, ga mečejo, božajo, gnetejo v rokah ali kaj? Vsak zase so poskusili, kaj bi se dalo narediti, potem pa je postalo zabavno. Metali so igračke in opazovali, kako ob padcu dobijo obliko površine, na katero so padle. Podajali so si jih, jih stiskali po rokah, jih raztegovali in jim spreminjali oblike od podolgovatih kepice do krogle. »Lej, če jo potlačiš, kar tako obstane!« je rekel Jure. Ob koncu dneva so jih vsi odnesli domov.

Slika 7.4: Igrača iz balona

Priprave za naslednje dni

Bianca (sodelavka) je prinesla v vrtec Hoferjeve škatlice (embalaža od zelenjave) in rekla, da jih lahko uporabimo, če nam kje koristijo. Jureta sem vprašala, če bi bile škatlice lahko primerne za njegove ladjice. »Ja, itak, saj tu noter gre pa lahko veliko *Trash packov!*« Eno stvar imamo torej že pripravljeno, v naslednjih dneh pa se moramo domisliti nečesa glede čarobnega prahu. Naslednje jutro sem se odpravila v Aeternio in pobrskala med materiali. Našla sem kuhinjsko sol. Takoj sem se spomnila, da gredo zraven bleščice in čarobni prah je tu. Sol in bleščice sem vzela s sabo. Kar med potjo sem si izmislila čarobne besede in jih napisala na listek.

Četrtek, 10. 7. 2014 – čarobni prah

Prisotni: Iva, Tarja, Ažbe, Julija Liza, Analina, Lan, Laura, Erin, Tea, Lin, Ajda, Lev, Lukas in Jure.

Danes je bilo na programu izdelovanje ladjic za *Trash packe*, ampak je prišlo do spremembe. Ko sem stopila v igralnico, so deklice videle, da imam s sabo bleščice.

Laura: »Anastassia! Kaj imaš to?«

Anastassia (kot da ni vsem jasno, da so bleščice): »Bleščice.«

Tarja: »Zakaj jih bomo pa potrebovali?«

Anastassia: »Za čarobni prah.«

Laura: »A res? A bomo danes delali čarobni prah?«

Anastassia: »Danes so na vrsti ladjice za *Trash packe*. Kje je pa Jure?«

Bianca: »Jureta danes ni v vrtcu.«

Anastassia: »Aja, potem bomo pa danes naredili čarobni prah.«

Takoj po zajtrku smo se lotili lepljenja škatlic. Ob 10. uri se je v vrtcu prikazal tudi Jure. Povedali smo mu, da smo že začeli z izdelavo čarobnega prahu, ker smo mislili, da ga ne bo v vrtec. Jure pride običajno v vrtec zelo zgodaj. Danes je imel zjutraj zobozdravnika, zato je prišel kasneje. Jure ni bil razočaran: »Saj jih smo pa itak jutri naredili!« Mama, ki je bila še na vratih, ga je takoj popravila, da tudi jutri ne, ker ga ne bo v vrtcu, v ponedeljek pa lahko. Jure: »No, prav, pa v ponedeljek, saj me boste itak počakali, ane, Anastassia?«

Anastassia: »Ja, seveda. Brez tebe ne bomo delali ladjic za *Trash packe*.«

Ostali otroci so med tem že lepili folije na škatlice. Ko so polepili škatlico, so prišli k meni za sosednjo mizo. Tam sem imela pripravljeno sol, bleščice in čarobni izrek.

Izrek se je glasil: »Vibutim, vibutam, sim salabim, trajambhakan.«

Vsak otrok je v škatlico nasul sol, primešal ščepec bleščic, dobro premešal s čarobno palčko in za mano ponovil izrek. Na koncu je škatlico zaprl in čaranje se je začelo.

Seveda je bil cel dan malce začaran.

EVALVACIJA

Dejavnost je uspela. Otroci so na začetku verjeli, da smo naredili čisto pravi čarobni prah. Čeprav so videli, da se nič ne zgodi, ko hočejo čarati, so vseeno ostali nekje vmes med resničnostjo in domišljijjskim svetom. Potiho so si želeli imeti pravi čarobni prah. Iva se je spomnila, da je čarobni prah čisto pravi, ampak potrebujemo še čarobno palčko in pregrinjalo. »Čarovnija ne deluje zato, ker nimamo čarobne palčke in pregrinjala. Lahko pa bi jih naredili,« je predlagala. Čeprav sem jim povedala, da je to tak čarobni prah za igranje, mi niso čisto verjeli. Laura me je vprašala, kje sem dobila recept in izrek. Rekla sem, da mi je nekdo prišepnil na uho. »Ja, ampak potem je pa ta prav,« je rekla.

Laura: »Mamice bodo zagotovo verjele.«

Petek, 11. 7. 2014 – igrišče na vodnikovi cesti

Prisotni: Iva, Tarja, Ažbe, Julija Liza, Analina, Lan, Laura, Erin, Tea, Lin, Ajda, Lev, Lukas in Jure.

Ob petkih se »Aeternijci« še posebej radi kam odpravimo. Naša potepuška narava nam tudi med poletjem ne da miru. »Otroci, kam gremo?« je vprašala Bianca zjutraj, ko je prišla, še med vrati. Obrnila se je k meni in rekla: »A gremo nekam? Pravijo, da je na Vodnikovi novo igrišče in da je tam čutna pot. Lahko bi šli enkrat pogledat, kaj praviš?«

Ivi so se zasvetile oči: »A čutna pot? A to je tisto, ko hodiš in so taki različni kamenčki pa skale pa pesek pa vejice pa kaj takega in lahko greš tudi bos?«

Takoj sem se spomnila, da je Iva predlagala, čutno pot, pa tega predloga sploh nisem napisala na plakat, ker je bilo njenih predlogov že tako preveč. Otroci vedno radi kam grejo in staršem je to prav tako všeč. Seveda je to všeč tudi vzgojiteljicam in lahko del projekta.

Odpravili smo se na igrišče na Vodnikovo. S sabo smo vzeli vodo, lončke in sadje. Kadar imamo vabljen cilj, imajo otroci zelo radi sprehod. Na igrišču smo vzgojiteljice najprej pregledale teren. Videle smo, da so igrala varna, okolje je bilo čisto, smeti in nevarnih predmetov pa ni bilo. Otroci so tekali po igrišču in se razgledovali. Plezalo je bilo zanimivo. Od začetka smo bile vzgojiteljice zelo previdne. Gledale smo vsak gib otrok na velikem plezalu. Otroci so bili navdušeni nad zahtevnostjo igrala. Hkrati jih je vabilo in ustavljalo. Hoteli in morali so biti previdni. Zanimive so bile tudi hiške iz vej in čutna pot. Na enem delu igrišča so gugalnice, ampak otrok gugalnice tokrat niso zanimale. Raje so raziskali plezalo, hiške in razgiban teren. Plezali so, se igrali z lesenimi palčkami in kamni, nabirali so rožice ter se igrali v hiškah.

EVALVACIJA

Potep je uspel. Otrokom je bilo novo igrišče všeč, vzgojiteljicam pa tudi. Igrišče ponuja veliko različnih možnosti za igro in otroci so jih vsekakor izkoristili. Na igrišču rastejo štiriperesne deteljice. Julija Liza jih najde povsod, tudi tam, kjer jih drugače ni. Ampak na novem igrišču jih je tokrat našla kar devet. Iva je tekala po čutni poti obuta in tudi bosa. Lin in Tea sta našla polžka, Lukas je zasledoval Jureta in Lana, ki sta plezala, se podila po travniku, se vzpenjala na hrib in se spuščala nazaj dol. Vsi so imeli toliko dela, da so komaj utegnili priti po košček sadja in skodelico vode.

Slika 7.5: Novo igrišče na Vodnikovi 1

Slika 7.6: Novo igrišče na Vodnikovi 2

Slika 7.7: Novo igrišče na Vodnikovi 3

Slika 7.8: Novo igrišče na Vodnikovi 4

Slika 7.9: Novo igrišče na Vodnikovi 5

Slika 7.10: Novo igrišče na Vodnikovi 6

7.7 Evalvacija ob koncu 1. tedna

Otroci pogosto stopijo k plakatu in si ogledujejo, kaj nas še čaka. Vsakič, ko izpeljemo novo dejavnost, naredimo pri opravljeni dejavnosti na plakatu kljukico. Vsak dan si ogledamo, česa bi se lahko lotili naslednji dan. To pričakovanje, da bomo naslednji dan delali, kar so si izmislili prijatelji ali celo oni sami, otroke motivira, da zjutraj komaj čakajo, kdaj gredo v vrtec. Igračke iz balonov in čarobni prah so otrokom vlili vero, da smo res naredili, kar smo si izmislili. Pred sabo imamo ogromno načrtov in vse moramo izpeljati do vrnitve v Aeternijo.

Pogovor med kosilom

Anastassia: »Otroci, kako se imate v Bibi?«

Enoglasen odgovor: »Dobro!«

Anastassia: »Kaj vam je bilo ta teden najbolj všeč?«

Iva: »Veš kaj, da sem jaz včeraj očija začarala v dinozavra.«

Anastassia: »Aja, kako pa?«

Iva: »Ja s čarobnim prahom. In je delovalo, samo zelo malo časa, se je hitro spet spremenil v očija.«

Laura: »Julija Liza je našla štiriperesne detelje, več koliko, devet! Drugič, če bomo šli še kdaj na to igrišče, jih bom jaz tudi poiskala.«

Anastassia: »Prav, Laura, ali tvoj čarobni prah deluje?«

Laura: »Ja, samo ga imam spravljenega za vsak primer, če ga kdaj nujno potrebujem, a več.«

Ponedeljek, 14. 7. 2014 – ladjice za *Trash packe*

Prisotni: Laura, Satja Sara, Iša, Erin, Julija Liza, Tarja, Jure, Analina, Lev, Lukas, Iva, Lin, Tea in Maša.

Jure je bil danes prvi v vrtcu. Po podaljšanem vikendu se je hotel stiskati k očku. Takoj ob prihodu sem ga vprašala, kako bi naredili ladjice. To vprašanje ga je takoj pritegnilo. Stekel je k oknu in zaklical očku: »Pojdi že no, a ne vidiš, da ti že maham!« Očka je prišel pomahat k oknu z zunanje strani, jaz pa sem med tem že začela na mizo postavljati kartonske škatlice in še enkrat vprašala: »Kako bi naredili ladjice?«

Jure: »Ja, lahko bi jih malo pobarvali.«

Anastassia: »Prav. S čim bi jih pa pobarvali?«

Jure: »Ja, z barvami.«

Iz omare sem vzela vodene barvice: »A bi bile te barve dobre?«

Jure: »Ja, v redu.«

Anastassia: »Kaj pa še potem potrebujemo?«

Jure: »Zastave. Pa jadra. Pa jaz bom naredil še motorček.«

Poiskala sem debelejši papir in vprašala: »A bi iz tega lahko naredili zastave in jadra?«

Jure: »Ja, lahko. Potrebujemo še palčko, da jih bomo prilepili gor.«

Iz omare sem prinesla palčke za ražnjiče: »A bojo take v redu?«

Jure: »Ja, take, ja. Take potrebujemo. Potrebujemo tudi lepilo.«

Z Juretom sva že navsezgodaj zjutraj pripravila vse potrebno za izdelavo ladjic. Jure je začel barvati svojo ladjico, medtem pa so postopno prihajali tudi drugi otroci. Že pred zajtrkom so nekateri pobarvali ladjice, po zajtrku pa so nadaljevali še z izdelavo zastav, jader, motorčkov itd. Nekateri otroci so prišli v vrtec kasneje, zato so z izdelovanjem kasneje zaključili. Kdor je končal ladjico, jo je dal na polico sušit in se šel igrat.

EVALVACIJA

Jure je bil danes glavni. V tej vlogi se je zelo dobro počutil. Lanu je bilo všeč, kar smo z Juretom pripravili. Seveda je takoj ob prihodu zavzel mesto soorganizatorja. Fanta sta se o vseh naslednjih korakih strokovno posvetovala in se dogovorila, da bosta naredila enako.

Ostali otroci so sicer radi naredili svojo ladjo, ampak jih kasneje ni zanimala. Hoteli so jo vzeti domov, do odhoda domov pa je ladja stala na polici. Jure in Lan pa sta komaj dočakala, da se je posušila. Na ladjo sta naložila igračke (*Trash packe*) in jih prevažala po celi igralnici. Igrala sta se, da je ladja enkrat nad gladino, drugič pa pod morjem. Njun dan je bil uspešen.

Slika 7.11: Ladjice za Trash packe

Načrtovanje dejavnosti za 2. teden

Danes dopoldne smo bili zopet v Aeterniji. Tam moramo vsak teden zaliti rože, otroci pa se radi poigrajo na našem igrišču. Spotoma seveda vzamemo, če v Bibi kaj potrebujemo. Tako smo danes vzeli s sabo glino. Med kosilom smo se pogovarjali, kaj bi počeli ta teden.

Tarja: »Em, Anastassia, zakaj smo danes prinesli glino?«

Anastassia: »Ker si ti predlagala, da bi oblikovali glino. A se spomniš?«

Tarja: »Ja, spomnim se, ja.«

Anastassia: »A si še želiš, da bi oblikovali glino?«

Tarja: »Ja.«

Anastassia: »Tarja, kaj bi pa ti naredila iz gline?«

Tarja: »Ja, kakšne živali. Lahko bi kakšne ribice ali pa hobotnico.«

Anastassia: »Prav.«

Tarja: »Anastassia, kdaj bomo pa to delali?«

Anastassia: »Kdaj bi pa ti to delala?«

Tarja: »A lahko jutri?«

Anastassia: »Ja, lahko jutri.«

Tarja: »Ja! Jutri bomo delali, jutri bomo delali ... Viii!«

Po kosilu je po Ivo prišla mamica. Povedala nam je, da bo Iva v vrtcu samo še ta teden, potem pa gre na počitnice čez celo poletje, v jeseni pa v šolo. No, lepa reč – ravno Iva, ki je imela največ idej in načrtov. Takoj smo pogledali na plakat in vprašali Ivo, ali bi v sredo snemali film. Iva je bila za. Za četrtek je Bianca predlagala izlet v Tivoli, ker bo lepo vreme in ker se radi potepamo. Sklepčno smo potrdili predlog. V petek, ko bo dež, se bomo igrali kino, smo se dogovorili.

Torek, 15. 7. 2014 – glina

Prisotni: Laura, Satja Sara, Iša, Erin, Julija Liza, Tarja, Analina, Lev, Lukas, Iva, Lin, Tea, Maša, Satja in Ajda.

Najprej je v vrtec prišel Jure. Takoj mi je povedal, da naslednji dan ne pride v vrtec, ker on ne bo nastopal v filmu. Rekla sem mu, da je režiserka Iva in da se mogoče z njo lahko zmeni za kakšno drugo delo med snemanjem. Vprašala sem ga, kaj bi si on želel pomagati pri filmu. Jure mi je povedal, da bi zelo rad snemal. Predlagala sem mu, da se z režiserko Ivo poskusi dogovoriti glede tega.

»Okej, no, potem pa pridem,« je zaključil Jure.

Kmalu zatem je prišla Tarja. Namesto pozdrava me je vprašala: »Anastassia, a danes delamo iz gline?«

Anastassia: »Dobro jutro, Tarja.«

Tarja: »Upsi, dobro jutro.«

Anastassia: »Tarja, očka že maha.«

Tarja je stekla do okna, pomahala, nato pa takoj povedala: »Očiju sem rekla, da me mora danes hitro pripeljati v vrtec, ker delamo iz gline.« Za trenutek je pomislila, nato pa takoj vprašala: »Anastassia, a bomo tiste izdelke, ki jih bomo naredili, potem odnesli domov?«

Anastassia: »Ja, najprej se bodo posušili, potem jih bomo poslali v Čenčo, da jih bo Branka spekla, ko jih dobimo nazaj, jih boste pa lahko odnesli domov.«

Takoj po zajtrku smo se lotili dela. Ko smo pripravljali mize, je Tarja kot žogica skakala poleg nas. Potem se je usedla za mizo in poklicala svoje prijateljice: »Laura, pridi že no, Analina, iz gline bomo delali!«

Vsakemu sem pripravila desko za podlogo in kos gline. Otroci so prišli zraven in spraševali: »Kaj bomo pa delali?« Še jaz sem se obrnila k Tarji in vprašala: »Tarja, kaj bomo naredili iz gline?«

Tarja: »Em, morske živali!«

Otroci so si vzeli čas za oblikovanje. Potrudili so se in nastali so čudoviti izdelki.

Slika 7.12: Le kaj bo nastalo ...

Slika 7.13: ... iz gline**EVALVACIJA**

Danes je bil Tarjin dan. Oblikovali smo glino. Izdelki so zelo dobro uspeli. Analina je naredila odlično hobotnico, Tarja veliko ribo, Iva je naredila morskega skata. Otroci so se zelo potrudili pri izdelovanju. Nekateri so naredili več izdelkov. V skupini se čuti veliko sodelovanje. Pri dejavnostih ne sodelujejo zaradi mene, ampak zaradi prijateljice Tarje. V tem je razlika. Skozi svoje sodelovanje si izkazujejo medsebojno naklonjenost in prijateljstvo. Nobenega pritiska ni, samo hotenje, sočutje, sodelovanje in soustvarjanje.

Tjaša (vzgojiteljica) je iz gline oblikovala čudovito morsko vetrnico, Lukas pa je videl nekaj drugega: »Glej, kakšen vulkan! Jaz sem tudi enkrat naredil vulkan.«

Sreda, 16. 7. 2014

Aeternijski potepuški duh nam ne da miru. Zunaj je nekaj sonca. Radi bi se kam odpravili. Ampak Iva bo danes režiserka. Danes snemamo film.

Bianca: »Iva, a bi bilo dobro, če bi snemali na kakšnem igrišču?«

Iva: »Ja, dobro.«

Bianca: »Mi bi šli danes na igrišče pri knjižnici Šiška. A bi lahko tam snemali?«

Iva: »Ja, tam je tudi en tak gozd, ker bomo snemali živali. Bianca, a smo lahko tam pri drevesih, na tistem igrišču?«

Bianca: »Ja, lahko boste tam.«

Iva: »A bo Lev danes prišel? Ker z Levom sva skupaj to želela.«

Lev je potem res prišel, ampak ni hotel biti režiser skupaj z Ivo.

Prisotni: Laura, Satja Sara, Iša, Erin, Julija Liza, Tarja, Jure, Analina, Lev, Neli, Lukas, Iva, Lin, Tea, Maša, in Ajda.

Prišli smo na igrišče pri knjižnici Šiška. Ivo sem vprašala, na katerem delu igrišča bi snemali film. Peljala nas je pod hrib z drevesi. Ravno takrat nas je našel tudi Lev. Takoj smo mu predlagali, da se priključi Ivi in bosta skupaj vodila potek snemanja filma. Lev je kar poskakoval od navdušenja, da danes res snemamo film. Nikakor pa ni hotel biti režiser. Tudi za svojo vlogo mu ni bilo preveč mar. Iva je zato popolnoma prevzela mesto režiserke. Vsem otrokom je dodelila vloge in tudi povedala, kaj morajo delati. Razložila nam je potek filma. Potem je igralce razporedila po prostoru in jim vsakemu posebej povedala, kaj naj dela. Jure je rekel, da ne bo igralec, zato mu je dodelila mesto snemalca, kot je želel. Tudi drugi otroci so si želeli drugačne vloge, zato so jih zamenjali, temu primerno pa se je tudi vsebina nastajajočega filma spreminjala. Režiserka si je izmišljevala zgodbo, igralci so jo igrali, se sproti pregovarjali in jo spreminjali, snemalec pa je tekal za njimi.

EVALVACIJA

Za nami je zelo uspešen dan. Današnja dejavnost je bila ena bolj nepredvidljivih dejavnosti, kar se jih spomnim. Tokrat sem bila dejansko le v vlogi spremljevalke. Celotno dogajanje je večinoma vodila režiserka Iva. Snemanje sem prekinila le toliko, da sem otroke spomnila, da se naš čas za snemanje počasi izteka, vse ostalo pa je bilo v rokah Ive. Nekajkrat med snemanjem sem izgubila rdečo nit dogajanja. Zgodbe sploh nisem razumela, otroci pa so jo. Sicer so si vmes tudi sami kar izmišljevali nadaljevanje. Režiserka je spremljala, kaj so si izmislili, in veliko njihovih vložkov je zelo lepo sprejela, vseeno pa ni pustila, da se zgodba v filmu preveč spremeni. Snemalec Jure je imel najtežjo nalogo. Skakal je za igralci, ki so tekali z enega konca igrišča na drugega, in jih lovil v objektiv. Med snemanjem je večkrat kaj pripomnil: »Vse imam na slikici. Upsi, kje so pa zdaj? Aha, imam jih! Tukaj so!« Enkrat je kar med snemanjem vprašal, ali bo tisto, kar posname, potem na filmu. Ko sem mu pritrdila, je rekel: »Upsi. A veš, zakaj? Ker sem si malo roko dajal pred kamero!« Njegove pripombe med snemanjem so seveda tudi posnete. Mene to ne moti. Še celo dobro se mi zdi, da je posneto dogajanje točno tako, kot je bilo, torej brez cenzure. Otroci bodo v stiku s celotnim dogajanjem. Današnja dejavnost je lep pokazatelj, da ni preprosto narediti dobrega filma, hkrati pa tudi, da so si otroci dejansko zmožni sami izmisliti zgodbo in jo odigrati. Če bi snemali za bolj zahtevno občinstvo, bi si morali vzeti veliko več časa in najprej vaditi, potem še posneti posamezne prizore, na koncu pa zmontirati film. Ker je Iva v vrtcu samo še ta

teden, gledalci pa smo le mi sami, smo s svojim izdelkom zadovoljni. Če bo pobuda po izboljšanju filma prišla s strani otrok, se bomo snemanja res lotili še enkrat.

Četrtek, 17. 7. 2014 – igrišče Tivoli; pogovor preko Skypa z Achyuthom

Danes je Leva začel zanimati včerajšnji film: »Anastassia, a bomo še kdaj snemali film?«

Anastassia: »Ne vem. Zakaj?«

Lev: »Ja, ker jaz bi ga še enkrat snemal.«

Anastassia: »Bova vprašala še druge otroke, če hočejo še kdaj snemati.«

Med zajtrkom sem res vprašala otroke, če želijo ponoviti snemanje, ampak otroci so rekli, da ne. S svojim filmom so bili namreč popolnoma zadovoljni. Sicer me je njihov odgovor vseeno malo presenetil, ampak kmalu se je izkazalo, zakaj. Bianca je prekinila pogovor in rekla, da so se z otroki za danes že zmenili, da gremo na igrišče v Tivoli.

Prisotni: Laura, Satja Sara, Iša, Erin, Julija Liza, Tarja, Jure, Analina, Lan, Neli, Lukas, Lev, Iva, Lin, Tea, Maša in Ajda.

Odpravili smo se na avtobus, se odpeljali v Tivoli in se sprehodili do zaprtega igrišča. Sledila je prosta igra na igrišču: igrala, plezala, gugalnice in tekanje po igrišču.

Vrnili smo se šele na kosilo, po kosilu pa je sledilo presenečenje. Bianca je v zbornici pripravila računalnik in pogovor preko Skypa z Achyuthom. Achyuth je fantek iz Indije. Preteklo šolsko leto in letos do aprila je bil v našem vrtcu, potem pa se je z mamo in bratcem vrnil v Indijo. V Indiji že hodi v šolo. Otroci so si imeli veliko za povedati. Veseli so bili drug drugega, mahali so si, pošiljali poljubčke in se smejali.

IVINO NENADNO SLOVO

Vedeli smo, da je Iva v vrtcu samo še ta teden, nismo pa vedeli, da samo do četrтка. Ivina starša sta se namreč odločila, da gredo na morje en dan prej. Poslovili smo se kar tako na hitro. Ivi smo obljubili, da ji bomo poslali fotografije kina in posnetke našega filma, potem pa se jim je že mudilo naprej.

EVALVACIJA

Obisk Tivolija imajo otroci vedno radi, še posebej pa igrišče in prosto igro. Vse to pa ni primerljivo s pogovorom preko Skypa. Ta je danes zmagal. Bianca je namreč v stiku z Achyuthovo mamo. Prejšnji dan sta se dogovorili za čas pogovora preko Skypa in nas presenetili. Otroci so bili zelo navdušeni in presenečeni.

Petek, 18. 7. 2014 – igra z ladjicami

Prisotni: Laura, Satja Sara, Iša, Erin, Julija Liza, Tarja, Jure, Analina, Lev, Neli, Lukas, Lin, Tea in Maša.

Takoj zjutraj sem priklopila računalnik in pripravila posnetke našega filma. Začela sem si jih ogledovati. Otroci, ki so prihajali v vrtec, so prišli k računalniku in kukali zraven. Smejali so se posnetkom. Na koncu sem jih vprašala, ali jim je naš film všeč in ali bi ga morali popraviti. Otroci so bili s filmom popolnoma zadovoljni. Spraševali so, kdaj bomo imeli kino. Vprašala sem jih, kaj potrebujemo za kino. Našteli so telovadnico (v telovadnici – večnamenskem prostoru imamo platno in projektor), vstopnice in kokice.

Jure in Lan sta se želela igrati z ladjicami. Tudi drugi so bili takoj za to. Zmenili smo se, da kino pripravimo v ponedeljek, danes pa se igramo z ladjicami.

Jure je predlagal, da damo ladvice zares v vodo. Res smo jih dali in doživeli številne brodolome. Ladvice so bile iz kartona in karton se je zelo hitro razmočil, zato so se ladvice uničile. Otroci so se zabavali, potapljali ladje, se igrali gusarje in pirate, se reševali iz morja in iskali rešilne čolne. Le Lin in Tea nista hotela uničiti svoje ladje. Opazovala sta otroke in jih zaskrbljeno nagovarjala naj nehajo, ker se bodo ladje uničile in potopile. Hotela sta se igrati, vendar s takšno ladjo, ki se ne potopi. Dala sem jima plastično posodico in spustila sta jo v vodo. Nista zdržala dolgo in sta vzela svoji ladji ter se šla igrati za mizo. Otroci so videli plastično ladjo in se hoteli igrati z njo. Dala sem jim še več plastičnih posodic in v igri so nastopili rešilni čolni. Uničene ladje smo odmaknili in nadaljevali z igro rešilnih čolnov. Zdaj sta se pridružila tudi Lin in Tea. Sledili so razburljiva plovba v odprto morje, vihar na morju in čofotanje.

Slika 7.14: Brodolom**EVALVACIJA**

Danes sta bila glavna Jure in Lan. Med igro z ladjicami sta se neprestano smejala in se dogovarjala, kaj bo v igri sledilo in kako *Trash packi* sodelujejo pri reševanju. Lin in Tea svoje ladjice nista dala v vodo, ker jo bosta odnesla domov. Želela sta se igrati z vodo, vendar jima brodolomi niso bili všeč, zato sta se šla igrat drugam. Šele ko smo v igro vpeljali plastične ladje in uničene ladje umaknili, sta prišla nazaj k vodi in se igrala s plastičnimi ladjami.

Evalvacija 2. tedna

Anastassia: »Otroci, kaj vam je bilo ta teden najbolj večč?«

Jure: »Film, jaz sem kar prste dajal pred kamero v filmu. Pa *Trash pack* ladjice. Moja se je čisto potopila.«

Tarja: »Glina! Anastassia, kdaj se bo pa posušila?«

Anastassia: »Ne vem, bova po kosilu pogledali, če je že.«

Erin: »A bomo potem odnesli glino domov?«

Tarja: »Jaaa!«

Lin: »Midva z Teo bova pa odnesla ladjici domov, ker se nista potopili.«

Jure: »Najina je pa čist razpadla, ane, Lan?«

Lan: »Ja.«

Jure: »Ampak saj tako ladjico lahko takoj narediš. Kako pa bi naredil tako, ki se ne bi potopila?«

Anastassia: »Kaj pa, če bi jo naredil iz takih plastičnih posodic?«

Lan: »Jaz ne bi.«

Jure: »Meni se ne da.«

Lukas: »Anastassia, a bomo še kdaj poklicali Achyutha?«

Anastassia: »Ne vem, a bi ga ti še kdaj poklical? Kaj bi ga pa vprašal?«

Lukas: »Ja. Bi ga vprašal, ali pride še kdaj k nam v vrtec.«

Anastassia: »Se bomo zmenili z Bianco, če ga lahko spet pokličemo.«

Ponedeljek, 21. 7. 2014 – kino Aeternia

Prisotni: Laura, Satja Sara, Iša, Tarja, Jure, Neli, Lukas, Maša, Satja, Lan in Ajda.

Po zajtrku sem poklicala otroke in jih prosila, če lahko nastrižejo papirčke za vstopnice in zlepijo posodice za kokice. Med striženjem, zlaganjem in lepljenjem so me otroci spraševali, kaj bomo dali v posodice.

Tarja: »Anastassia, kaj bomo pa dali v te lončke?«

Anastassia: »Kokice.«

Tarja: »A res? A bomo imeli prave kokice?«

Anastassia: »Ja.«

Tarja: »Ja, kako jih bomo pa naredili?«

Pokazala sem jim aparat za kokice in dva zavitka koruze. Na polico k vtičnici sem postavila aparat za kokice, ga priklopila in prosila Tarjo, naj mi prinese zavitka koruze za kokice. Otroci so prišli zraven, prinesli stole in opazovali. Čakali so, kaj se bo zgodilo s koruzo. Ko je začelo pokati, so bili vsi navdušeni.

Satja Sara: »O, lej, kokice, mnjami!«

Pečene kokice smo dali v posodice. Lauro in Neli sem prosila, naj prineseta blagajno in prodajata vstopnice in kokice. Jure in Lan sta pri vratih pobirala vstopnice in spuščala otroke v kino. Otroci so se v telovadnici usedli na pripravljene klopi in film se je začel. Z zanimanjem smo gledali, se smejali napakam in bili zelo ponosni, da smo posneli čisto svoj film. Vmes so se nam pridružili še otroci iz drugih skupin. Tudi njim je bil naš film všeč in niso bili prav nič kritični do amaterskega izdelka. S spoštovanjem so si ogledali posnetke in pohvalili naš film. Ker pa je bil naš film kratek, smo si za posladek ogledali še nekaj risank.

Slika 7.15: Prodaja vstopnic in kopic**Slika 7.14: Kino**

EVALVACIJA

Današnji dan je bil še posebej uspešen. Otroci so bili navdušeni nad dogajanjem. Z veseljem so pomagali pri pripravah in si z zanimanjem ogledali film. Še posebej veliko jim je pomenilo, da so prišli v kino tudi otroci iz drugih skupin. Dvorana je bila razprodana, gledalcev pa se je kar trlo. Scenaristi so doživeli številne pozitivne kritike in pohvale.

Torek, 22. 7. 2014 – lutke na palčkah

Prisotni: Laura, Satja Sara, Iša, Kristina, Tarja, Jure, Neli, Lukas, Maša, Satja, Lan in Ajda.

Danes so bile na vrsti ribice. Odločili smo se, da naredimo lutke na palčkah. Otroci so narisali ribo ali kakšno drugo morsko žival, jo pobarvali in izstrigli, potem pa še nalepili na palčko.

Lutke so uspele.

Slika 7.17: Lutke na palčkah

EVALVACIJA

Predvidevala sem, da bomo s temi lutkami potem priredili predstavo. Predstavo so namreč predlagali otroci, ampak so bile lutke preveč pomembne. Niso se hoteli igrati z njimi, nujno pa so jih morali vzeti domov.

Sreda, 23. 7. 2014 – stadion Žak

Prisotni: Laura, Satja Sara, Iša, Kristina, Tarja, Jure, Neli, Lukas, Maša, Lan in Ajda.

Neli je predlagala, da bi šli na stadion, ker že zelo dolgo nismo bili. Otroci so se strinjali, Bianca tudi. Takoj po zajtrku smo se odpravili na dolg sprehod do stadiona ŽAK. Običajno se poigramo na otroškem igrišču na pomožnem stadionu, vendar je bilo tokrat tam pravo gradbišče, zato smo se odpravili naprej do glavnega stadiona. Tam so imeli nogometaši trening. Zmenili smo se, da treninga ne bomo motili, zato smo se igrali na stezi za skoke v daljino. Kdor je želel, je lahko tudi tekal okrog, na nogometni travnik pa ni smel. Otroci so se razkropili po dovoljeni površini. Tekali so po progi za skoke v daljino in skakali, na robu peskovnika pa so se nekateri začeli igrati z mivko. Čisto spontano so se nam zgodili peščeni gradovi, ki so jih predlagali Lukas, Lin in Ažbe. Lina in Ažbeta danes sicer ni v vrtcu, deklice pa so se spomnile, da imamo v načrtu zidanje peščenih gradov. Zidanje se je začelo pod vodstvom Lukasa, edinega prisotnega, ki je gradove predlagal. Otroci so se dela lotili resno, Lukas pa se je spomnil še nečesa boljšega od gradov. Začel je graditi velik vulkan. Hitro ga je končal, potem pa je njegovo pozornost vzbudilo dogajanje na nogometnem igrišču.

Slika 7.158: Gradovi iz peska**Slika 7.1916: Grajski vinograd**

Medtem ko so otroci zidali gradove, je šel na rob travnika in opazoval nogometaše. Enkrat je žoga priletela skoraj čisto do njega na rob igrišča. Stekel je k žogi in jo brcnil proti nogometašem. Nogometaši, ki so počivali na robu, so novega prijatelja takoj sprejeli medse in mu brcnili še nekaj žog. Lukas jim je vsakič vrnil žogo. Tako je doživel prvi trening z nogometaši NK Olimpije.

EVALVACIJA

Danes je bil Lukasov dan: najprej gradovi, potem pa še dogodek dneva – trening z nogometaši NK Olimpija. Lukas je med mlajšimi otroki v Aeternji in se največkrat igra z vrstniki Linom, Teo, Mašo in Išo. Ta teden Lina in Tee ni v vrtcu, zato se največkrat najde v družbi Maše in Iše, rad pa bi se igral s starejšimi fanti – Juretom in Lanom. Fanta ga nočeta vzeti v igro, ker je še majhen. Danes po treningu z nogometaši pa je bil Lukas drugače sprejet tudi z njune strani.

Slika 7.20: Trening z NKO**Slika 7.21: Lukas in nogometaš NKO****Četrtek, 24. 7. 2014 – das masa, košarka**

Prisotni: Laura, Satja Sara, Iša, Kristina, Tarja, Jure, Neli, Lukas, Maša, Lan in Ajda.

Po včerajšnjem uspehu je Lukas prišel nasmejan v vrtec. Čeprav se v Bibi težje poslovi od mamice, danes to ni bil noben problem. Takoj je stekel k oknu in rekel: »Mami pojdi že no, lej, ti maham. Tukaj ti maham, vidiš? Tukaj.« V vrtcu pa sta že bila tudi Jure in Lan.

Jure in Lan sta že pridno oblikovala das maso. Takoj sta poklicala še Lukasa, da jima pride pomagat. Najbolj navdušena nad oblikovanjem je bila seveda Tarja. Oblikovala je petelinčka, kokoško in piščančka. Tudi Laura in Neli sta se lotili kokošje družine.

Še pred zajtrkom smo naredili pravo razstavo umetniških del iz das mase.

Po zajtrku smo se odpravili na igrišče pri knjižnici Šiška. To igrišče je poleti še posebej priljubljeno, ker ima veliko sence. Letos se soncu sicer ne izogibamo, ker ga je bolj malo, vseeno pa smo se tokrat že drugič podali na to igrišče. S sabo smo imeli žogo in v načrtu je bilo žoganje na sončnem delu – igrišču za košarko. Deklice so šle raje med drevesa in se tam

pogovarjale z drevesi. Iskale so palčkove hišice in skrivna sporočilca. Fantje so se podili okrog, Lan je metal žogo na koš. Neverjetno velikokrat je zadel koš. To ga je motiviralo, da je nadaljeval z igro.

EVALVACIJA

Danes je Tarjin in Lanov dan. Tarja je oblikovala das maso, Lan pa metal žogo na koš. Oba sta bila zelo uspešna in se uspeha tudi veselila.

Slika 7.22: Košarka

Petek, 25. 7. 2014 – z »vevericami« na sladoled

Prisotni: Laura, Satja Sara, Iša, Kristina, Tarja, Jure, Neli, Lukas, Maša, Lan in Ajda.

Za danes smo imeli v načrtu odhod do igrišča v Zupančičevi jami in sladoled pri bližnjem slaščičarju. Za izlet smo se dogovarjali skupaj s skupino Veveric, oblačno, nestanovitno vreme pa nam je prekrižalo načrte. Za sladoled smo se vseeno odločili, le lokacijo smo približali našemu vrtcu, da smo blizu, če slučajno začne deževati.

Odpravili smo se iz vrtca, prečkali Celovško in res je začelo deževati. Nadaljevali smo pot do slaščičarja, naročili sladoled in gledali, kaj bo z vremenom. Medtem ko smo se sladkali, je nehalo deževati in zopet smo se odpravili na bližnje igrišče pri knjižnici Šiška. Danes so bila bolj zanimiva igrala.

EVALVACIJA

Današnji dan ni bil preveč poseben. Čeprav smo šli na sladoled, je bilo v zraku prisotno veliko razočaranje. V načrtu smo imeli izlet do Zupančičeve jame, končali pa smo na igrišču pri knjižnici.

Nisem mislila, da bodo otroci tako vidno razočarani. Igrišče pri knjižnici imajo vedno radi, vendar za danes ni bilo v načrtu.

Evalvacija 3. tedna

Spet sem pri kosilu otroke vprašala, kaj jim je bilo ta teden najbolj všeč.

Jure: »Kino!«

Tarja: »Ja, pa tisti peskovnik na stadionu! Anastassia, a se spomniš, kakšen grad smo naredili, ane, Lukas?«

Lukas: »Ja. Tarja, a si ti videla, kako mi je tisti stric brcnil žogo?«

Tarja, ki je bila na stadionu preveč zatopljena v peščene gradove: »Ne, kdaj?«

Lukas: »Ja, na stadionu, a se ne spomniš?«

Tarja: »Ne.«

Jure: »Ane, potem ti je pa še enkrat podal. Saj ti si šel kar zraven njih. A se jih nisi nič bal? Kaj če bi ti brcnili žogo v glavo?«

Lukas: »Ne!« (smeh)

Anastassia: »Otroci, a gremo še kdaj na stadion?«

Otroci: »Jaaa!«

Lan: »Ne, ker je predaleč.«

Anastassia: »Kaj pa kino, bi še kdaj naredili kino?«

Jure: »Ja, ampak drugi bi morali plačati vstopnino.«

Ponedeljek, 28. 7. 2014 – knjižne kazalke, igra pod mizami

Prisotni: Laura, Erin, Kristina, Tarja, Neli, Lukas, Maša in Ajda.

Takoj ob prihodu v vrtec sem pripravila trši papir za izdelavo knjižnih kazalk. Deklicam ni dišalo izdelovanje knjižnih kazalk, ampak so se raje lotile gradnje hišk pod mizami. Prosile so me za nekaj odejic, z njimi pokrile mize, na tla pa položile blazine. Sledili so skrivnostni pogovori, da Anastassia ne bo slišala, hihitanje izpod mize in nošenje igrač na kup, potem pa igranje, igranje, igranje do zajtrka in še čez.

Po zajtrku mi jih je le uspelo pregovoriti, da so si pobarvale vsaka svojo knjižno kazalko in se šle potem naprej igrat. Lukas, edini fant današnjega dne, je sedel za mizo in se igral z avtomobilčkom. Nekajkrat je pogledal kartonček pred sabo, hitro narisal nekaj čačk in kazalka je bila končana. Takoj je prijel nazaj avtomobilček in se naprej igral.

EVALVACIJA

Interesa za knjižne kazalke ni bilo. Otroci so si kazalke sicer pobarvali, vendar se jim je mudilo igrat naprej. Igra po želji oz. hiška pod mizo je zaznamovala današnji dan. Prekinila sem jo samo, ko smo šli ven.

Torek, 29. 7. 2014 – načrt mesta

Kristina, Tarja in Ajda so bile danes prve v vrtcu. Povabila sem jih k plakatu Poletje v Bibi in jim prebrala, česa še nismo delali. Vprašala sem jih, kaj od tega želijo delati ta teden. Deklice se nikakor niso mogle odločiti. Potem nas je rešil Lev. Danes je prišel malo prej v vrtec.

Anastassia: »Dobro jutro, Lev. Poglej, pogovarjamo se, kaj bi danes in jutri delali. Lev, ti si rekel, da bi delali maketo mesta, a se spomniš?«

Lev se je stiskal k mami, ko pa je slišal svoj predlog, je rekel: »Mhm, to sem rekel.«

Anastassia: »Kaj bomo potrebovali za maketo?«

Lev: »Ne vem, kašne škatle in karton.«

Šla sem k omari, potegnila ven karton in vprašala, če bo tak dober.

Lev: »Ja, v redu, samo še kakšne škatle potrebujemo.«

Anastassia: »A imaš ti kakšne škatle doma?«

Lev: »Ne vem. Mami, a imava midva doma kašne škatle?«

Mama: »Ja, bova poiskala. Zagotovo imava kakšno.«

Anastassia: »No, super, potem pa jutri delamo maketo mesta, danes pa lahko narišemo načrt, da bomo popoldne lahko naročili staršem, kakšne škatle potrebujemo.«

Lev: »Ja, super.«

Prisotni: Laura, Erin, Lev, Kristina, Tarja, Neli, Lukas, Maša in Ajda.

Iz omare sem vzela nekaj listov in otroke povabila, da pridejo narisat načrt makete mesta. Lev je med tem poskakoval kot žogica in mahal z rokami. Obrnil se je k mami in rekel: »Mami, čav.« To je pomenilo, da lahko gre. Prišel je k mizi in začel risati. Tudi deklice so prišle zraven in narisale vsaka svojo stavbo. Lev je narisal štiri okna v vsako nadstropje, vrata, balkon in streho. Pred blokom je narisal dvigalo in delavca na strehi, ker popravljajo streho. Deklice so narisale v vsako nadstropje po eno okno, na okno desetega nadstropja pa zlatolasko z lasmi do tal. Laura je pred blokom narisala še ponija s krili in rogom, Tarja pa pikapolonico, ki je letala pred Zlatolaskinim oknom. Deklice so si začele pripovedovati zgodbe iz njihovih blokov. Risanje se je spremenilo v domišljjsko igro in izmišljevanje

pravljic, Lev pa je našteval, kaj vse bo na maketi mesta. Naštel je bolnico, kino, knjigarno, hiše, trgovino, šolo in vrtec. Vprašala sem ga, kje bo vse to, če pa je narisal blok čez cel list. Rekel je, da bo zraven, samo da zdaj nima prostora.

Anastassia: »A ti dam še kakšen list, da boš lahko narisal še ostalo?«

Lev: »Ne, ne, ni treba, hvala. Bom jutri to naredil na maketo, zdaj ne potrebujem načrta. Jaz sem že! Anastassia, sem že končal. Sem že.« Pospravili smo in se odpravili ven.

EVALVACIJA

Današnji dan je prav čakal našega Leva. Kot bi vedel, da je tako, je danes prišel v vrtec prej kot običajno. Dobro je bil razpoložen in za svoj projekt si je res vzel čas. Narisal je blok z desetimi nadstropji. Deklice so na začetku ponavljale za njim, potem pa so začele risati po svoje. Ko smo Levu predlagali, da nariše še ostale zgradbe, ki bodo v mestu, se je naveličal in rekel, da je že končal. Potem so tudi deklice prekinile risanje in pripovedovanje ter rekle, da so one tudi že končale. Koncentracija je padla. Zdaj je bilo vsako vztrajanje, spraševanje in prigovarjanje zaman. Nadaljevanje sledi jutri.

Sreda, 30. 7. 2014 – izdelava makete in igra z njo

Prisotni: Laura, Erin, Lev, Kristina, Tarja, Neli, Lukas, Maša in Ajda.

Lev je prišel v vrtec že ob 7.30. Prinesel je škatle in komaj čakal, da začnemo.

Rekla sem mu, da naj na karton nariše, kje bo blok, vrtec, šola, kino ipd.

Lev je začel risati. Označil je prostor za Dino park, dirkalno stezo, železniško postajo in tunel za avtomobile. Vprašala sem ga, kje bodo hiše in bloki, a je odvrnil: »Ja, ne, tukaj bo zdaj Dino park.« Potem smo začeli barvati maketo. Vsi otroci so pomagali, Lev pa je gledal in skakal. Poklicala sem ga in vprašala, zakaj on ne barva.

Lev: »Ja, ne. Jaz sem arhitekt. Arhitekti samo določajo, kam je treba dati.«

Potem smo ga za vsako podrobnost vprašali, kako moramo narediti. Vsi smo se naveličali. On, ker smo ga neprestano nekaj spraševali, in mi, ker nam ni pomagal. Končno smo pobarvali površine in naredili železniško progo. Čakalo nas je še zidanje stavb. Odločili smo se, da bomo to naredili popoldne. Odšli smo ven in nadaljevali šele po počitku.

Slika 7.23: Čisto pravi arhitekt**Slika 7.2417: Izdelava makete Dino parka**

Po počitku smo se hoteli igrati. V prostor za Dino park smo postavili plastične dinosavre, na dirkalno stezo avtomobilčke, sezidali pa smo samo dve hiši, in sicer kar iz duplo kock. Potem smo se igrali. Motivacija za barvanje, striženje in lepljenje je padla. Edini način, da zaključimo projekt, je bil ta, da v prostor postavimo igrače.

Slika 7.185: Dirkalna steza za avtomobile

Slika 7.26: Dino park**EVALVACIJA**

Lev ima veliko idej. Zelo rad si izmišlja, kaj bi bilo dobro narediti. Pri realizaciji mu večkrat zmanjka motivacije in vztrajnosti. Tako se nam je tudi tokrat zgodilo, da je imel veliko načrtov, vendar se je hotel izogniti delu. Ko smo ostali barvali njegovo maketo, je on skakal okrog in se hotel igrati. Kar naprej smo ga morali klicati, naj pride nazaj. Otroci so bili z maketo sicer zadovoljni in so radi barvali. Projekt se jim je zdel uspešen, meni pa ne. Nisem se mogla kar tako sprizniti s pasivnostjo arhitekta. Projekt se mi je zdel nedokončan in razmišljala sem, kako bi Leva napeljali, da nadaljuje z maketo.

Četrtek, 31. 7. 2014 – ristanc, smrkelj

Prisotni: Laura, Erin, Lev, Kristina, Tarja, Neli, Lukas, Maša in Ajda.

Danes so otroci še posebej pozno prihajali v vrtec. Komaj malo pred zajtrkom so se prikazale Laura, Ajda in Tarja. Postavile so se k maketi in se začele igrati. Zdaj mi je bilo lažje. Videla sem, da je maketa pravzaprav dokončana in da se otroci radi igrajo z njo, ker imajo dovolj prostora, da nanjo postavijo tisto, kar v določenem trenutku potrebujejo. Tokrat sta bila to dva ponija in en dojenček. Deklice so se igrale, da igračke skačejo po travi in se igrajo ter pogovarjajo.

Po zajtrku je Tarja prišla do mene: »Anastassia, a gremo lahko že zdaj ven?«

Anastassia: »Zakaj pa že zdaj?«

Tarja: »Ja, tako, da bi lahko skakali ristanc.«

Anastassia: »A bi še kdo drug rad skakal ristanc?«

Tarja: »Ja, Laura pa Lev, pa mogoče bi tudi Kristina pa Ajda.«

Odpravili smo se na igrišče. Tarja, Lev, Laura, Kristina in Maša so skakali ristanc. Ajda je najprej samo gledala, potem pa stekla k Lukasu na gugalnice. Erin in Neli sta danes prišli malo kasneje v vrtec. Že od daleč sta videli, da smo zunaj, in takoj sta se nam pridružili pri skakanju.

Igro je zmotila vodja enote, ki nas je prišla povabit s sabo v Aeternio. Zaradi poletnih obnovitvenih del je namreč potrebovala ključe našega vrtca. Neli je takoj prišla zraven in vprašala: »Anastassia, a gremo v Aeternio?« Prikimala sem, Neli pa je takoj poklicala prijatelje: »Gremo v Aeternio!« Vsi skupaj v en glas so zavzdihnil: »Ooh!« Neli pa je vztrajala: »Ah, dajte no, saj se bomo tam še naprej igrali!«

Ko smo prišli v Aeternio, smo zalili rože. Zinka (vodja enote) si je med tem ogledala vrtec in se poslovila, potem pa je Kristina predlagala, da bi se šli smrkelj. Neli je slišala in rekla: »O, fuj, smrkelj, kako se pa to gre?« Kristina je razložila igro in smo se začeli igrati. Takoj so bili vsi zraven in se igrali.

Erin se je igre prva naveličala in je predlagala, da bi se igrali še prodajanje klavirčkov. Ostali so v igri sicer uživali, vendar so se strinjali tudi z novim predlogom. Erin je hotela biti prodajalka, Laura kupec, ostali pa so bili klavirčki. Ko je Laura preizkušala klavirčke, so se otroci spomnili različnih presenečenj – od Na planincih sončece sije do vreščanja in piskanja, zraven pa seveda glasen smeh. Zunaj se je pokazalo sonce in ko so bili vsi na vrsti za kupovanje klavirčka, smo se odpravili ven. S sabo smo vzeli krede (Tarjin predlog) in šli risat.

EVALVACIJA

Dan je bil uspešen, najbolj pa me je presenetil Kristinin predlog. Kristina je bolj tiha in sramežljiva deklica in le redko kaj predlaga, zato smo še bolj zares vzeli predlog in ga kar takoj upoštevali. Naučila nas je novo igro. Samostojno, suvereno in dovolj naglas je povedala pravila igre ter pokazala. To je zanjo res velik dosežek in zapis o tem dogodku mora v njen portfolio.

Kristine na prvi dan v Bibi ni bilo v vrtcu, zato tudi nimamo nobenega njenega predloga v načrtu. Vendar je med poletjem veliko v vrtcu in je bil njen predlog več kot dobrodošel. Tudi Neli je tisti dan, ko smo načrtovali, manjkala, zato moram tudi Neli vprašati za kakšen predlog.

Petek, 1. 8. 2014 – predstava

Iva je predlagala predstavo. Čeprav je ni več v vrtcu, so nad to idejo navdušeni vsi otroci. Radi nastopajo, gledajo druge, posnemajo in si izmišljujejo. Vse to je dovoljeno v predstavi.

Prisotni: Laura, Erin, Kristina, Tarja, Lev, Lukas, Maša in Ajda.

Jutro se je začelo z igrami po želji otrok. Laura je skakala gunitvist, Erin, Ajda in Kristina so plesale, Lev pa je skakal okrog, kuhal in stregel otrokom ter vzgojiteljicam. Maša se je igrala prodajalno. Lukas je pomagal malo Levu, malo Maši. Kmalu se je Lev spomnil, da bi tudi on potreboval blagajno, ker bi prodajal vstopnice. Še boljša se mu je zdela ideja, da bi Maša prodajala vstopnice, on pa bi bil šef. Erin se je med tem že zmenila z nama s Tjašo (vzgojiteljico), da bo zdaj predstava. Žal je bil najprej zajtrk.

Erin: »Ampak po zajtrku pa morate priti vsi. Ker bo zelo dobro, boste videli.«

Po zajtrku so naju s Tjašo res povabili na predstavo. Pripravili so stole. Plačati sva morali vstopnino in predstava se je začela. Napovedovalka Erin je gledalcem razložila, da predstavo sestavljajo trije ločeni deli: gunitvist, balet in izrazni ples. Začelo se je z gunitvistom. Laura je skakala, gledalki sva gledali, otroci pa so se odločili, da imajo med tem čas, da se malo poigrajo. Lev in Erin sta odprla lokal in gledalcem postregla s kavico in čajem, Maša pa je bila hkrati gledalka in blagajničarka. Poskrbela je, da smo kavo in čaj tudi plačali. Po koncu prvega dela predstave sta sledila še kratek drugi in tretji del. Baletno točko so nam pokazale Erin, Ajda in Kristina, izrazni ples pa je zamenjalo športno podajanje balona. Ajda in Kristina, ki bi morali nastopiti še pri izraznem plesu, sta se namreč naveličali nastopanja, ker jima je Erin kar naprej ukazovala. Podajanje balona sta zato uprizorila Erin in Lev.

Po koncu predstave smo se odpravili na šolsko igrišče.

Slika 7.197: Predstava

Slika 7.208: Prodajalka vstopnic pije kavico

EVALVACIJA

Z Lauro sva se že včeraj pogovarjali o pripravi stojnice, ki jo je predlagala. Dogovorili sva se, da bomo naredili morske slike in jih prodali na naši stojnici. Z zasluženim denarjem smo šli na sladoled. Za danes smo imeli pripravljene školjke za izdelavo morske slike. Igro bi lahko kadarkoli prekinili, vendar so se otroci zelo lepo zaigrali. Odločila sem se, da igro pustim. Predstava ni bila idealna. Nobenih priprav ni bilo, tudi vloge so si otroci kar spotoma izmišljali in igrali. Gledalcem bi bilo pošteno dolgčas, če se ne bi spotoma igrali. Ampak zaposlili so se s strežbo kave in čaja. Vmes so se od časa do časa malce pomenili, kaj bo sledilo, in si zamenjali vloge. Glavna pobudnica za predstavo je bila Erin. Uživala je, ko je lahko izrazila svoje plesne ideje in prevzela vlogo vodje plesa. Kristina in Ajda sta plesali po njenih navodilih. Erin je bila v središču pozornosti. Laura si je izborila svojo točko kot prvo. Tako si je zagotovila, da ji ni treba ubogati in je bila sama svoj šef. Igrala se je, kar bi se tudi sicer, seveda pa se ji je zdelo zelo pomembno, da je njena igra del predstave in jo lahko vsi vidimo. Naše igre s kavicami in čajem ni opazila. Po koncu svoje točke je bila vidno utrujena in vseč ji je bilo, da se je lahko med nastopom drugih spočila.

Evalvacija 4. tedna

Med kosilom sem vprašala otroke, kaj so si v tem tednu najbolj zapomnili in kaj jim je bilo najbolj všeč.

Laura: »Da se lahko igramo.«

Anastassia: »Kaj ste se pa ta teden najrajši igrali?«

Erin: »Da smo punce lahko nastopale, vi ste nas pa gledali.«

Laura: »Gumitvist.«

Tarja: »A se spomnite, da smo se šli smrkelj?«

Kristina se nasmehne: »Ja.«

Tarja nadaljuje: »Smrkelj, fuuj, hihhi. Kristina, a se bova šli smrkelj, ko bomo vstali?«

Kristina: »Prav.«

Ajda: »Ane, da se bom šla lahko z vama, ane, Kristina?«

Kristina: »Ja, seveda.«

Lev: »Kaj pa, ko sem bil jaz arhitekt?A se tega sploh spomnite?«

Laura: »Meni ni bilo všeč. Nič nam nisi pomagal, da veš. Drugič ne boš mogel biti arhitekt.«

Lev: »Ja, če pa nisem imel časa. Arhitekti so ta glavni, oni ne delajo.«

Laura: »Ja pa ja. Delajo, da veš. Ker moja mamica tudi dela. Ker smo zgradili hišo in moja mamica in očka delata hišo. Oba.«

Maša: »Meni je bilo pa všeč, ko sva se z Lukasom igrala, da prodajava vstopnice. Pa za mamico (vzgojiteljica Tjaša je njena mama) sva skuhala kavico in čaj.«

Lukas: »Maša, a se spomniš, ko sva se igrala živalski vrt?«

Maša: »Ja. Mami, veš, katere živali so bile v najinem živalskem vrtu? Dinozavri! Hihi.«

Meni se je ta teden zdelo, da se ne dogaja nič posebnega in da se samo igramo. Ko sem pisala dnevnik, sem imela občutek, da nimam česa napisati. Po pogovoru z otroki sem videla, da so se oni imeli super. Všeč jim je bilo, da so se lahko igrali in drug drugemu nastopali. Zelo pomembno se jim je zdelo tudi to, da sva s Tjašo prišli na predstavo in da sva se igrali z njimi.

Ponedeljek, 4. 8. 2014 – predstava na igrišču

Prisotni: Laura, Kristina, Ajda, Jure, Lan, Neli in Lukas.

Ajda je prišla v vrtec s knjigo Grdi raček. Ker je bila prva v vrtcu, mi je pokazala knjigo in ob slikah razlagala zgodbo. Vmes me je vprašala: »Anastassia, zakaj je bil Grdi raček grd?«

Tako se je začel pogovor o labodih. Rekla sem, da v resnici ni bil grd, da pa se je grd zdel racam, ker so race drugačne kot labodi.

Na Koseškem bajerju ima labodji par letos pet mladičev. Spomnila sem se, da smo jih šli spomladi gledat. Ajde ravno takrat ni bilo v vrtcu. Predlagala sem, da bi šli lahko gledat labode na Koseški bajer. Ajda je bila navdušena in je še cel dan spraševala, kdaj gremo gledat labode.

Kmalu sta prišli v vrtec še Laura in Kristina in deklice so se šle igrat.

Tudi danes se nismo lotili morske slike, smo se pa dogovorili, da jo naredimo v sredo. Otroci so namreč hoteli danes zopet nastopati, jutri pa gremo na sprehod okrog Koseškega bajerja. Danes v vrtcu ni bilo Erin in Laura je hotela, da otroci nastopajo pod njeno »komando«. Ker je bilo končno sončno, sem vztrajala, da gremo takoj po zajtrku ven in se igramo predstavo zunaj. Deklice so se dogovorile za svojo točko – konji na pašniku, fantje pa za točko *Trash pack*. Deklice so nastopale za fante, fantje pa naj bi nastopali za deklice. Lana in Jureta prejšnji teden ni bilo v vrtcu, zato sta se v prvi vrsti igrala zase, le da so deklice to hotele gledati, ker so se hotele igrati gledališče. Fanta sta vzela v igro tudi Lukasa. Fantom je bilo vseeno, če jih gledamo ali ne, samo da so se lahko čim več igrali in da jih nismo preveč motili. Deklice so se hitro naveličale predstave, ki to ni bila. Sledila je prosta igra na igrišču.

EVALVACIJA

Ob ponedeljkih se otroci običajno več prosto igrajo kot ostale dneve, ker se po dolgem vikendu radi spet vidijo. Kadar se razvije lepa igra, jo pustimo. Današnje gledališče se mi je zdelo dolgočasno, ampak Laura je vztrajala, da moramo priti na predstavo. Deklice so vse po vrsti hotele nastopati, fantje pa se niso branili predstave. Čeprav je šlo za čisto improvizacijo, so si gledalci vzeli čas. Strinjali so se, da bodo potem tudi oni pripravili predstavo.

Torek, 5. 8. 2014 – koseški bajer in labodi

Prisotni: Laura, Kristina, Ajda, Jure, Lan, Neli in Lukas.

Do Koseškega bajerja nas je ločil le dolg sprehod. Otroci so med potjo spraševali, kam gremo, kje je to, kaj bomo tam delali, ali smo tam že bili, ali bodo tam res labodi ipd. Laura se je spomnila našega spomladanskega obiska in vprašala, če so labodi že zrasli. Končno smo po dolgi hoji prispeli do bajerja. Takoj smo srečali labode. Alenka (vzgojiteljica) je otroke vprašala, katera je mamica labodka in kateri labodi so mladički. Videli smo, da so mladički manjši in sivi. Ajda me je vprašala, če so grdi. »Kaj pa ti misliš, a so grdi?« sem ji vrnila vprašanje. »Ne, meni se zdijo lepi. Ampak kaj pa Grdi raček? A je bil Grdi raček grd?« je vprašala Ajda. »Ne,« sem rekla: »ni bil grd. Samo racam se je zdel grd, ker je bil drugačen kot ostali račji mladički.« Ajda: »Aja, a je bil tak, kot so ti mladički?« »Ja,« sem rekla: »Tak je bil. A je grd?« Ajda: »Ne, lep je. Zelo je lep.«

Labodi so bili videti prijazni in nič se niso odmikali, če smo se približali, potem pa se nam je labodja mama začela približevati. Prav napadalno se je zagnala k Lukasu, ki je kar obstal.

Alenka ga je hitro odmaknila in preprečila, da bi ga labodka kljunila. Lukas se je labodov ustrašil. Alenka nam je razložila, da se je labodja mama zato tako obnašala, ker smo bili preblizu njenih mladičev. Odpravili smo se okrog jezera, prebrali o velikanskem somu na dnu bajerja in racmanih, ki čez poletje izginejo, na koncu pa smo se seveda ustavili še na igrišču.

Slika 7.2921: Obiskali smo labode na koseškem bajerju

EVALVACIJA

Danes je bil Ajdin dan. Prvi dan v Bibi, ko smo zbirali predloge za dejavnosti, Ajde ni bilo v vrtcu. Naslednji dan je prišla, ampak ni imela nobenega predloga. Zato sem bila zelo vesela, da smo včeraj našli nekaj, kar jo zanima.

Danes smo šli na Koseški bajer. Videli smo labode in njihove mladiče, ki v resnici niso čisto nič grdi. Prebrali smo tudi, da racmani čez poletje nikamor ne izginejo, ampak samo zamenjajo barvo perja. Tako so videti veliko bolj podobni racam. Poučen in zabaven sprehod je uspel.

Sreda, 6. 8. 2014 – morska slika

Prisotni: Laura, Kristina, Jure, Analina, Neli, Lukas in Ajda.

Zjutraj sem na mizo zložila cel kup školjk. Otroci, ki so prihajali v vrtec, so jih občudovali, si jih ogledovali, jih šteli in spraševali, kje smo jih dobili. Pripravila sem trši papir, kamor jih bomo prilepili. Potem sem iz omare vzela kose samolepilnih tapet in iz njih nastigla trakove za okvir. Otroci so se muzali okrog. Kadar jim sploh ne povem, kaj delam, jih še bolj zanima. Če jih ne kličem zraven, pogosto kar sami pridejo in ne dajo in ne dajo miru, dokler jih ne zaposlim. Točno tako je bilo tudi danes. Komaj sem sproti pripravljala vse potrebno, otroci pa

so komaj čakali, da lahko začnejo z delom. Ko sem predlagala, da se gredo igrati in da začnemo po zajtrku, so me začeli vsak posebej nagovarjati. »Ane, Anastassia, samo meni boš dovolila, da že zdaj.« Seveda to ne gre, zato smo se izpogajali, da naredimo okvir, potem gremo na zajtrk, nadaljujemo pa po zajtrku.

Po zajtrku smo res takoj nadaljevali. Školjke so bile preveč lepe, da bi jih otroci lahko pustili počivati. Ko sem jim povedala, da bomo te izdelke prodali, so bili prepričani, da bodo starši za izdelke iz školjk plačali ogromno denarja.

EVALVACIJA

Otroci so uživali pri lepljenju in barvanju morske slike. Vsi izdelki so bili videti čudoviti. Čeprav sem imela jaz neko predstavo, kako naj bi izdelki izgledali, so si otroci zamislili sliko po svoje. To mi je bilo zelo všeč. Jure in Lan sta naredila okvir tako, da sta še po sredini dodala v vsaki smeri po en trak. Tako sta imela pred sabo štiri majhne okvirčke, v katere sta nalepila školjke. Lukas in Analina sta v sredini z vodenimi barvicami narisala sliko, školjke pa sta nalepila samo na okvir. Laura in Neli sta školjke polepili tako po sliki kot tudi po okvirju. Kristina in Ajda sta školjke polepili po sliki, vodenih barvic pa nista uporabili. Odločila sem se, da otrokom ne diktiram, s čim morajo zapolniti sliko in kje morajo lepiti. Tudi nisem hotela biti jaz tisti, ki odloča, ali je slika končana.

Slika 7.30: Izdelava morskih slik

Četrtek, 7. 8. 2014 – stojnica Aeternia, igra z ledom

Prisotni: Laura, Kristina, Jure, Analina, Neli in Lukas.

Takoj zjutraj sem na trši papir napisala: STOJNICA AETERNIA, papir postavila na škatlo s školjkami, ob škatlo pa začela zlagati otroške izdelke. Jure je prišel, še preden je bila stojnica pripravljena. Takoj je prišel k stojnici in me vprašal, če pripravljam izdelke za prodajo. Poiskal je svoj izdelek in ga takoj pokazal očku: »Na, oči, glej, tole moraš kupiti, ker zbiramo denar za sladoled.«

Juretov očka se je s sladoledom takoj strinjal in za izdelek plačal kar dvojno ceno. Pohvalil je izdelek, češ da je najlepši od vseh, in ga odnesel s sabo. Tako se je začela naša stojnica Aeternia. V enem dnevu smo prodali vse izdelke. Nekaj izdelkov smo prodali že zjutraj, za nekaj izdelkov pa smo zjutraj pobrali denar in jih rezervirali, prodali pa popoldne. Ajše danes ni bilo v vrtcu, zato njenega izdelka nismo prodajali. Skoraj vsi starši so za izdelek plačali kar dvojno ceno, kar je pomenilo, da bomo šli na sladoled kar dvakrat.

Včeraj je v vrtec prišla tudi Analina in takoj sem se dogovorila z njo, naj pride tudi danes. Analina si je pri načrtovanju »Poletja v vrtcu« želela igre z ledom in doma sem pripravila nekaj ledu. Nisem ga hotela prinesiti v vrtec takrat ko Analine ni, zato sem čakala, kdaj bo prišla. Dogovorjeno je bilo, da danes pride in led je čakal nanjo. Ker je zamujala, mi pa smo bili dogovorjeni, jo je skrbelo, da ne bi začeli brez nje. Mama je klicala v vrtec in sporočila zamudo ter prosila, če lahko z ledom počakamo. Ker je bil sončen dan (končno), smo se takoj po zajtrku odpravili ven. Ko je prišla Analina, smo ven odnesli mizo in z ledom smo se igrali kar zunaj. Otroci so ugibali, s čim sem obarvala led. Poskusili so risati z njim. Različno obarvane koščke ledu so mešali in raziskovali, kakšne barve nastajajo. Dolivali so vodo, da bi se led hitreje stalil, ko pa so bili koščki ledu majhni, so začeli razmišljati, kako bi čim dlje ostal. Analina me je prosila, če lahko košček ledu vzame s sabo domov. Dali sva ga v skodelico in upali, da bo zdržal čez kosilo. Analina je šla po kosilu domov. Do takrat nam je uspelo ohraniti čisto majhen košček za domov. Seveda se ji je na poti domov stalil, ampak želja, da bi ga pokazala mami, se ji je le uresničila.

Slika 7.221: Taljenje ledu 1**Slika 7.232: Taljenje ledu 2**

EVALVACIJA

Danes smo ujeli kar dve muhi na en mah. Prodali smo izdelke in se igrali z ledom. Stojnica je bila Laurina ideja, led pa Analinina. Obe dejavnosti sta bili uspešni, le da so od taljenja ledu otroci pričakovali malce več. V vodo sem vmešala premalo barve, zato z ledenimi kockami niso mogli risati. Analina je bila vseeno zelo vesela.

Petek, 8. 8. 2014. – glasbena predstava

Prisotni: Laura, Kristina, Jure, Neli, Lukas in Maša.

Maša je predlagala, da naredimo predstavo.

Maša: »Ja, predstavo boste gledali. In to ne navadno, ampak glasbeno. Jaz in Lukas bova igrala. Najprej bom jaz, potem bo pa Lukas, potem bova pa še skupaj.«

Laura je pripravila stole, Neli je napovedovala, Maša pa je igrala najprej na zvončke. Potem je nekajkrat udarila na tamburin in se spet vrnila na zvončke, ker so lepše zveneli. Potem se je priklonila, občinstvo pa je zaploskalo. Nastopil je glasbenik Lukas. Začel je pri malih klaviaturah, nadaljeval na tamburinu in zaključil na zvončkih. Tudi njemu so bili zvončki všeč. Tudi Lukas se je priklonil in požel lep aplavz. Maša je prišla nazaj na oder in glasno poklicala Lukasa: »Daj no Lukas, pridi že no!« Tretja točka se je začela. Maša je zasedla zvončke, Lukas pa tamburin.

Po predstavi smo šli na prislužen sladoleđ, potem pa na igrišče. Slike smo dobro prodali, zato nam je ostalo še nekaj denarja in se bomo še enkrat sladkali.

EVALVACIJA

To je bil Mašin dan. Tudi Maše na dan načrtovanja ni bilo v vrtcu, zato na plakatu ni bilo nobene njene ideje. Pri dejavnostih sicer zelo rada sodeluje, vendar je prav, da en dan namenimo njenemu predlogu. Zjutraj sem jo vprašala, kaj bi rada počela v vrtcu med poletjem.

Maša: »Ja, kaj, naredimo predstavo!«

Anastassia: »Kakšno predstavo pa?«

Maša: »Veš kaj, jaz in Lukas jo bova naredila. Samo midva, vi boste pa gledali, ha!«

Tako smo gledali in se čisto dobro zabavali. Lukas je bilo zelo nerodno, ko je nastopal. Igral je preveč grobo in nič kaj prijetno za ušesa. Zraven se je spačil, kar se je otrokom zdelo zelo smešno, meni pa je bilo jasno, da je vse skupaj rezultat treme. Dober odziv otrok je bil točno to, kar je potreboval, da se bo z nastopom naslednjič mogoče lažje spopadel. Maša je med nastopanjem zelo uživala. Z izpostavljanjem in nastopi nima nobenih težav. Če dobi še malo spodbude s strani občinstva, je dan popoln.

Evalvacija 5. tedna

Anastassia: »Otroci, kaj je bilo ta teden najlepše v vrtcu?«

Maša: »Predstava!«

Neli: »Meni je bilo pa najboljšo, ko smo šli na bajer gledat labode.«

Maša: »Ne pa ne! Predstava je bila najboljša, ane, Lukas!«

Lukas: »Ja.«

Neli: »Ja, kaj, meni so se zdeli pa labodi najboljši. Ane, Laura.«

Laura: »Ja, ej Neli, a se spomniš, kako so Lukasa hoteli napasti! Hihi.«

Lukas: »To ni smešno!«

Laura: »Ej, meni je bilo pa najboljšje, ko smo staršem prodali naše slike! Pa sladoled!«

Maša: »Moj je bil najboljši! Čokolada! Laura, katerega si imela pa ti?«

Laura: »Tudi čokolado.«

Maša: »Mmm, midve sva imeli najboljšega, ane?«

Laura: »Ja.«

Neli: »A se spomnite, ko je bila Analina v vrtcu in smo se igrali z ledom!«

Lukas: »Jaaa.«

Kristina: »Škoda, da led ni pisal. Kaj če bi pa še enkrat naredili led pa bi dali več barve noter?«

Anastassia: »Lahko.«

Jure: »Ja, pa bi poskusili, če bi se tudi po travi poznalo. Če bi pisal, bi jaz enega kar domov vzel.«

Ponedeljek, 11. 8. 2014 – obisk pri Analini

Prisotni: Kristina, Lukas, Lan in Neli.

Danes nas je Analina povabila na obisk. Analinina mamica je doma, ker ima dojenčka. Analina zato noče v vrtec, vendar pogreša družbo prijateljev iz vrtca.

Po zajtrku smo najprej narisali risbice za Analino, potem pa se odpravili k njej na obisk. Najprej so si otroci z zanimanjem ogledali, kje je Analina doma. Deklice so odhitele najprej lulat. Seveda so spotoma naredile inventuro šmink in lakov, ki jih ima Analina (Analina je v vrtcu znana po tem, da ji mamica kupi največ ličil). Po inventuri ličil nam je pokazala vse, kar ima: svojo sobo, igrače, čevlje (ima ene s petkami za igranje), zapestnice, frizerski salon ipd. Sledila je igra. Seveda smo se igrali to, kar se najraje igra Analina. Sestavljali smo hama perlice.

Lan: »Jes! Perliceee!«

Lukas: »Jaz bom žabo sestavil.«

Deklice so takoj okupirale modelčke zvezdic in srčkov, Lan pa leva.

Ko smo se vračali v vrtec, nas je Neli prosila, če gremo lahko v naš vrtec po perlice. Šli smo na sprehod mimo Aeternije in vzeli s sabo modelčke, perlice, peki papir in likalnik.

EVALVACIJA

Otroci so bili zelo veseli, da gremo k Analini na obisk. S sabo smo vzeli majhno darilce – risbice otrok. Analina je bila darila vesela, še bolj pa je bila vesela obiska prijateljic iz vrtca. Perlice so v našem vrtcu najbolj priljubljena igra, v Bibi pa perlic ni. Sicer jih otroci do zdaj niso pogrešali, ko pa se je danes ponudila tako lepa priložnost, ga zopet ni bilo junaka, ki bi se hotel igrati kar koli drugega. Igra s perlicami se je nadaljevala tudi popoldne v vrtcu.

Torek, 12. 8. 2014 – vulkan

Prisotni: Kristina, Lukas, Lan in Neli.

Takoj zjutraj se je dan začel s perlicami. Po zajtrku so otroci hoteli nadaljevati s perlicami, ampak čaka nas še nekaj drugega.

Lukas je že večkrat omenil vulkan, zato smo se odločili, da ga naredimo. Danes sem v vrtec prinesla sodo, vinski kis, pollitrsko plastenko, lij, pet plastenk (1,5l) in balone.

Otrokom sem razdelila plastenke (1,5l). Vsak je moral v svojo plastenko do črtice naliti vinski kis. Potem sem jim razdelila balone. Vsak je moral v svoj balon stresti merico sode. Potem so morali balon natakni na plastenko in ga dvigniti. Baloni so se napihnili, otroci pa so obstali odprtih ust. Sledil je velik vzklik: »Uaaaau!« Napihnjene balone smo zavezali in vzeli na igrišče. Vzeti smo morali tudi manjšo plastenko, kis in sodo. V peskovniku smo namreč naredili vulkan. Neli sem rekla, naj naliže nekaj kisa v plastenko. Potem sem Lanu in Lukasu naročila, naj okrog plastenke naredita hrib iz peska. Ko je bila plastenka skrita v peščenem hribu, sem Lukasu naročila, naj strese nekaj sode bikarbone v luknjico na vrhu hriba. Lukas je stresel sodo v luknjico in nastal je vulkan. Otroci so bili presenečeni nad uspehom poskusa. Vsi so hoteli poskusiti. Poskus smo večkrat ponovili. Potem so se šli otroci igrati z baloni.

EVALVACIJA

Čeprav poskusov s sodo ni bilo na našem plakatu, sem se odločila, da jih pripravimo, saj sem Lukasa večkrat slišala govoriti o vulkanih. Lukas je sicer že imel svoj dan, vendar je to poletje zelo veliko v vrtcu in prav je, da upoštevam njegove želje. Poskusa sta bila zelo zanimiva tudi za ostale otroke.

Sreda, 13. 8. 2014 – telovadnica

Prisotni: Laura, Kristina, Lukas, Lan, Neli in Ajda.

Lan je predlagal, da bi šli enkrat v telovadnico. Takoj po zajtrku smo pohiteli v telovadnico, da nas ne bi kdo prehitel. Ker smo čez leto v dislocirani enoti, le redko pridemo v telovadnico: malo zato, ker imamo toliko drugih dejavnosti, pa tudi zato, ker telovadnica nima veliko opreme. Pa vendar imajo v Bibi nekaj stvari, zaradi katerih se včasih spleča tja. Danes so otroke navdušili žoge za skakanje, čutna pot in poligon. Otroci so morali opraviti vaje: slalom, hojo po klopi, plazenje skozi tunel, ciljanje koša, plezanje po ribstolu in spust po toboganu. Ker je bilo v vrtcu malo otrok, je bil poligon še posebej zanimiv, saj ni bilo nobene vrste za čakanje. Otroci so uživali v vajah, vendar so se tudi naveličali. Ta dan so imeli tudi drugi v planu telovadnico, in sicer ogled risank. Povabili so nas, da ostanemo v telovadnici. Vsi otroci so navijali, da bi ostali. Tako je tokrat izjemoma tudi Aeternia gledala risanke.

EVALVACIJA

Naš načrt se dopolnjuje in izpolnjuje. Dodajamo ideje in uresničujemo želje. Željo, da bi imeli telovadbo v telovadnici, je izrazil Lan, vendar verjamem, da so si tudi ostali tega želeli. Pridno so sodelovali pri izvedbi telovadne urice, za nameček pa so dobili še nagrado – risanko. Dan v vrtcu je bil v očeh otrok uspešen.

Četrtek, 14. 8. 2014 – harmonij

Prisotni: Laura, Kristina, Julijan, Lan, Neli, Ajda in Matjaž.

Laura je v vrtec prinesla harmonij. Omenjeni harmonij ima sicer počen meh, kar pomeni, da ni tako glasen, kot bi sicer moral biti, vendar igra. Laura je najprej pokazala, kako se igra, potem pa so poskusili še ostali otroci. Najprej so igrali vsak posebej, potem pa so se spomnili, da bo lažje, če si pomagajo. Neli je pritiskala tipke, Laura pa je potiskala meh. Še bolje jim je šlo, ko so poskusili vsi skupaj. Potem so se spomnili, da bi nekdo pel, drugi pa igrali. Fantje so raje igrali, deklice pa so se menjavale. Enkrat so pele, drugič igrale. Menjavali pa so se tudi na harmoniju, tako da so enkrat pritiskali tipke, drugič pa potiskali meh.

Otroci so poskušali igrati zdaj na bele, zdaj na črne tipke. Laura se je naveličala in šla malo po svoje. Tudi Neli se je naveličala igrati. Spomnila se je, da lahko nekdo tudi pleše. Zmenili so se, da vsakič eden pleše, drugi pa igrajo. Začela je seveda Neli, nato pa so sledili Laura, Kristina, Ajša, Julijan in Lan. Samo Matjaž ni hotel plesati: »Ker fantje ne plešejo radi.«

EVALVACIJA

Laura je prinesla v vrtec harmonij in otroci so bili nad njim navdušeni. Najprej se je Lauri to zdelo super, kasneje pa se je ona že malce naveličala. Otroci so poskušali igrati na vse mogoče načine, Laura pa se je hotela umakniti. Vsakič, ko so se spomnili nečesa novega, je prišla zraven, potem pa spet po svoje. Ko so se spomnili, da bi nekdo pel, je hotela ona peti. Ko se je Neli spomnila, da bi nekdo plesal, je bila spet Laura prva v vrsti. Ko so bile na vrsti druge deklice, se je Laura spomnila, da mora glasbenikom prinesiti kaj za pod zob, da bodo lažje igrali. Prinesla jim je kavico, čaj in piškotke.

Slika 7.243: Igramo na harmonij

Evalvacija 6. tedna

Anastassia: »Kaj je bilo ta teden najboljše?«

Lukas: »Vulkan!«

Neli: »Ja! Pa baloni. Laura, veš, kako so se baloni napihnil! Tako, smo dali na plastenko in obrnili okrog, potem so se pa kar sami napihnil. Ali pa Laura, a veš, da smo bili pri Analini na obisku? Prav doma smo bili pri njej. Nam je pokazala, kakšne šminke ima, pa hama perlice smo sestavljali.«

Laura: »O, škoda, da me ni bilo.«

Neli: »Ja, res škoda.«

Matjaž: »Ja, kaj, kaj pa danes? Smo igrali na tisti inštrument, Laura, kako se že reče?«

Laura: »Harmonij. Ja, to ni nič takega, jaz ga imam doma in ga ne rabim več, ker je dolgočasen.«

Neli: »Ne pa ne, Laura, prav lepo smo se imeli. Kristina, a bova jutri tudi igrali?«

Kristina: »Ja, lahko. Aja, ne, jutri ni vrtca, Neli.«

Neli: »Aja. Anastassia, kdaj bomo šli pa nazaj v naš vrtec? A bom jaz takrat že v šoli?«

Anastassia: »Samo še drugi teden bomo v Bibi, potem gremo pa v Aeternio. Moram pogledat, če boš ti takrat v vrtcu ... Ja, boš.«

Neli: »Še dobro, ker mi je tam všeč.«

Ponedeljek, 18. 8. 2014 – pletenje zapestnic

Prisotni: Laura, Matjaž, Kristina, Analina, Neli, Lukas, Tea, Lin, Jure in Lan.

Zadnji načrti

Danes sta s počitnic prišla Lin in Tea (po enem mesecu), v četrtek pa je bil prvič v vrtcu Matjaž (po dveh mesecih). Vprašali smo jih, kaj bi radi delali v vrtcu, da izpolnimo še njihove želje, če jih imajo, in naredimo načrt za zadnji teden. Vsi so odgovorili, da se želijo igrati. Kaj bi se igrali, niso vedeli, vedeli pa so, s kom se želijo igrati. Val se želi igrati z Lukasom, Lea prav tako, Matjaž pa z Ažbetom, ki ga žal ni v vrtcu.

Matjaž: »Potem pa z Lukasom, če Ažbeta ni v vrtcu.«

Ponedeljki so dnevi za igranje, naj bo.

Nato sem vprašala še Kristino in Neli, ki sta prav tako manjkali v vrtcu, ko smo delali načrt. Neli je predlagala zabavo. Super, saj to imamo pravzaprav že v načrtu. Še Kristino sem vprašala, kaj bi ona delala. Tudi ona je rekla, da si želi zabavo.

Anastassia: »Kakšno zabavo pa?«

Neli: »Da bi prinesli plišaste igračke in bi se z njimi obmetavali in igrali.«

Anastassia: »Kristina, kakšno zabavo si pa ti želiš?«

Kristina: »Da bi imeli sladoled.«

Jure: »Tak v skodelicah, pa smetano.«

Lan: »In čokoladne mrvice!«

Otroke sem povabila k plakatu. Ogladali smo si, kaj še »moramo« narediti in določili dan izvedbe:

- venčke za princese – torek;
- zabava – sredo;
- igrala/hiške iz vej – četrtek;
- gremo v Aeternijo – petek.

Anastassia: »Laura, kako bi naredili venčke za princeze?«

Laura: »Em, veš kako, tako, da bi dali en tak trak na glavo in potem bi gor nalepili kakšne rožice, ali pa kakšne listke, travo ... tako.«

Anastassia: »A bi mi to lahko naredili na tistem novem igrišču, kjer smo bili že zadnjič?«

Laura: »Ja, lahko. Saj tam raste veliko trave in rožic. Pa še tiste hiške so, a veš?«

Po pogovornem krogu je v vrtec prišla Analina. S seboj je prinesla cel komplet za pletenje zapestnic. Deklice so si vse navdušene ogledovale paket. Analina jim je pokazala, kako naredi zapestnico, in deklice so začele plesti vsaka svojo zapestnico. Vmes so se pogovarjale in hihitale. Lukas, Lin, in Matjaž so se igrali z avtomobilčki, Tea pa je hodila za njimi in jim nagajala. Zapestnice je še ne zanimajo, avtomobilčki pa tudi ne preveč. Matjaž se je domislil in predlagal: »Ej Tea, kaj če bi ti pobirala vstopnino, ker tukaj avtomobilčki ne smejo, če ne plačajo.« »Jaaa, seveda, da mi boste plačali, ane? Sto petdeset mi boste plačali, prav?« je rekla Tea. Tako je bila igra rešena.

EVALVACIJA

Danes so se otroci spet veliko igrali. Še pred tem smo v pogovornem krogu naredili načrt za cel teden, kar je zelo pomembno. Otroci so sicer sodelovali v pogovoru in mi pomagali s svojimi idejami, vendar je motivacija za projekt že padla. Otroci, ki prihajajo s počitnic, bi se radi prosto igrali. Projekt Poletje v vrtcu smo začeli na začetku počitnic. Takrat je bilo zanimivo, novo in pestro, zdaj pa vsi že nestrpnost pričakujejo, da gremo naprej. Mlajši otroci odštevajo, kdaj gremo v naš vrtec, šolarji, ki v obeh vrtcih poznajo že čisto vse kotičke, pa v šolo.

Torek, 19. 8. 2014 – venčki za princeze

Prisotni: Laura, Matjaž, Kristina, Analina, Neli, Lukas, Tea, Lin, Jure, Lan, Tarja in Erin.

Zjutraj sva z Lauro narezali trakove iz papirja in jih speli. Na trakove bodo otroci lepili rožice in trave. Takoj po zajtrku smo se odpravili na igrišče na Vodnikovi. Otroci so šli takoj nabirat rože in travo.

Neli: »Moj venček bo najlepši, ker bom nabrala najlepše rože.«

Laura: »Pa kaj, saj jaz tudi samo ta lepe rože nabiram.«

Tarja: »Neli, a ti misliš, da je tale dovolj lepa?«

Analina: »Ja, kaj, ja kaj, kaj pa moje!? Jaz bom nabrala samo modre in vijolične. Moje bodo najlepše!«

Tarja: »Joj, Analina, a ti misliš, da rumene niso lepe ali kaj? Lej tole!«

Erin: »Ta je pa že malo ovenela, je pa ne bom.«

Dolgo so deklice nabirale, malo lepile, in spet nabirale ter izdelale cvetlične krone, ki jih je Laura poimenovala »venčki za princese«.

Fantje so se raje kot z venčki zaposlili na plezalu.

Slika 7.254: Izdelujemo venčke za princese

Slika 7.265: Izdelan venček

EVALVACIJA

Venčki za princese so zelo zaposlili otroke. Ker so tako dolgo nabirali rože in trave, sem nekajkrat pomislila, da nič ne nabirajo, potem pa sem pristopila bližje in slišala, kako se deklice pogovarjajo. Nabiranje rož so zelo resno opravile. Potrudile so se nabrati le najlepše rože in to jim je vzelo ogromno časa. Vsaka po svoje se je odločila, katere rože je nabirala.

Med lepljenjem so me deklice spraševale, kako se določene rože imenujejo. Nekatere so poznale, drugih ne. Ivanjščici je Laura rekla marjetica, Tarja pa jo je takoj popravila: »Ne! Marjetice so tiste male.«

Laura: »Ja, kako se pa potem te imenujejo?«

Anastassia: »Kdo ve?« Ker je bila tišina, sem jim kar sama povedala: »Ivanjščice.«

Tarja: »Aja.«

Laura: »Moja mami jim pa reče kar marjetice.«

Erin: »A je tole detelja?«

Anastassia: »Ja, to je bela detelja.«

Erin: »A to je pa vijolična detelja, ane?«

Anastassia: »Ja, je vijolična, ampak reče se ji pa črna detelja.«

Erin: »A črna?«

Analina: »Kaj pa moja, kaj pa moja? A?«

Anastassia: »To je njivsko grabljišče, ta je pa zvončnica, za druge pa ne vem. Lahko v vrtcu pogledamo na splet.«

Deklice so si venčke z veseljem naredile, kasneje v vrtcu pa so se z njimi tudi igrale, da so princese. Venčki so projektu Poletje v vrtcu vrnil prejšnji žar in nadaljujemo s polno paro.

Sreda, 20. 8. 2014 – zabava s plišastimi igračkami in sladoled

Prisotni: Laura, Matjaž, Kristina, Neli, Analina, Erin, Lukas, Tea, Lin, Jure, Tirt, Ajda, Julijan in Aleksej.

Neli je bila danes že ob 8. uri v vrtcu, kar je zanjo zelo zgodnja ura. Običajno pride okrog 9. ure. S sabo je prinesla tri plišaste igrače. »Da jih bo lahko še komu posodila, če bo kdo slučajno pozabil.«

Tudi ostali so prinesli vsak svojo plišasto igračo. Le Lukas je prinesel raje plastičnega netopirja. Ajda je prišla brez igrače, ker je v ponedeljek in torek ni bilo v vrtcu in ni vedela za naš dogovor.

Zavrteli smo CD z afriško glasbo, ki ga je prinesla Alenka, ko se je vrnila z dopusta v Maroku. Otroci so se obmetavali s plišastimi igračkami, jih stiskali in z njimi plesali. Danes je prišel tudi Tirt. Tirt zelo redko pride v vrtec, se urico ali dve poigra, nato pa se poslovijo. Ker mu glasba ni bila preveč všeč, je predlagal, da bi se raje igrali skrivalnice za plišaste igrače. Vsakič nekdo skrije svojo plišasto igračo, drugi pa jo morajo poiskati. Otrokom je bila ideja

zelo všeč in tudi Tirt je užival v igri. V vrtcu je ostal celo uro in pol. Tudi on je imel s sabo svojo igračo, čisto tako za vsak slučaj, če mu bomo dovolili, da jo prinese s sabo v igralnico.

Čez nekaj časa je Neli vprašala, kdaj bo sladoled. Alenka se je pohecala, da sladoleda pa v našem vrtcu že ne jemo, potem pa dodala: »Ja kaj, a ga kar prinesemo in pojemo?« Otroci so bili takoj zraven. Jure se je nasmehnil: »Ja, itak!« Šla sem v kuhinjo po sladoled, otroci pa so pospravili igralnico. Tirt se je odločil, da mora domov. Čeprav ima rad sladoled, je bil že dovolj dolgo v vrtcu, tako da zdaj gre, mi pa smo plišaste igrače zložili na eno mizo in jim ponudili »sladoled«. Ostale mize smo dali skupaj, si šli umiti roke in se usedli za mize. Laura se je ponudila za pomoč: »Anastassia, a lahko jaz žličke razdelim?«

Anastassia: »Seveda.«

Analina: »Anastassia, jaz bom samo čokolado!«

Tarja: »Mmm, njami, jaz pa samo vaniljo.«

Matjaž: »Jaz bom pa vse tri.«

Erin: »Anastassia, a jaz to lahko, ker imam dieto?«

Anastassia: »Lahko tega dietnega.« Pokazala sem na rižev sladoled, ker imajo Erin, Julijan in Aleksej alergijo na mleko.

Erin: »Ooo, škoda, da mi nimamo tudi čokoladnega.«

Potem sem morala nemudoma na glas prebrati, katere sestavine so navedene v čokoladnih mrvicah.

Erin: »Še dobro, da vsaj mrvice lahko, pa smetano (rastlinsko), ane, Aleksej.«

Slika 7.276: Plišaste igrače se zabavajo

EVALVACIJA

Danes o dolgočasju ni bilo nobenih sledi in nikogar ni bilo, ki ne bi hotel sodelovati in se igrati s plišasto igračo. Tirt pa je bil edini, ki ni hotel plesati na afriško glasbo in jesti sladoleda.

Četrtek, 21. 8. 2014 – v gozdu

Prisotni: Laura, Matjaž, Neli, Lukas, Tea, Lin, Aleksej, Julijan in Ajda.

Ko smo prišli v gozd, smo najprej opazili, da so tla razmočena, ker je letos ogromno dežja. V štoru sredi »naše« jase smo našli žabo. Žaba se nam je skrila, kakor hitro se je le lahko, otroci pa so se odločili, da ji poleg štora naredijo hiško. Na kupček so prislonili par vejic in listov. Potem smo seveda morali narediti še hiško za otroke. Po tleh je ležalo ogromno vej. Otroci so jih začeli nositi okrog in si z njimi označili, kje je hiša. Spontano so se razdelili v manjše skupinice. Z vejami je vsaka skupinica označila svojo hišo. Označili so kuhinjo in dnevno sobo, potem pa so si razdelili vloge. Kot pravi gozdni prebivalci so šli potem raziskovat gozd. Vživel so se vsak v svojo vlogo v domišljjski igri. Za svojo družino so nabirali hrano, iskali skrivne koticke, se lovili, skrivali ipd.

EVALVACIJA

Otroci in obe vzgojiteljici smo v gozdu uživali. Otroci so sproščeno tekali okrog in skozi igro raziskovali gozd. Lin je našel polžka, Lukas pa žabo. Razgiban teren je otrokom ponujal pravi izziv. Po bolj strmih pobočjih so se le počasi in previdno podali, se nekaj časa negotovo prestopali, na koncu pa so razposajeno skakali povsod. Veje na tleh so na začetku predstavljale prave pregrade, kasneje pa so jih otroci odločno prestopali in odmikali. Doživeli smo velik spretnostni izziv in ga kar med igro uspešno opravili. Otroci so bili večinoma nasmejani in dobre volje. Ko so naleteli na oviro, so konstruktivno razmislili o možnostih, ki jih imajo, in se podali čez ovire novim zmagam naproti.

Petek, 22. 8. 2014 – gremo v Aeternio

Prisotni: Laura, Matjaž, Neli, Lukas, Tea, Lin, Aleksej, Julijan in Ajda.

Tako otroci kot tudi vzgojiteljice že nestrpnost čakamo, da se bomo vrnili v naš vrtec. Danes smo se odpravili tja, da vzgojiteljice pripravimo igralnice, otroci pa se lahko med tem igrajo. Ko smo prišli tja, so se fantje takoj zapodili k lego kockam. Laura, Neli in Ajda so se na

kavču igrale z vilinci in zmaji, Tea pa je v kuhinji pripravljala pojedino za pojedino. Vzgojiteljice smo morale jesti nekaj tort, burekov, pic in zelenjavnih juhic ter popiti nekaj čajev in kavic. Teji je kmalu prišla pomagat še Ajda. Od takrat naprej pa je bilo seveda med dobrotami tudi nekaj strupenih.

K meni je prišel Julijan in rekel: »Anastassia, pridi nekaj pogledat!« Odpeljal me je v kopalnico in mi pokazal, kako naredi milni mehurček kar z roko. Ker je to pokazal tudi otrokom, so se vsi trudili, da bi tudi njim uspelo. Nekateri bolj, drugi pa manj uspešno so si milili roke in pihali. Vsem so bili milni mehurčki všeč in odločeni so, da se naučijo spretnostne tehnike pihanja med prste.

Slika 7.287: Milni mehurčki izpod prstov

EVALVACIJA

Za nami je še en uspešen dan, zadnji dan projekta. Vsi se veselimo prihoda nazaj v naš vrtec. Od Bibe se nismo niti poslavljali niti nismo bili žalostni, da se je naše bivanje tam zaključilo. Igra v našem vrtcu je bila odlična ideja. Otroci so se sami zaposlili. Igrali so se tisto, kar jim je med poletjem »najbolj manjkalo«. Ko smo se odpravljali na kosilo, je Lan vprašal: »Zakaj pa ne bi kar tukaj jedli kosila? Pokličimo Stojana in recimo, da nam pripelje kosilo v Aeternio.« Njegova ideja žal ni bila izvedljiva, od kosila v našem vrtcu pa nas loči samo še vikend.

Evalvacija 7. tedna

Anastassia: »Kaj vam je bilo ta teden najbolj všeč?«

Neli: »Zabava! Pa sladoled!«

Laura: »Em, Anastassia, moja mami je rekla, da je bil moj venček najlepši. Samo da je že ovenel. Ampak bom novega naredila. Skupaj z mamico. Ker mamica bi se tudi rada naučila delati take venčke.«

Aleksej: »Lego kocke!«

8.0 EVALVACIJA PROJEKTA

Z Bibo čez leto veliko sodelujemo in se obiskujemo, včasih pa se skupaj celo kam odpravimo. Vendar predolgega gostovanja na tujem ne maramo ne mi ne oni. Potrebni je kup dogovorov in prilagajanj, saj je v Bibi vse tako drugače, težko je zamenjati okolje, organizacija dela je tam drugačna, igralnice pa so neurejene (čez poletje jih preurejajo in selijo stvari iz ene v drugo igralnico). Zato smo se odločili za projekt, ki bi nam vsem olajšal naše bivanje v Bibi. Projekt je bil zelo uspešen. Celo poletje se je v naši skupini dogajalo ogromno zanimivih dejavnosti, ki so otroke naravnost vabile v vrtec. Najpomembnejše pa so bile seveda njihove ideje. Otrokom se je zdelo zelo pomembno, da smo delali tisto, kar so predlagali oni. Ker smo že večkrat izvajali iste dejavnosti, imam tokrat možnost primerjati razliko med delom, ki ga načrtujemo vzgojiteljice, in delom, ki ga predlagajo otroci. Tako kot sem bila presenečena nad idejami (nisem pričakovala, da bodo otroci želeli oblikovati glino ali snemati film), sem bila presenečena tudi nad izvedbo. Otroci so z veseljem sodelovali. Še več, kadar je bila na programu njihova dejavnost, so prišli prej v vrtec. Zjutraj so komaj čakali in priganjali starše: »Kdaj že grem v vrtec?«

Tako ideje kot tudi izvedbo sem prepustila otrokom, dokler je le šlo. Venčke za princese smo delali po Laurinem načrtu, glino smo gnetli, kot je predlagala Tarja, maketo mesta smo izdelali po Levovem načrtu, snemali smo, kot je zrežirala Iva, predstavo so otroci igrali po svojem navdihu ipd.

Ko ni bilo idej, smo pomagale vzgojiteljice. Nekajkrat se je izkazalo, da je težko. Lev kot arhitekt sploh ni hotel pomagati pri izdelavi makete, ker to delajo delavci, on pa je arhitekt. Laura si je hotela pri čarobnem prahu že premisliti, ker ni vedela, kako bi ga naredili. Nekajkrat so nam ga zagodli celo starši. Iva se je poslovila od vrtca kar tako na »tri štiri zdaj«. Njenih idej nismo mogli realizirati, ko je bila v vrtcu. Julija Liza se je poslovila še preden nam je uspelo narediti razstavo slik v garderobi. Tudi Satja Sara, Iško, Ažbe, Tea in Lin so nam pobegnili na morje za skoraj cele počitnice, zato je bilo nemogoče načrtovati dejavnosti po njihovih željah. V vrtcu so bili le nekajkrat, zato se jim najbrž ne zdi krivično, da jih sploh nismo vprašali, kaj si želijo.

8.1 Shema izvedenih dejavnosti

Slika 8.1: Po končanem projektu

8.2 Spremembe, dopolnitve ali preoblikovanje načrta

Včasih smo spremenili, dopolnili ali preoblikovali načrte.

Ajda: Koseški bajer in labodi

Pohod na bajer je prvi dan predlagala že Tjaša, vendar sem čakala na priložnost, da ga upravičim, ko pa je Ajda spraševala o labodih, se mi je zdelo to njeno zanimanje dovolj dober razlog.

Kristina: Smrkelj

Smrkelj je Kristina predlagala čisto nepričakovano in vsi smo z veseljem sodelovali. Seveda je bilo tudi njej všeč, da je nekaj predlagala. Kristina redko kaj predlaga, zato je bil ta predlog še toliko bolj dobrodošel.

Neli ima svoj dan: Zabava

Zabava je bila v načrtu že od prvega dne dalje. Vendar do realizacije ni in ni prišlo. Ko smo gledali na načrt in videli, da še nismo imeli zabave, Ive pa že dolgo sploh ni več v vrtcu, sem predlagala, da Neli odloči, kakšno zabavo bomo pripravili.

Mašin dan: Glasbena predstava

Maša me je povabila na predstavo. Ozrla sem se po igralnici in videla, da so otroci že pripravili stole za gledalce. V trenutku mi je postalo jasno, da bom podrta nekaj njim pomembnega, če vztrajam pri prejšnjih načrtih. Pospravila sem, kar sem imela pripravljeno, in se pridružila otrokom.

Kasneje se je izkazalo, da je bil ta dan prav zadnji Mašin dan v našem vrtcu. Naslednji dan je šla Maša na morje, po morju pa v enoto Čenča.

Laurinih predlogov je bilo veliko, čez poletje pa je bila tudi veliko v vrtcu, tako da smo jih imeli možnost uresničiti. Poleg venčkov za princese, čarobnega prahu, stojnice in predstave smo imeli možnost tudi igrati na harmonij.

Lan: Telovadnica

Lan je predlagal, da bi šli kdaj v telovadnico. Nekega deževnega dne smo mu izpolnili željo.

8.3 Vprašanja za načrtovanje

KAJ BI TI RAD DELAL V VRTCU ČEZ POLETJE?

Prvi dan projekta smo se pogovorili o tem, kaj bi otroci radi delali v vrtcu med poletjem v Bibi. Otroci so mi povedali svoje želje, jaz pa sem jih zabeležila na papir. Naslednji dan sem njihove ideje napisala in narisala na plakat. Ker vseh otrok ni bilo v vrtcu in ker so se otroci nekaterih dejavnosti domislili tudi kasneje, sem nekatere ideje dodajala naknadno. Na list papirja sem napisala dejavnost in nalepila list poleg plakata.

KAKO BOMO TO NAREDILI?

Tisti, ki je določeno dejavnost predlagal, je tudi določil, kako bomo to storili. Vsak otrok je bil torej glavni pri svoji dejavnosti. Podrobno sem ga vprašala sledeča vprašanja:

- Kaj potrebujemo?
- Kje lahko to naredimo?
- Do kdaj lahko pripravimo vse potrebno?
- Kdaj lahko izvedemo dejavnost?

Otrokom je bilo všeč, da so bili v vlogi glavnega in so jih vsi ubogali. Nekateri so svojo vlogo v celoti prevzeli in jo odlično opravili. Iva je neizmerno uživala v vlogi režiserke. Razporedila je igralce, določila snemalca in prisluhnila željam »svojih podrejenih«. Nekateri otroci so sami pripravili vse potrebno za dejavnost. Maša je organizirala otroke, da so ji pomagali pripraviti vse, še preden sem opazila, da nas čaka glasbena predstava. Laura je prinesla v vrtec harmonij, jaz pa pri tem nisem imela nobenega dela.

Včasih so imeli otroci težavo pri izvedbi dejavnosti. Lev si je izmislil izdelavo makete mesta. Izmišljal si je mnogo možnosti za realizacijo, ko pa je bilo treba zares narediti, kar je bilo v načrtu, mu ni šlo. Mama mu je pomagala, ker ji je povedal, da potrebujemo kartonsko embalažo. Prinesla sta celo vrečo škatlic. Ampak pri realizaciji se je zataknilo. Lev je spreminjal načrt in odgovornost prenašal na druge.

Nekateri otroci so naleteli na težavo že pri sami izbiri dejavnosti. Lan in Ažbe se nista spomnila, kaj bi lahko delali v vrtcu, zato sta v pogovornem krogu ponovila za predhodnikom. Julija Liza se ni mogla spomniti ničesar, šele na koncu je rekla, da bi delali kaj iz papirja in naravnih materialov. Ajdo smo večkrat vprašali, kaj bi delala v vrtcu, a se ni mogla spomniti ničesar. Potem sem si po pogovoru o Grdem račku izmislila pohod do Koseškega bajerja. To štejem kot njeno pobudo, saj ji je bilo zelo všeč, da smo se odpravili do bajerja, labodi pa so jo zelo zanimali.

Ko smo naleteli na težavo, smo se je lotili s skupnimi močmi. Vzgojiteljice smo se v dogajanje vmešale le takrat, ko smo videle, da otroci sami ne zmorejo.

8.4 Vprašanja za evalviranje z otroki

ALI VAM JE BILA DANAŠNJA DEJAVNOST VŠEČ?

Otroci so bili večinoma zadovoljni z dogajanjem v vrtcu, pri evalvaciji pa so najbolj sodelovali tisti, ki so bili tisti dan glavni. Tarja je z izrazom na obrazu ali pa poskoki nebesedno skoraj vedno pokazala, da je navdušena. Na začetku me je skrbelo, da bo določena dejavnost všeč le otroku, ki jo je predlagal, ostalim pa ne. Skrbelo me je, kaj bo, če bodo do dejavnosti preveč kritični, vendar so bili otroci z dejavnostmi zelo zadovoljni.

KAJ STE SI NAJBOLJ ZAPOMNILI/VAM JE BILO NAJBOLJ VŠEČ/VAS JE NAJBOLJ PRITEGNILO?

Otrokom je bilo največkrat všeč točno tisto, kar so predlagali in kjer so bili najbolj aktivni.

Maša: »Da sem jaz nastopala, vi ste me pa gledali.«

Laura: »Da sem nabrala najlepše rožice. Da smo dali v čarobni prah bleščice.«

ALI BOMO DEJAVNOST ŠE KDAJ IZVEDLI?

Večina dejavnosti je dobila zeleno luč za ponovitev. Nekatere dejavnosti smo po zaključku projekta še večkrat ponovili (pletenje zapestnic, telovadno urico v telovadnici, igranje harmonija, predstavo, zabavo, ristanc, smrkelj, obisk igrišča ob Vodnikovi cesti, pohod do bajerja/Tivolija), nekatere pa še načrtujemo (tržnico, snemanje filma, kino, lutke na palčkah, vulkan, obisk gozda ipd.). Nekaj je tudi takšnih, za katere otroci ne izrazijo zanimanja (maketa mesta, knjižne kazalke, igračke iz balona, čarobni prah, ladjice).

KAJ VAM NI BILO VŠEČ?

Deklicam ni bilo všeč, da arhitekt Lev ni pomagal, in da je začelo deževati, ko smo delali venčke za princese. Nekaterim otrokom ni bilo všeč, da so se kartonske ladjice takoj uničile.

KAJ VAM JE BILO V CELEM POLETJU NAJBOLJ VŠEČ?

Ob koncu projekta so otroci že malo pozabili, kaj vse se je dogajalo čez poletje. Prvi teden po prihodu v Aeternio smo se v pogovornem krogu pogovarjali, kaj jim je bilo najbolj všeč v celem poletju. Otroci so dolgo razmišljali, preden so se spomnili, kaj smo v Bibi sploh počeli. Šele ko sem začela naštevati dejavnosti, so se spomnili. Večinoma so povedali tisto dejavnost, ki so jo sami predlagali. Všeč pa jim je bil tudi sladoled. Nekaterih dejavnosti otroci med pogovornim krogom niso omenjali, zjutraj med prosto igro pa se jih radi igrajo ali prosijo, če se lahko igrajo. Včasih pripravijo predstavo, pletejo zapestnice, igrajo harmonij ipd.

Lukasu se je zdelo zelo pomembno: »Da smo poklicali Achyutha v Indijo.«

9.0 ZAKLJUČEK

V diplomski nalogi sem nameravala evalvirati projekt otroške participacije, ki smo ga izvedli med poletjem 2014, postopke v procesu reševanja problemov in vprašanja ravni demokratičnega odločanja v skupinah Aeternia 1 in 2 ljubljanskega vrtca Najdihojca.

Projekt Poletje v vrtcu je projekt odprtega tipa in kot tak idealen (to se je pokazalo tudi pri sami izvedbi in evalvaciji projekta) za vzpostavitev demokratičnih odnosov med odraslimi in otroki, prav tako pa tudi med otroki samimi. Kot zelo pomemben faktor participacije se je izkazalo poslušanje, o katerem govori Rinaldi (v Abbott, Nutbrown, 2001: 28): »Otroci si želijo rasti, so radovedni, znajo se čuditi – biti navdušeni, želijo se povezati z drugimi, komunicirati. Otroci se želijo izraziti v več jezikih, odprti so za izmenjavo dejanj in ljubezni. Nočejo samo prejemati, ampak tudi dajati – ponuditi. Če verjamemo, da imajo tudi otroci svoje lastne teorije, interpretacije in vprašanja, da so lahko vodje procesa učenja, potem najpomembnejša beseda v izobraževanju ni govoriti/pojasnjevati/prenesti znanje, ampak poslušati, kar pomeni biti odprt za druge in njihovo sporočilo, poslušati v stotinah jezikov, z vsemi čuti, biti odprt za drugačnosti in prepoznavanje vrednosti drugačnih gledišč in interpretacij.«

Pri vprašanju, kje bi otroci radi participirali, sem bila presenečeni, saj sem pričakovala nemogoče ideje, ampak se je izkazalo, da so želje otrok zelo realne (gnesti glino, taliti led, pripraviti predstavo). Naštevali so dejavnosti, ki jih tudi sicer pripravljamo. Drugačen je bil le pristop in ta se je izkazal za poglobljenega.

Vsi prisotni otroci so imeli možnost participirati pri načrtu vsaj ene dejavnosti po njihovi želji in biti glavni pri izvedbi le-te. Prav tako so imeli vsi otroci možnost sodelovati v vseh dejavnostih in prispevati svoje predloge. Je pa res, da so nekateri otroci (predvsem starejši) to možnost izkoristili boljše kot drugi (mlajšim se je to zdelo včasih težko).

Na začetku projekta so otroci izrazili presenečenje nad možnostjo odločanja. Včasih niso hoteli verjeti, da je naše načrtovanje realno in da bomo načrte tudi uresničili. Vsakič znova so bili navdušeni nad uresničevanjem ideje. Med projektom pa se je stopnja zaupanja v skupno

načrtovanje in v težo njihovih idej/pobud povečala. Za nove pobude ni bil potreben pogovorni krog, ampak smo se pogovorili kar sproti (ob prihodu v vrtec ali tekom dopoldneva).

Otroci so med dejavnostmi včasih poskakovali, se spogledovali in nasmihali ter tako sporočali navdušenje. Pri dejavnostih so se res trudili – nikoli prej niso naredili tako lepih glinenih ribic ali morskih slik po svojem navdihu. V vrtec so prihajali prej kot običajno. Vrtčevskega druženja so se res veselili.

Aktivna udeležba in sodelovanje z zadovoljstvom kažeta na uspešnost projekta in dobro popotnico za nadaljnje delo.

10.0 LITERATURA

- Abbott, L., Nutbrown, C. (2001). *Experiencing Reggio Emilia implications for pre-school provision*. Berkshire; New York : Open University Press.
- Bahovec, E. D., Kodelja, Z. (1996). *vrtni za današnji čas*. Ljubljana: Center za kulturološke raziskave pri Pedagoškem inštitutu in Društvo za kulturološke raziskave.
- Batistič Zorec, M. (2003). *Razvojna psihologija in vzgoja v vrtcih*. Ljubljana: Inštitut za psihologijo osebnosti.
- Batistič Zorec (2009). *Otroci so različni*. V: *Izzivi pedagoškega koncepta Reggio Emilia*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, str. 37-45
- Batistič Zorec, M. (2010). *Participacija otrok v slovenskih vrtcih z vidika stališč in izkušenj vzgojiteljev*. V: *Pedagoški koncept Reggio Emilia in Kurikulum za vrtce: podobnosti v različnosti*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, str. 67-85
- Batistič Zorec, M., Hočevar, A. (2012). *Planning and evaluating educational work in Slovene preschools*. V: *CEPS journal. Revija Centra za študij edukacijskih strategij*, str. 109-128
- Batistič Zorec (2011). *Naše izkušnje po treh letih Reggio Emilia projekta in vizija slovenskih vrtcev*. V: *Pristop Reggio Emilia – izziv za slovenske vrtce*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, str. 173-175
- Čačinovič Vogrinčič, G. (1998). *Socialno delo z družino: Prispevek konstruktivizma*. V: *Socialno delo*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo, str. 225-228
- Čačinovič Vogrinčič, G., Kobal, L., Mešl, N., Možina, M. (2005). *Vzpostavljanje delovnega odnosa in osebnega stika*. Zbirka *Katalog socialnega dela*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani. Str. 7-16
- Devjak, T., Batistič Zorec, M., Turnšek, N., Krnel, D., Hodnik Čadež, T., Skubic, D., Hočevar, A. (2009). *Posebna pedagoška načela pristopa pristopa Reggio Emilia na področju predšolske vzgoje*. V: *Izzivi pedagoškega koncepta Reggio Emilia*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, str. 7-16
- Devjak, T., Berčnik, S., Plestenjak, M. (2008). *Alternativni vzgojni koncepti*. Pedagoška fakulteta. Ljubljana.
- Devjak, T. (2011). *Pristop Reggio Emilia – izziv za slovenske vrtce: predstavitev projekta »Profesionalno usposabljanje strokovnih delavcev za izvajanje elementov posebnih pedagoških načel koncepta Reggio Emilia na področju predšolske vzgoje*. V: *Pristop Reggio*

Emilia – izziv za slovenske vrtce. Ljubljana: Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, str. 3-50

- Hočevar, A., Kovač Šebart M., Štefanc, D. (2009). Sodelovanje z okoljem in problematika participacije v pedagoškem konceptu Reggio Emilia. V: Izzivi pedagoškega koncepta Reggio Emilia. Ljubljana: Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, str. 17-36
- Kroflič, R. (2010). Etična in politična dimenzija projekta Reggio Emilia. V: Pedagoški koncept Reggio Emilia in Kurikulum za vrtce: podobnosti v različnosti. Ljubljana: Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, str. 11-66
- Marentič Požarnik, B. (2000). Psihologija učenja in pouka. Ljubljana: DZS
- Novak, H., Žužej, V. in Glogovec, V. Z. (2009). Projektno delo kot učni model v vrtcih in osnovnih šolah. Radovljica: Didakta.
- Pešić, Mirjana (2011). Akcijsko načrtovanje kot način preoblikovanja vzgojne prakse in razvijanje odprtega kurikuluma: Vzorednice s pristopom Reggio? V: Pristop Reggio Emilia – izziv za slovenske vrtce. Ljubljana: Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, str. 161-166
- Rožič, A., Turnšek, N. (2010). *Pedagoški koncept Reggio Emilia in Kurikulum za vrtce: podobnosti v različnosti*. Znanstvena monografija. Ljubljana: Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, str. 339-357
- Rutar, Sonja (2013). Poti do participacije otrok v vzgoji. Koper: Univerza na Primorskem, Univerzitetna založba Annales
- Slovar slovenskega knjižnega jezika (2000). Spletna izdaja. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, ZRC; Splet: <http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html>
- Turnšek, N. (2004). Problemsko in raziskovalno naravnano učenje v vrtcu – interno učno gradivo Pef.
- Turnšek, N., Hodnik Čadež, T., Krnel, D. (2009). Projektni pristop kot strategija spodbujanja participacije otrok v učenju in soustvarjanju življenja v vrtcu. V: Izzivi pedagoškega koncepta Reggio Emilia. Ljubljana: Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, str. 209-234
- Turnšek, N. (2011). »Vztrajnost« tradicionalne konstrukcije otroštva v implicitnih in znanstvenih teorijah. V: Pristop Reggio Emilia – izziv za slovenske vrtce. Ljubljana: Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, str. 89-102